

ΝΙΑΟΥΣΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΝΑΟΥΣΗΣ

Έπιλογή βιβλιογραφίας για τήν μελέτη τῆς τοπικῆς μας Ἱστορίας

Ὁ Ἅγιος
Μηνᾶς
ὁ μεγαλομάρτυς

Ἡ Λαϊκὴ ποίηση
γιά τό
«Πούπουλο»

Ὁ Μελιταῖος
Πυρετός

Φωτογραφία ἀπό τὸ ἡμερολόγιο τῆς Εὐξείνου Λέσχης Ναούσης 1980

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

ΤΟ ΣΩΣΤΟ ρολογι

γενική αντιπροσωπός για όλη την Ελλάδα

ΦΩΤΕΙΝΗ ΧΑΡΑΤΣΙΑΡΗ

πλατεία διοικητηρίου 2
τηλ. 27345 — ναύσα

Μόλις κυκλοφόρησε ένα χρήσιμο γεωργικό βιβλίο

Τί είναι τα κοκκοειδή (ψώρες) και πώς καταπολεμούνται

Ένα βιβλίο κατατοπιστικό επιστημονικό με χρωματιστές εικόνες

Δέν πρέπει να λείπει από κανένα αγροτικό σπίτι

ΣΤΕΛΙΟΥ ΠΑΛΟΥΚΗ

Μπορείτε να το προμηθευθείτε από τα γραφεία του Αγροτικού συλλόγου Ναούσης

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΕΩΣ 400 ΔΡΑΧΜΕΣ

Ή «ΝΙΑΟΥΣΤΑ» στηρίζεται στην αγάπη και το
ένδιαφέρον των συνδρομητών της.

Παρακαλούμε να μεριμνήσετε για την ανανέωση
της συνδρομής του έτους 1980

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας

“ΝΙΑΟΥΣΤΑ”

ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΝΑΟΥΣΗΣ

ΕΤΟΣ Δ' ΤΟΜΟΣ Β' ΤΕΥΧΟΣ 12 ΔΡΧ. 60

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

Οδ. Ντινόπουλος, Έλενη Μήτσαλα, Λευκή Σαμαρά
Χρ. Μουχάγιερ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ: Γεώργ. Γκέσιος

Βασ. Κων/νου 32 — Τηλ. 28.646.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:

Μαρία Μπιλιούρη
Καραμπατάκη 1 Τηλ. 28.150

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ:

Γιάννης Καρατσιώλης, Γεωπόνος ΔΕΗ, τηλ. 22.557

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ:

Από το ημερολόγιο της Ευείνου Λέσχης Ναούσης

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: «Βιβλιοτυπωτική»

Περικλής Ζέγγος και Σία
Αντ. Καμαρα 3 τηλ. 260.140 — Θεσσαλονίκη

Περιεχόμενα

Ίστορικά

ΒΑΛΣΑΜΙΔΗ ΕΜ. 'Ο "Άγιος Μηνάς ο Μεγα- λομάρτυρας	92
ΧΙΟΝΙΔΗ ΓΕΩΡΓ. 'Η έπιστροφή των περιουσιών σταύς πρώην επαναστάτες του 1821 της περιοχής Νάουσας — Βέροιας	95
ΜΟΥΧΑΓΙΕΡ ΧΡ. 'Ο Κανονισμός της Έλληνικής 'Ορθόδοξου Κοινότητας Ναούσης	96
ΔΑΔΗ ΣΤΑΥΡΟΥ 'Η Λαϊκή ποίηση για το Πούπουλο	100
ΠΑΠΟΥΛΙΔΗ ΚΩΝΣΤ. Γρηγόρης Μαρσαλής	101

Κοινωνικά - Λογοτεχνικά - Βιβλιογραφία

ΜΙΝΤΣΗ - ΚΕΦΑΛΑ ΜΑΡΙΑ Τι όπώγινε τό όραμα των πρωταγόνων	102
ΜΟΥΧΑΓΙΕΡ ΧΡ. Σπήλη του Βιβλίου	104
ΜΟΥΧΑΓΙΕΡ ΧΡ. Διάγραμμα ιστορίας και πνευμα- τικής ζωής	106
ΣΠΟΡΕΛΑ ΚΩΝΣΤ. Έπιλογή βιβλιογραφίας για την μελέτη της τοπικής μας ιστορίας	108

Λαογραφικά

ΣΠΑΡΤΣΗ ΝΙΚ. Τότι και τώρα. Πώς χτίζονταν τό πολλά τό σπίτια	109
ΤΣΙΤΣΗ ΟΛΥΜΠΙΑ Τό «Κουρμπάνι του Άρκοχω- ρίου»	111

Γεωπονικά -Κτηνιατρικά -Επιστημονικά

ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗ ΓΕΩΡΓ. 'Η χοιροτροφία στην Ελλάδα δα και διεθνώς	113
ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ Π. 'Ο κόσμος του κυττάρου	116
ΑΡΓΥΡΙΑΔΗ ΓΕΩΡΓ. Δειγματοληψία εδάφους	117
ΜΠΑΤΑΝΗ ΒΑΣ. Βρουκέλλωση ή μελιτιάς πυ- ρετός	119
ΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΟΔ. Ωφέλιμα έντομα — Γεωρ- γικά Νέα	121

Άγαπητέ φίλε

— Έπικοινωνούμε και πάλι μαζί σου. Σή-
μερα στά χέρια σου έχεις τό δωδέκατο τεύ-
χος της «Νιάουστας» και όπως πάντα μέ ύλη
καινούργια, πρωτότυπη και ένδιαφέρουσα. Στο
τεύχος αυτό νέοι έκλεκτοί συνεργάτες προ-
σθένονται στό έπιτελείο του Περιοδικού μας.
Αυτό είναι μία ένδειξη, ένα καλό σημάδι ότι
ή «Νιάουστα» βαδίζει στό σωστό της δρόμο.
Είναι πλέον γεγονός ότι ή «Νιάουστα» συνε-
χίζει την άνοδική πορεία της και από τεύχος
σέ τεύχος διευρύνει τόν κύκλο των συνεργα-
τών και συνδρομητών της.

Άγαπητέ φίλε

— Στο τεύχος αυτό παρουσιάζονται άρ-
κετές δραστηριότητες διαφόρων Συλλόγων
και Σωματείων, όπως είναι του Πολιτιστικού
Κέντρου Ναούσης, των Ναουσαίων της Άθή-
νας κλπ. Έτσι δίδεται μία εικόνα της πνευμα-
τικής, πολιτιστικής και φιλανθρωπικής δράσης
της διαφόρων Συλλόγων και Σωματείων της
πόλης μας, και των δραστηριοτήτων των Να-
ουσαίων που διαμένουν σ' άλλες πόλεις. 'Η
«Νιάουστα φιλοδοξεϊ, αυτή ή εικόνα της πνευ-
ματικής και πολιτιστικής προσφοράς των Να-
ουσαίων να είναι πλήρης. 'Η «Νιάουστα» έπι-
θυμεί να ενώσει όλους τούς Ναουσαίους όπου
κι άν βρίσκονται, όπου κι άν μένουν. 'Η «Νιά-
ουστα» έπιθυμεί να φέρει σέ έπαφή και έπι-
κοινωνία τούς Ναουσαίους της Νάουσας,
τούς Ναουσαίους του έσωτερικού και τούς Να-
ουσαίους του έξωτερικού.

Άγαπητέ φίλε,

Αυτά για τώρα, θα τό ξαναπούμε μετά
τρείς μήνες.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΙΔΙΩΤΩΝ	ΔΡΑΧ. 240
ΔΗΜΟΙ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ, ΣΥΝΕΣΜΟΙ	» 500
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΟΛΛΑΡΙΑ	12

Ὁ "Άγιος Μηνᾶς ὁ Μεγαλομάρτυρας

Με ἀπόφαση τοῦ Μητροπολίτη τεποθετήθηκα γιά λίγο ἐπίτροπος τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Μέσα στά καθήκοντα τοῦ ἐπιτρόπου εἶναι καί ἡ περιφορά τοῦ δίσκου καί ἡ καταμέτρηση τῶν κερμάτων... Ὁμολογῶ ὅχι: εὐκόλες δουλειές. Τήν πρώτη φορά πού ἔδωγα δίσκο ἐνιωθα σάν ἔξω ἀπό τὰ νερά μου.

Τὸ μπερδεμά μου ὅμως μέ τόν «Ἁγιο Μηνᾶ» μοῦ ἔδωσε τήν εὐκαιρία νά δουλέψω ἐρευνητικά καί νά δώσω ἀπάντησι σέ ἀρκετά ἐρωτήματα πάνω τόσο στή ζωή τοῦ Ἁγίου ὅσο καί στήν ὑπαρξή Ναοῦ μέ τὸ ὄνομά του στήν πόλη μας.

Ὁ "Άγιος Μηνᾶς εἶναι ἓνας ἀπό τοὺς Ἁγίους τῆς πρίν ἀπὸ τοὺς μεγάλους Ἱεράρχες περιόδου. Εἶναι ἀπὸ τοὺς Ἁγίους πού εἶχαν μεγάλη φήμη σ' Ἀνατολή καί Δύση, ὅπως ὁ "Άγιος Γεώργιος, ὁ "Άγιος Δημήτριος, ὁ "Άγιος Νικόλαος κ.ἄ. Ἦταν ἀπὸ τοὺς Ἁγίους τῆς πρώτης σειρᾶς θά λέγαμε, πού ὅμως μέ τήν ἐμφάνισή τῶν μεγάλων τοῦ Χριστιανισμοῦ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνα ἡ φήμη του περιορίστηκε.

Ὁ "Άγιος Μηνᾶς ὑπηρετοῦσε σὸν Ρωμαϊκὸ στρατὸ στὰ μέσα τοῦ Γ' αἰῶνα. Ἀπαύστησε τὸ Χριστιανισμό, ἐνῶ ἡ σταδιοδρομία του διαγράφονταν ζήλευτῇ σὸ στρατό, καί ἀποσύστηκε σὸ βουνὸ πάνω ἀπὸ τὴν Κιουτάχεια ἔπου καί ἀσκήτεψε.

Στὰ χρόνια τοῦ Διαγρητοῦ τοῦ Διοκλητιανοῦ κατέδρασε στήν πόλη καί ὑπερασπίστηκε τὸς Χριστιανικούς ἀρχές καί ἔδωσε θάρρος στοὺς Χριστιανούς. Συνελήφθη, ὠμολόγησε τὴν πίστι του μπροστὰ σὸν ἡγεμόνα καί πέθανε στίς 11 Νοεμβρίου τοῦ 296 μέ τὸν «διὰ ξίφους θάνατον» ἀπὸ προηγουμένως βασανίστηκε φρικτὰ.

Τὰ λείψανα τοῦ ἀποτεφρωμένου σκηνώματός του μεταφέρθηκαν στήν Αἴγυπτο τὸν τόπο καταγωγῆς του, καί τάφηκαν κατὰ τὴν παράδοση κοντὰ στήν Μαρεώτιδα λίμνη.

Ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου στήν Μαρεώτιδα πού βρίσκεται: στὰ νότια τῆς Ἀλεξάνδρειας, ἔχει κέντρο λατρείας τοῦ Ἁγίου. Ἐκεῖ οἱ πρὸς σκηνήτες, πού ἰδιαίτερα στήν ἡμέρα τοῦ Ἁγίου κατέκλυζαν τὴν

περιοχή, πέρα ἀπὸ τὴν τομητικὴ προσκύνησι τοῦ τάφου τοῦ Ἁγίου καί τὴν θέα ποικίλων θαυμάτων πού λάβαιναν χώρα σὸν τόπο, σέ ἀνάμνησι τῆς ἐπισκέψεώς τους ἔπαιρναν μικρὰ φυαλίδια γεμάτα μέ ἁγιασμένον λάδι: ἡ νερό, τίς λεγόμενες «εὐλογίες τοῦ Ἁγίου».

Ἀπὸ τίς ἱστορικές αὐτὲς μαρτυρίες καί τὴν παράδοση ἦταν γνωστὸ ὅτι: σὸν τόπο ἐκεῖνο καί πάνω σὸν τόπο τοῦ Ἁγίου ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος στὰ χρόνια πού ἀρχιεράτευε στήν Ἀλεξάνδρεια ὁ Ἁγιος Ἀθανάσιος ἔχτισε ναὸ πού κατὰ τὴ διάρκεια τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρκαδίου διαμορφώθηκε σέ μεγαλοπολεμὴ βασιλική.

Γύρω ἀπὸ τὸν Ναὸ ἀναπτύχθηκαν ἀπὸ τὰ πρώτα χρόνια καί ἰδιαίτερα στὰ χρόνια τοῦ Ζήνωνα μέ συμβολὴ καί τοῦ ἰδίου διάφορα ἱδρύματα ὥστε νὰ δημιουργηθεῖ μιὰ δόξαληρη πόλη, ἡ πόλη τοῦ

Ἁγίου Μηνᾶ, ὅπως ἔλεγαν.

Οἱ ἱστορικές μαρτυρίες καί οἱ παραδόσεις ἐπαληθεύθηκαν ἀπολύτως ἀπὸ τὴν ἀρχαιολογικὴ σκαπάνη. Ἡ πόλη καί ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου πού καταστράφηκαν μέ τὴν Ἀραβικὴ κατὰκτησι τῆς Αἰγύπτου ἀνασκάφηκαν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιολόγους KARL KAUFMAN καί J.G.F. FALLS. Γιά τὸν ἐρευνητὴ ἐνδιαφέρον παρουσιάζει τὸ σύγγραμμά του KAUFMAN «LA DECOUVERTE DES SANCTUAIRES DE MENAS DANS LE DESERT DE MAREOTIS». Ἀλεξάνδρεια 1908.

Γιά τὸν ἐπισκέπτη ὁ τόπος σήμερα γνωστὸς: σάν EL ALAMEIN πού σημαίνει τόπος τοῦ Μηνᾶ, ἔχει δεθεῖ μέ τὴ μεγάλη μάχη τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου καί ἐπίσης τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου μέ τὴν μεγάλη νίκη τῶν συμμάχων. Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου

Ὁ Ἅγιος Μηνάς ὁ Μεγαλομάρτυς

Ἀθηνῶν κ. Ἀπόστολος Δασκαλάκης στὸ περιοδικό «Ἡλίο» (τεύχ. 97/22-12-1945) γράφει: γιὰ τὸ καινούργιο αὐτὸ θαῦμα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ δόξουντες σὲ φῶς λεπτομέρειες ἄγνωστες στὸ εὐρὺ κοινόν.

Ἡ ζωὴ καὶ τὰ θαῦματα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἀναφέρονται σιὰ συναξάρια καὶ τοὺς ὕμνους τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τῆς μνήμης του. Ἀκολουθίες τοῦ Ἁγίου ἔχουν ἐκδοθεῖ στὴν Κων/πολη τὸ 1804, στὴν Ἀθήνα 1855 καὶ 1917 καὶ στὴν Κρή-

τη στὸ Ἡράκλειο 1879 καὶ στὸ Ρέθυμνο 1880. Οἱ ἀκολουθίες τῆς Κρήτης ψάλλονται κατὰ τὴν Τρίτη τῆς Διακαινησίμου τῆς ἀνάμνησιν τοῦ περιλάμπρου θαύματος τοῦ Ἁγίου. (βλ. Ν. Ζευγαδάκης, «τὸ θαῦμα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἐν Ἡρακλείῳ κατὰ τὸ Πάσχα τοῦ 1826» Ἡράκλειο 1949).

Γίνεται φανερό γιὰ τί τιμᾶται μὲ τόση λαμπρότητα ὁ Ἅγιος στὴν Κρήτη. Στὸ Ἡράκλειο ὑπάρχουν στὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου δυὸ

Ναοί, ὁ παλιὸς καὶ ὁ καινούργιος, ἀληθινὰ μνημεῖα ἁξία νὰ τὰ ἐπισκεφθεῖ κανεὶς. Πρώτιστα μὲ τὴν Γ' τοῦ 2ου Λυκείου εἶχαμε τὴν εὐκαιρία νὰ πᾶμε προσκυνήτες τοὺς δυὸ αὐτοὺς Ναοὺς. Ὁ ταν μπήκαμε στὸν νέο Ναό, ποὺ εἶναι: ὅλος ἀγιογραφημένος, μιὰ μαθήτρια μοῦ εἶπε πῶς σ' ἓνα τέτοιο περιβάλλον εὐχαρίστως θὰ ἔκλειψαι κάθε Κυριακή.

Πρώτα: ὁ νέος Ναὸς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ στὴν Κρήτη θεωρεῖται ἓνα: ἀπὸ τοὺς λαμπρότερους Ναοὺς τῶν Βαλκανίων καὶ τῆς Ἀνατολῆς. (βλ. ἄρθρο Θεοδώρου Τζεδάκη στὴν Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια, 8ος τόμος, σελ. 1122).

Ὅμως παλιότερα ὁ Ἅγιος Μηνᾶς ἦταν ξακουστός γιὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ προσκυνήματα - Ναοὺς ὅχι τῆς Κρήτης, ἀλλὰ τῆς Κων/πόλεως, τῆς Ρώμης καὶ στὴν κυρίως Ἑλλάδα γιὰ τοὺς Ναοὺς τῆς Νάουσας καὶ τῆς Θήρας κατὰ πρῶτον λόγον καὶ κατὰ δεύτερον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Χίου.

Γιὰ τὸ Ναὸ τῆς Κων/πόλεως γνωρίζουμε ὅτι: ντίστηκε στὰ χρόνα τοῦ Μ. Κων/τίου. Γιὰ τὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ στὴ Ρώμη ξέρουμε ὅτι κτίστηκε στὰ 589 ἐπὶ Πάπᾳ Πελαγίου.

Γιὰ τὴν Νάουσα δὲν ξέρουμε τίποτε. Καὶ ἀπὸ Ἀρχαιολογικῆς πλευρᾶς ἀποκλείεται νὰ ἔχουμε κάποια πληροφορία ἀπὸ τὸ χώρο τοῦ Ναοῦ ἀφοῦ ξεθεμελιώθηκαν τὰ παλαιότερα κτίσματα καὶ θάφτηκε ὁ τόπος τοῦ Ναοῦ κάτω ἀπὸ τὸ μπετόν τοῦ ὑπογείου καὶ τὴν ἀσφαλτο τοῦ δρόμου. Ὅταν θεμελιώθηκε ὑπομνηστικὴ τὴν ἀνάμνησιν τῆς Ἐπιτροπῆς καθήκοντα συμβαίνει καὶ αὐτὰ καὶ ἄλλα χειρότερα. Πολλὰ μπετόν νὰ προσφέρουν ἀνθρώποι μορφωμένοι καὶ ἁγιοὶ στὴν πορεία τῶν Ἑκκλησιαστικῶν μνημείων. Παρὰ πάντα εἶμαι ὑπογρηκνόμενος νὰ φιλολογήσω ὅτι δὲν δλέπω τὴν ὥρα νὰ φύγω ἀπὸ Ἐπίτροπος γιὰ ἄλλους πολλοὺς λόγους γιὰ τοὺς ὁποίους εὐθυνόμαστε ὅλοι οἱ νεοέλληνες.

Τὸ θέμα δὲν κλείνει, ἐννοῶ τὸ θέμα τοῦ πότε ἱδρύθηκε στὴ Νάουσα Ναὸς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ γιὰ πρώτη φορά.

Στὴν περιγραφομένη Ἐγκυκλοπαίδεια

1847 ΜΑΡΤΙΟΥ 1
ΣΤΕΡΕΩΣΟΝ ΚΥΡΙΕ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΝ
ΗΝ ΕΚΤΗΣΘ ΤΩ ΤΙΜΙΩ ΣΟΥ ΑΙΜΑΤΙ
ΩΚΟΔΟΜΗΤΑΙ ΑΥΤΗ ΔΙ ΑΔΡΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ
ΤΩΝ ΕΝΤΙΜΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΩΝ
ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΧΡΥΣΑΦΗ ΚΑΙ ΔΙΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΒΛΑΤΣΙΟΤΟΥ

Ἡ πλάκα τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ναοῦ ποὺ κτίστηκε στὴν Θέση τοῦ Ναοῦ ποὺ καταστράφηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὸ 1822.

δεῖα ἀναφέρεται ἡ ὑπαρξὴ καθεδρικοῦ Ναοῦ στὴν Νάουσα καθιερωμένου στὸ ὄνομα τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ. Ἄν ἡ μαρτυρία εἶναι σωστὴ τότε δεδομένου ὅτι ὅσο μὲ δικὰ μας στοιχεῖα μποροῦμε νὰ ἀνατρέξουμε στὰ παλιὰ ποτὲ δὲν ἀναφέρεται ὁ Ναὸς τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ σὰν Καθεδρικός, δριττοκίμαστε στὴν ἀνάγκη νὰ δεχτοῦμε ὅτι στὸν τόπο αὐτὸ γιὰ πρώτη φορὰ χτίστηκε Ναὸς τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ στὰ Βυζαντινὰ χρόνια καὶ μάλιστα τὰ πρῶτα. Βυζαντινὴ Ἐκκλησιὰ ὑπῆρχε στὴν Νάουσα καὶ τοῦ Ἀγίου Νικολάου, ἡ Ἐκκλησία σὲς πηγές. Καὶ ἐκεῖ εἶναι εὐκολὴ ἢ ἀνασκαφὴ καὶ πρέπει νὰ γίνεῖ γιὰ πολλοὺς λόγους.

Ἀνακεφαλαιώνοντας θὰ πρέπει νὰ ποῦμε πῶς ὁ σημερινὸς Ναὸς τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ ξεκίνησε νὰ χτίζεται σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὴν πυρπόλησή του. (κάηκε κατὰ τὸ ἀνταρτοπόλεμο στὰ 18—19) 8) 1947 καὶ θεμελιώθηκε ὁ καινούργιος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Ἀλέξανδρο τὸ 1951).

Ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ δὲν ἔχουν γίνεῖ ἀκόμη, ὑπολογίζεται ὅτι ὁ Ναὸς θὰ ἐγκατασταθεῖ κατὰ τὴν ἀναξίτη, ὅταν θὰ τοποθετηθεῖ στὸ ὑπέρθυρο τῆς προσόψεως τοῦ Ναοῦ τὸ ἀνάγλυφο ποὺ ἐτοιμάζει ἡ Γλυπτεῖα κ. Κατερίνα Χυλιπᾶ — Κατσίου.

Ὁ προηγούμενος Ναὸς χτίστηκε μὲ τὸν ἀνασυνωκιστὴ τῆς πόλεως στὴ δεκαετία τοῦ 1840 καὶ εἶχε ἓνα θαυμάσιο ξυλόγλυπτο τέμπλο. Ἦταν καὶ στὴν ὁροφή του καὶ τὰ ὅλα τὰ τεμάχιά του ἔσωσε ριχτὰ ξύλινο: γαυτὸ καὶ κάηκε μετὰ τὴ μιά ὥρα, κατὰ τοῦ: αὐτοῦ πτεσ μάρτυρας.

Ναὸς ὅμως τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ ὁ πῆγε στὴν πόλη καὶ πρὶν ἀπὸ τὸ 1892. Ἦταν τὸ κέντρο τῆς συνοικίας τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ μὲ ἰδιαίτερο νεκροταφεῖο γιὰ τοὺς ἐνολίτες. Τὸ νεκροταφεῖο ἦταν τοποθετημένον μετρηδονὰ τοῦ Ναοῦ, ἐκεῖ ἔπαιε τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα. Ἐδῶ θάφτηκε καὶ ὁ δολοφονημένος ἀπὸ τὸν Ἀλὴ Πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων ἀρχοντας τῆς πόλεως Χατζηγεωργιάς.

Ὅσο παλιὸς ἦταν αὐτὸς ὁ Ναὸς μὲ εἶναι: ἀγνωστο. Πάντως

ΕΤΟΣ 1750 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 31
ΠΗΓΗ ΝΕΟΥ ΥΔΑΤΟΣ ΡΕΥΣΑ ΑΥΤΗ
ΠΟΤΙΖΕΙΝ ΑΦΘΟΝΩΣ ΓΑΡ ΤΟΥΣ ΠΑΝΤΑΣ ΠΕΛΕΙ
ΤΕ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΜΑΣΙ ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΥ
ΜΑΡΤΥΡΟΣ ΜΗΝΑ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΑΙ ΒΙΚΕΝΤΙΟΥ

Ἡ πλάκα τῆς Βρύσης ποὺ ὑπῆρχε μισροστὰ στὸ Ναὸ ἀπὸ τὸ 1750, ἐδδομήντα ὅυδ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν καταστροφὴ τοῦ 1822.

ἀπὸ τὴ δημοσιευμένη γιὰ πρώτη φορὰ πλάκα τῆς Βρύσης φαίνεται: ὅτι ὁ Ναὸς ὑπῆρχε τὸ 1750. Καὶ ἡ πλατεῖα τοῦ Ἀγίου Μηνᾶ πρὸς τὴν Βορειοδυτικὴ πλευρὰ τὸ κέντρο καὶ ἡ ἀγορὰ ὅλης τῆς πόλεως ἀπὸ παλιά. Γιαυτὸ νημίζω πῶς εἶναι διπλὰ λαθεμένη ἡ σκέψη, καὶ γράφτηκε ἤδη καὶ στὸν τοπικὸ τύπο, γιὰ ἀλλαγὴ τοῦ ὀνόματος

τοῦ Ναοῦ. Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος Ἅγιος σὰν Χριστιανικὴ προσωπικότητα καὶ τὸ ὄνομά του καὶ ὁ Ναὸς εἶναι στενὰ δεμένος μὲ τὸν τόπο.
Νάουσα 10.10.1980

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΒΑΛΣΑΜΙΔΗΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗΣ

ΔΙΑΒΑΣΑΜΕ

Παρομοιάζω τὴν τύχη μὲ ὀρμητικὸ ποταμὸ πού, ὅταν πλημμυρίζει, λιμνιάζει τοὺς κάμπους, σπάζει τὰ δέντρα, γκρεμίζει τὰ σπίτια, παίρνει ἀπὸ ἓνα μέρος χώματα καὶ τὰ κουβαλάει σὲ ἄλλο. Ὅλοι φεύγουν ἀπὸ μπρὸς του, ὅλοι ὑποχωροῦν στὴ λύσσα του, χωρὶς νὰ μποροῦν ν' ἀντισταθοῦν. Ὅμως, ἂν καὶ ἔχει τόση δύναμη, οἱ ἄνθρωποι, στὸν καιρὸ τῆς γαλήνης, μποροῦν νὰ παίρνουν τὰ μέτρα τοὺς μὲ προχώματα κι ὄχτους, κι ἔτσι, ὅταν θὰ πλημμυρίσει, ἢ θὰ μπεῖ σὲ αὐλάκι ἢ δὲ θὰ ναι ἡ ὁρμὴ του τόσο ἀχαλίνωτη μῆτε τόσο ἐπιζήμια. Ὅμοια καὶ ἡ τύχη καὶ ρίχνει τὴν ὁρμὴ της ὅπου δείχνει τὴ δύναμή της ὅπου δὲν ἔχει ὀργανωθεί ἀντίσταση. Εἶρε πῶς δὲν ἔχουν γίνεῖ ὄχτοι καὶ προχώματα γιὰ νὰ τὴ συγκατήσουν.

Νικολό Μακισθέλλι, «Ὁ ἡγεμόνας»
Μετ. Ν. Καζαντζάκη

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΠΕΡΟΥΣΙΩΝ ΣΤΟΥΣ ΠΡΩΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΤΟΥ 1821 ΝΑΟΥΣΑΣ - ΒΕΡΟΙΑΣ

Γνωρίζουμε ότι οι κατακτητές Τούρκοι, εκτός από τα άλλα μέτρα, που έλαβαν έναντι των Μακεδόνων επαναστατών του 1821—1822, κατέχεσαν και δημιούργησαν τα κινήτα και ακίνητα περιουσιακά στη χείρ όλων των υποτίτων φυσιικών και νομικών προσώπων (μοναστηριών και εκκλησιών).

Για όχτω χρόνια, λοιπόν, όλες οι περιουσίες, όλων των Ελλήνων εξεγέρθηκαν, κατέληξαν στα χέρια των Όθωμανικών και συγκεκριμένα σουλτανικών κτήματα, που τα διαχειρίζονταν οι αρμόδιες υπηρεσίες τους. Έτσι έγινε και για τη Νάουσα, όπως πληροφροσθήκαμε λεπτομερέστερα από έγγραφα, που δημοσιεύθηκαν τελευταία¹.

Όμως, το αποτέλεσμα της εκμεταλλεύσεως της περιουσίας των γαλιόδων της Νάουσας ήταν παθητικό. Από την άλλη μεριά, όσοι νόμοι της πόλεως επέζησαν ή οι κληρονόμοι τους, που διασώθηκαν, δεν δέχονταν να επανέλθουν στη γενέτειρά τους (από τους ξένους τότες, που είχαν καταφύγει) αν δεν τους επέστρεφαν την περιουσία τους και αν δεν σταματούσε ή κατινδολή φόρων, που δεν πλήρωναν πριν την επανάσταση, σύμφωνα με το προνόμιο, που είχε η Νάουσα, που υπαγόταν απ' ευθεία στην εξουσία της μητέρας του Σουλτάνου.

Ο Σουλτάνος αναγκάστηκε να δώσει την απαίτηση τούτη των Ελλήνων, μετά από ευνούκη εισήγηση και των αξιωματικών του.

Έτσι, στα 1830, έβγαλε φιρμάνια (σουλτανικά διατάγματα), με τα οποία επιστρέφονταν η περιουσία των Ναουσαίων και άνοιξε πάλι ή επαναστατική της πόλεως

Βίβλια, δεν αποδόθηκε ή περιουσία όλων, γιατί ένα μέρος των οικογενειών των επαναστατών είχε εμπερισταθεί ολόκληρα και δεν υπήρχαν κληρονόμοι τους. Από την πηκουσία τούτων είχαν κτιστεί κιόλια, στη Νάουσα τζαμί και σχολείο τουρκικό, και αποφασίστηκε να αποκατασταθούν περιουσιακά και οικογένειες Τούρκων, που είχαν φέρει και τις εποικισμένους εκεί, από

άλλες περιοχές, ενώ εγκαταστάθηκαν στην πόλη ένας λοχαγός με τους ανάλογους στρατιώτες, όπως και ένας μουδέρης. Όσα κτήματα έμειναν αδιάθετα (αδέσποτα) που λήθηκαν σε δημοπρασία και οι εισπράξεις, στάλθηκαν στο ταμείο του Σουλτάνου.

Έτσι, επανήλθε το προηγούμενο καθεστώς ιδιοκτησίας, ή Νάουσα ξαναπρόσφερε τα σχετικά προνόμια της και ή ζωή της πόλεως ξαναδόθηκε κάπως τον παλιό ρυθμό της. Ήπτησαν όμως πιά, στην πόλη και Τούρκοι κάτοικοι, όπως και στρατιώτες και αξιωματικοί, δικαστές κ.τ.λ.

Του κ. Γεωργ. Χιονίδη Δικηγόρου

Όμως, οι Ναουσαίοι είχαν περιπέτειες και στα κατοπινά χρόνια, γιατί είχε πιά διαρρηχθεί ή προνομιακή απήλδα, που τότε χρόνια θωράκιζε πρώτα την πόλη, μέχρι το 1822, και οι Τούρκοι φορολογικοί και διοικητικοί υπάλληλοι αμφισβητούσαν το περιεχόμενο των εγγράφων της επαναγορηγής της των σουλτανικών προνομίων, με αποτέλεσμα να λαβαίνουν χώρα φυλακίσεις, διώξεις και ταλαιπωρίες, κυρίως των προκρίτων, ιδιαίτερα στα χρόνια 1870—1877.

2. Εκείνο όμως που διευκρινίζεται και τονίζεται τώρα, είναι το γεγονός, πως τα φιρμάνια τούτα, του 1830, με τα οποία επαναγορηγίθηκε ο δόος στους πρώην επαναστάτες της Νάουσας, χρησιμοποιήθηκαν πιο γενικά σαν βασικό κείμενο για να αποκτήσουν τις περιουσίες τους και όλοι οι επανελθόντες κ.τ.λ. κάτοικοι των άλλων γειτονικών πόλεων και χωριών της περιοχής, ίσως, μάλιστα, και ολόκληρης της Μακεδονίας, όπως και τα μοναστήρια, που υπήρχαν (ή σώζονται και σήμερα) στην περιοχή της Βέροιας, όπως π.χ., συλλέχθηκε με το μοναστήρι της Μεταμορφώσεως, της Μουτζιάλης του Πολυδεσδρίου².

Η απήλδα των συγκεκριμένων ακινήτων στους κατοίκους και στα

μοναστήρια - εκκλησίες των υπόλοιπων γειτονικών πόλεων - χωριών έγινε με ιδιαίτερα χρηστήσια (δηλαδή με επίσημα έγγραφα — τίτλους ιδιοκτησίας), που βασίζονταν όμως στα φιρμάνια τούτου του Σουλτάνου, όπως και στις συνακόλουθες διαταγές, που απευθύνθηκαν προς τον τότε (1830) διοικητή της Θεσσαλονίκης Βεζιρή πασα και στον ιεροδικαστή της Θεσσαλονίκης, από τις υπηρεσίες του Αυτοκρατορικού Όθωμανικού Κτηματολογίου της Κωνσταντινουπόλεως.

Παρουσιάζονταν, δηλαδή, στα περιφερειακά όργανα της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας, οι ενδιαφερόμενοι, πρώην ιδιοκτήτες, που σύθησαν ή οι κληρονόμοι τους, ή, ακόμα, και οι ήγούμενοι ή το Ήγουμενοσυμβούλιο των μοναστηριών και έπαιρναν τα σχετικά έγγραφα επαναγορηγίσεως των περιουσιών τους.

Τελειωνόταν, μάλιστα, απόκτηση και νέο φιρμάνι, ανέκδοτο (όσο ξέρω), που σχετίζεται με ιδιοκτησία, που είχε και άλλο μοναστήρι της περιοχής της Βέροιας, σε χωριό της περιοχής της, και όπου γίνεται πάλι ρητή αναφορά στην προηγούμενη επαναγορηγίση των δικαιωμάτων των γαλιόδων, πρώην επαναστατών της Νάουσας, και στα επίσημα έγγραφα, που τότε έδωσαν οι τότε (1830 και ύστερα) διοικητικοί και εκκλησιαστικοί εκπρόσωποι της Όθωμανικής Αυτοκρατορίας, με βάση και πάλι τα όσα έγιναν και στην περίπτωση της Νάουσας.

Έτσι, επιβεβαιώνεται, άνομφισθήτητα, ή πιο πάνω διαπίστωση, που νομίζω, πως έχει κάποια σημασία για τη νεώτερη ιστορία της Μακεδονίας, μετά την επανάσταση του 1821—1822.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Βλ. Γεωργίου Χ. Χιονίδη, Ζητήματα ιδιοκτησίας - φορολογίας και διώξεων στη Νάουσα από χρόνια 1870—1877, με βάση το φιρμάνι επαναγορηγίσεως (1830) της περιουσίας οσών επαναστατών και άλλα ανέκδοτα έγγραφα, «Μακεδονικά» 19 (1979) 93—123, όπου και αναφορά της προηγούμενης, πλούσιας βιβλιογραφίας.

2. Βλ. Παύλον Δ. Πυριανού, 'Ανέκδοτα έγγραφα, άφορμένα εις τας ιερές μνάς Τμήτου Προδίκου (Σκήτη Βεροίας) και Μουσουλίας, Θεσσαλονίκη 1975, σελ. 44 και 55—56.

ΓΙΩΡΓΟΣ Χ. ΧΙΟΝΙΔΗΣ

Ὁ Κανονισμός τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρδοδόξου Κοινότητος Ναούσης

Β

Συνέχ. ἀπὸ τὸ 11ο τεῦχος.

8) Οἱ δυστροποῦντες νὰ πληρώσωσι κεκανο-
νισμένην χρηματικὴν ὑποχρέωσιν πρὸς κοινοτι-
κὸν ἴδρυμα: οἷα δικαίωματα ἱερῶν τελειῶν, συν-
δρομὴν ὑπὲρ σχολῶν, ἀρχιερατικὴν ἐπιχορήγη-
σιν, ὑπεσχημένην δωρεάν, ἐνοίκια καὶ λοιπά. Ὡς
τοιούτοι δὲ δυστροποῦντες εἶνε οἱ ἀπὸ ἔν ἔτος
καὶ πλέον μὴ πληρῶνόντες τὰς ὑποχρεώσεις αὐ-
τῶν.

9) Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως τὸ νὰ ψηφίζῃ
ἢ ψηφίζηται τις ἐν ἄλλῃ ἐνορία εἰμὴ ἐν ἡ κατοι-
κεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ

Ἄρθρον 15ον

Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρδόδοξος Κοινότης Ναούσης
διαίρεται εἰς τέσσαρα ἐκλογικὰ τμήματα κατὰ
τὰς τέσσαρας ἐκκλησιαστικὰς ἐνορίας. Ἐκαστον
τῶν τεσσάρων τούτων τμημάτων ἐκλέγει ἐντὺς
τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς τέσσαρα μέλη, ἅτινα ὁμοῦ
μετὰ τῶν ἄλλων ἐνοριῶν ἀποτελοῦσι τὴν δεκαε-
ξαμελῇ Ἐκλογικὴν Ἀντιπροσωπείαν.

Ἄρθρον 16ον

Ἐνα μῆνα πρὸ τῆς λήξεως τῆς περιόδου
τῆς Ἐκλογικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἥτοι τὸν Δε-
κέμβριον διατάσσονται νῆαι ἐκλογαὶ δι' ἐγκυ-
κλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀναγινωσκομέ-
νης ἐπ' ἐκκλησίας καὶ τοικοκολλωμένης ἐν τῷ
νάρθηκι.

Ἄρθρον 17ον

Δι' ἐγκυκλίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἀνα-
γινωσκομένης ἐπ' ἐκκλησίας καὶ ἀναρτημένης
ἐν τῷ νάρθηκι τῶν ἐκκλησιῶν ὁρίζεται ἡ ἡμέρα
τῶν ἐκλογῶν πρὸ ὀκτῶ τοῦλάχιστον ἡμερῶν.

Ἄρθρον 18ον

Τὴν τελευταίαν πρὸ τῶν ἐκλογῶν ἑβδομάδα
ἡ Διαρκὴς Ἀντιπροσωπεία ἐν συνεδρίᾳ αὐτῆς
ὁρίζει ἐφορευτικὴν τῶν ἐκλογῶν ἐπιτροπὴν ἰδίαν
δι' ἐκάστην ἐνορίαν ἀποτελουμένην ἐκ δύο ἐνο-
ριτῶν καὶ τοῦ ἐπιτρόπου καὶ προεδρευομένην ὑ-
πὸ ἐνὸς ἐφημερίου τῆς ἐνορίας, ἥτις ἐποπτεύει
ἐπὶ τῶν ἐνοριακῶν ἐκλογῶν.

Ἄρθρον 19ον

Κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἐκλογῶν εὐθύς μετὰ
τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας ἡ ἐφορευτικὴ ἐπι-
τροπὴ ἀποθέτει ἐν τῷ νάρθηκι τὴν κάλπην καὶ
ἄρχεται ἡ ψηφοφορία προσερχομένων τῶν ἐν
τοῖς ἐκλογικοῖς καταλόγοις ἐγγεγραμμένων ἐνο-
ριτῶν, οἵτινες ἀφ' οὗ ὑπογράφουσιν ἰδιοχείρως ἢ
διὰ προσώπου τῆς ἐμπιστοσύνης των ἐν τῷ βι-
βλίῳ τῆς παρουσίας, βάλλουσι τὰ ψηφοδέλτια
αὐτῶν εἰς τὴν κάλπην διὰ τοῦ ἱερέως προσέχον-
τος ἵνα ἕκαστος μόνον τὸ ἑαυτοῦ ψηφοδέλτιον

φέρῃ μὴ ἐπιτρεπομένης ἀπολύτως τῆς δι' ἀντι-
προσώπου ψηφοφορίας καὶ πᾶσαν ἄλλην κατὰ
χρῆσιν προλαμβάνοντος μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ
ψηφοφορία διαρκεῖ μέχρι τῆς 7ης ὥρας τουρκι-
στί, ὁπότε κλεισμένων τῶν θυρῶν τοῦ νάρθηκος
γίνεται ἡ διαλογὴ τῶν ψήφων καὶ συντάσσεται
ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς πρακτικόν, ὑπὲρ ὑπογραφόμε-
νον ἀποστέλλεται εἰς τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν.
Οὕτω δὲ οἱ τυχόντες τῆς πλειοψηφίας ὁρίζονται
Ἀντιπρόσωποι, ἡ δὲ Ἱερὰ Μητρόπολις ἀποστέλ-
λει ἐγκρίτως ἐνὶ ἐκάστῳ τὰ ἐπὶ τούτῳ πιττάκια.

Τοῦ Χρήστου Μουχάγιερ

Ἄρθρον 20ον

Ἐὰν ἐν τινι ψηφοδελτίῳ εὐρεθῶσιν ὀνόμα-
τα περισσότερα τοῦ ὀρισμένου ἀριθμοῦ, τὰ τελευ-
ταῖα θεωροῦνται ὡς ἄγραφα. Οὐδεμίᾳ δὲ βλάβῃ
ἢ ἀκύρωσις τῆς ἐκλογῆς ἐπέρχεται ἐὰν μεταξὺ
τῶν ψηφοδελτίων ὑπάρχωσι καὶ λευκά.

Ἄρθρον 21ον

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν δηλοῦται δι'
ἐπισήμου δηλώσεως ἀναρτημένης ἐν τῷ νάρθη-
κι ἐκάστης ἐκκλησίας.

Ἄρθρον 22ον

Οἱ ὡς ἀνωτέρω ἐκλεγέντες δέκα ἑξ ἐνορια-
κοὶ ἀντιπρόσωποι ἀποτελοῦσι τὴν ἐκλογικὴν Ἀν-
τιπροσωπείαν· συνεοχόμενοι δὲ ὑπὸ τὴν προε-
δρίαν τοῦ Μητροπολίτου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ
διὰ προσκλητηρίων ὁριζόντων τὴν ἡμέραν καὶ
τὴν ὥραν ἐκλέγουσι διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας
τὴν Δημογεροντίαν, τὴν Ἐφορείαν πῶν σχολεί-
ων καὶ τοὺς Ἐπιτρόπους τῶν ἐκκλησιῶν κατὰ τὴν
λήξιν τῆς περιόδου αὐτῶν, λαμβάνοντες ἐκλεξι-
μοὺς εἴτε ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἀντιπροσωπείας εἴτε
καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πολιτῶν.

Ἄρθρον 23ον

Ἡ διάρκεια τῆς περιόδου τῆς Ἐκλογικῆς
Ἀντιπροσωπείας εἶνε τετραετής.

Ἄρθρον 24ον

Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως ἢ θανάτου τι-
νὸς ἐκ τῶν ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων ἡ Διαρκὴς
Ἀντιπροσωπεία διορίζει τὸν ἀντικαταστάτην διὰ
τὸ ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα τῆς ὑπηρε-
σίας.

Ἄρθρον 25ον

Ἡ Ἐκλογικὴ Ἀντιπροσωπεία ὡς καὶ πάντα
τὰ Κοινοτικά σωματεῖα συνεδριάζουσα πάντοτε
ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μη-
τροπολίτου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ συγκαλούμε-
να ὑπὸ τοῦ προέδρου δι' ἐγγράφου προσκλήσε-
ως ὁρίζουσας τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν τῆς συ-
νεδρίας προσεπιδηλούντων τῶν μελῶν διὰ τῆς
ἰδίας αὐτῶν ὑπογραφῆς ὅτι ἔλαβον γνώμην τῆς
προσκλησεως.

ΑΡΘΡΟΝ 26ον

Ἡ Ἐκλογικὴ Ἀντιπροσωπεία θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν πλὴν τοῦ προέδρου παρῶσι τὸ δύο τρίτα (2/3) τῶν μελῶν αὐτῆς ἤτοι ἔνδεκα· ἐν περιπτώσει μὴ ἀπαρτίας προσκαλοῦνται τὸ δευτερον τὰ μέλη εἰς συνεδρίαν, ὅποτε θεωρεῖται ἀπαρτία, ἐὰν παρῶσιν οἱ ἡμίσεις τῶν ἀντιπροσωπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ

Ἀρθρον 27ον

Οἱ δέκα ἔξ ἐνοριακοὶ Ἀντιπρόσωποι συνεδριάζοντες μετὰ τῶν τεσσάρων ἐπιτρόπων τῶν τεσσάρων ἐνοριακῶν ἐκκλησιῶν, μετὰ τῆς Ἐφορείας τῶν σχολῶν καὶ τῶν μελῶν τῆς Δημογεροντίας ἀποτελοῦσι τὴν Διάρκην Ἀντιπροσωπεῖαν τῆς Κοινότητος.

Ἀρθρον 28ον

Καθήκοντα τῆς Διάρκους Ἀντιπροσωπείας εἰσὶ:

1) Τὸ συσκέπτεσθαι καὶ ἀποφαίνεσθαι ὀριστικῶς περὶ πάντων τῶν κοινοτικῶν ζητημάτων καὶ συμφερόντων ἐκκλησιαστικῶν, σχολικῶν καὶ μοναστηριακῶν.

2) Τὸ λαμβάνειν γνῶσιν ἐκ συνοπτικῶν ἐκθέσεων τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Δημογεροντίας, τῆς Ἐφορείας καὶ τῶν ἐπιτρόπων τῶν ἐκκλησιῶν μονῶν καὶ παρεκκλησιῶν.

3) Τὸ ἐπιψηφίζειν τοὺς ἐτησίους προϋπολογισμοὺς τῆς Ἐφορείας τῶν σχολῶν καὶ τῶν ἐπιτρόπων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐξελέγχειν τοὺς ἀπολογισμοὺς αὐτῶν κατὰ τὴν λήξιν τῶν περιόδων αὐτῶν δι' εἰδικῶν ἐξελεγκτικῶν ἐπιτροπῶν ὑπ' αὐτῆς ἐκλεγομένων.

4) Ἡ μέριμνα περὶ καταρτισμοῦ ἀνελλιπούς κτηματολογίου τῶν ἐκκλησιῶν, παρεκκλησιῶν, μονῶν σχολῶν καὶ ἐν γένει πάσης ἀκινήτου περιουσίας, ἐκκλησιαστικῆς καὶ κοινοτικῆς.

5) Πᾶσα ἄλλη φροντίς καὶ μέριμνα περὶ τῆς Κοινότητος ἐκ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ ἀπορρέουσα ἢ καὶ μὴ προβλεπομένη ὑπ' αὐτοῦ.

Ἀρθρον 29ον

Ἐκάστη συνεδρία τῆς Διάρκους Ἀντιπροσωπείας θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ, ἐὰν παρῶσι τὸ ἥμισυ πλέον ἐνὸς τῶν μελῶν αὐτῆς. Μὴ ἐπιτευχθείσης ἀπαρτίας ἢ πρόσκλησις ἐπαναλαμβάνεται καὶ θεωρεῖται ἀπαρτία ἐὰν παρῶσι τῶν μελῶν τὸ ἕν τρίτον (1/3) πλέον ἐνός.

Ἀρθρον 30ον

Αἱ ἀποφάσεις τῆς Διάρκους Ἀντιπροσωπείας ὡς καὶ πάντων τῶν κοινοτικῶν συζητησίων λαμβάνονται διὰ πλειοψηφίας τῶν παρόντων κατὰ τὴν συζήτησιν μελῶν ἐν ἰσοψηφίᾳ νικᾷ τὸ μέρος τὸ ἔχον τὴν ψήφον τοῦ προέδρου ὑποχρεομένων καὶ τῶν μειονοψηφούντων νὰ ὑπογράψωσι τὰ πρακτικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝ ΝΑΟΥΣΗ Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ἀρθρον 31ον

Μέλη τῆς Δημογεροντίας ἐκλέγονται ὑπὸ τῆς Ἐκλογικῆς Ἀντιπροσωπείας τέσσαρα πρόσωπα κεκτημένα πάντα τῶν ἐκλεξιμῶν τὰ προσόντα ἢ δὲ ἐκλογή αὐτῶν ἀνακοινοῦται ἐκάστῳ διὰ πιττακίου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἀρθρον 32ον

Ἡ περίοδος τῆς ὑπηρεσίας τῶν μελῶν τῆς Δημογεροντίας ὀρίζεται διετής. Τὰ ἀποχωροῦντα μετὰ τὴν λήξιν τῆς διετοῦς περιόδου μέλη εἶνε καὶ πάλιν ἐκλέξιμα.

Ἀρθρον 33ον

Ἡ Δημογεροντία ὡς Μικτὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον δικάζει ἀπάσας τὰς ὑλικὰς διαφοράς, οἷαι αἱ περὶ διαχειρίσεως ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ λογοδοσίας ἱερῶν ναῶν, εὐκτηρίων οἰκῶν, προσκυνημάτων ἁγιασμάτων καὶ μονῶν καὶ πάσας τὰς εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῆς ὑπαγομένης ὑποθέσεις, δηλαδὴ ἀπάσας τὰς ὑλικὰς ἐκ μνηστείας καὶ γάμου ἀπορρεούσας διαφοράς, ἢ τοι περὶ ἀποζημιώσεως ἐκ διαλύσεως μνηστείας, περὶ προικῶς, τραχώματος καὶ προγαμίας δωρεᾶς περὶ διατροφῆς μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, πάσας τὰς ἐκ διαθηκῶν διαφοράς καὶ τὰς λόγῳ ἀρμοδιότητος παραπεμπομένας αὐτῇ ὡς Μικτῇ Ἐκκλησιαστικῇ Δικαστηρίῳ. Ἐπίσης εἰς τὴν ἀρμοδιότητα αὐτῆς ὑπάγονται καὶ πᾶσαι αἱ ὑλικαὶ διαφοραί, ἐν αἷς ὁ ἐναγόμενος εἶνε κληρικός, μοναχός ἢ ἡθικὸν πρόσωπον, οἷον ἐπιτροπὴ ναοῦ, ἐφορεία σχολῆς ἢ νεοσκαμείου προεδρείον ἀδελφότητος, συνδέσμου ἢ συντεχνίας. Δικάζει δὲ κατὰ τοὺς ἐθνικοὺς Κανονισμοὺς τῶν Πατριαρχείων, τὴν Βεζυρικήν ἐγκύκλιον τῆς 23 Δεμαζι-οῦλ-Ἀχέρ 1308 (22 Ἰανουαρίου 1891) καὶ τὴν Πατριαρχικὴν τοιαύτην τῆς 31 Ἰανουαρίου 1891 συνωδᾷ τῇ ἐν ἰσχύϊ δικονομίᾳ τῶν Πατριαρχείων καὶ κατὰ τὰς ἐν τῇ Ἐξαβίθλῳ τοῦ Ἀρμενοπούλου, τοῖς Βασιλικοῖς, τοῖς Κώδιξι τοῖς Πανδέκταις καὶ ταῖς Νεαφαῖς περιεχομέναις διατάξεσιν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ ἐπιτόπια ἔθιμα τὰ ἀδιακόπως ἐφαρμοζόμενα ἀπὸ μακροῦ χρόνου καὶ τὰς κύρος νόμου ἔχουσας ἐκκλησιαστικὰς διατάξεις.

Ἀρθρον 34ον

Ἡ Δημογεροντία θεωρεῖται ἐν ἀπαρτίᾳ ὅταν παρῶσι κατὰ τὴν συνεδρίαν πρὸς τῷ προέδρῳ δύο τῶν μελῶν. αἱ δὲ ἀποφάσεις λαμβάνονται διὰ πλειοψηφίας ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας νικᾷ τὸ μέρος τὸ ἔχον τὴν ψήφον τοῦ προέδρου.

Ἀρθρον 35ον

Ἐν περιπτώσει παραμήσεως ἢ θανάτου τινὸς τῶν μελῶν τῆς Δημογεροντίας, εἴτε ἀποδημίας συνεχοῦς ἐπὶ τρεῖς μῆνας, ἢ ἀπουσίας ἀδικαιολογήτου ἐπὶ τέσσαρας κατὰ συνέχειαν συνεδρίας ἢ Ἐκλογικὴ Ἀντιπροσωπεία ἐκλέγει τὸν ἀντικαταστάτην διὰ τὸ ὑπολειπόμενον χρονικὸν διάστημα.

Ἄρθρον 36ον

Ἡ Δημογεροντία συντάσσει καὶ ἐπιβάλλει τὴν ἐφαρμογὴν διατιμῆσεως τῶν δικαιωμάτων τοῦ γραφείου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 37ον

Τὰ εἰσπραττόμενα ὑπὲρ τοῦ ταμείου τῆς Δημογεροντίας δικαιώματα διατίθενται ὡς ἑξῆς: 1) εἰς εὐπρεπῆ διατήρησιν καὶ ἐμπλῶσιν τοῦ κτιρίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, 2) εἰς τὴν πληρωμὴν πάντων τῶν ἐξόδων τοῦ γραφείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, 3) εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ τοῦ γραμματέως καὶ τοῦ κλητῆρος. Μὴ ἐπαρκούντων τῶν πόρων μεριμνᾷ ἡ Διαρκὴς Ἀντιπροσωπεία.

Ἄρθρον 38ον

Ἡ Δημογεροντία ἔχει σφραγίδα τὴν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ

Ἄρθρον 39ον

Ἡ Διαρκὴς Ἀντιπροσωπεία ἐκλέγει τὸν γραμματέα αὐτῆς, ὅστις εἶνε ἅμα καὶ γραμματεὺς τῆς Δημογεροντίας, τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου καὶ τῶν ἐκ τούτων ἀπορρεόντων σωματείων.

Ἄρθρον 40όν

Τὰ καθήκοντα τοῦ γραμματέως τῆς Δημογεροντίας ὡς καὶ τὰ τοῦ κλητῆρος καθορίζονται ὑπὸ τῶν σχετικῶν διατάξεων τῆς Πατριαρχικῆς Δικονομίας. Ἐχουσι δὲ ἐν περιλήψει ὡς ἑξῆς: α') συντάσσει τὰ πρακτικὰ καὶ τὰς ἀποφάσεις τὰ κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν ἀναγινωσκόμενα, ἐπικυροῦμενα καὶ ὑπογραφόμενα, καθὼς καὶ πᾶσαν ἄλλην γραφικὴν ἐργασίαν τῆς Μητροπόλεως, τῆς Διαρκοῦς Ἀντιπροσωπείας τῆς Δημογεροντίας, τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου καὶ τῶν ἐκ τούτων ἀπορρεόντων σωματείων· β') ἐκτελεῖ καθήκοντα συμβολαιογράφου, ἥτοι συντάσσει προικοσυμφωνα, διαθήκας, ἀφιερωτήρια πληρεξούσια δι' Ἐκκλησιαστικά καὶ Μικτὰ Ἐκκλησιαστικά Δικαστήρια καὶ ξένας δικαστικὰς καὶ διοικητικὰς Ἀρχάς καὶ πᾶν ἄλλο ἔγγραφο τῆς ἀρμοδιότητος αὐτοῦ. γ') ἐκδίδει τῇ ἀδείᾳ τοῦ προέδρου ἀντίγραφα ἐγγράφων· δ') τηρεῖ ἐν τάξει τὰ ἀρχεῖα καὶ τοὺς κώδικας εὐθυνόμενος διὰ πᾶσαν τυχόν ἀπώλειαν αὐτῶν ἢ ἐγγράφου τινὸς ἐξ ἁμελείας τοῦ προελθοῦσαν καθὼς καὶ διὰ πᾶσαν ζημίαν ἢ βλάβην ἐξ ἁμελείας ἢ ἐνοχῆς αὐτοῦ προκύψασαν· ε') τηρεῖ ἐν τάξει τὰ ἀκόλουθα βιβλία, ὧν οὐδὲν μέρος ἀνακοινοῖ ἄνευ διαταγῆς τοῦ προέδρου: 1) τὸ πρωτόκολλον τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐγγράφων, 2) τὸν κώδικα τῶν πρακτικῶν τῆς Διαρκοῦς Ἀντιπροσωπείας· 3) τὸν κώδικα τῶν πρακτικῶν τῆς Δημογεροντίας καθὼς καὶ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων αὐτῆς· 4) τὸν κώδικα τῶν πρακτικῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου καθὼς καὶ τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων αὐτοῦ· 5) τὸν κώδικα τῶν πράξεων, συμβολαίων καὶ διαθηκῶν· 6) πάντα τὰ δικαστικὰ καὶ διοικητικὰ ἔγγραφα παραληφθέντων καὶ ἀποδίδων τῇ ἐντολῇ τοῦ προέδρου πᾶν

ἔγγραφο κατατιθέμενον εἰς τὸ γραφεῖον.

Ἄρθρον 41ον

Τὸν μισθὸν τοῦ γραμματέως ὡς καὶ τοῦ δικαστικοῦ κλητῆρος κανονίζει ἡ Διαρκὴς Ἀντιπροσωπεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

ΠΕΡΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ Ἡ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ἄρθρον 42ον

Ἐν τῇ ἐν Ναούσῃ Ἱερᾷ Μητροπόλει ἐδρεύει Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον συγκεκμημένον ἐκ τοῦ προέδρου, δηλ. τοῦ Μητροπολίτου ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ καὶ τεσσάρων κληρικῶν μελῶν διοριζομένων διὰ μίαν διετίαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου ἐκ τῶν ἐπὶ τημίῳ, χρησιμότητι ἡθῶν καὶ πείρᾳ ἐκκλησιαστικῇ διακρινομένων κληρικῶν, κατοίκων μονίμων τῆς πόλεως Ναούσης. Γραμματέα καὶ δικαστικὸν κλητῆρα ἔχει τοὺς τῆς Δημογεροντίας καὶ σφραγίδα τὴν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Ἄρθρον 43ον

Ἀπασαι αἱ πνευματικαὶ διαφοραί, οἷαι αἱ περὶ κυριότητος καὶ ιδιότητος ἱερῶν ναῶν καὶ παντὸς περιεχομένου αὐτῶν, εὐκτηρίων οἰκῶν, προσκυνημάτων, ἀγασμάτων καὶ μονῶν ἔτι δὲ καὶ ἐξαρτημάτων αὐτῶν, αἱ περὶ κυριότητος εἰκότων, αἱ περὶ ὀρίων ἐνοριακῶν ἐκκλησιῶν, αἱ ἐκ μνηστειᾶς καὶ γάμου καὶ περὶ λύσεως αὐτῶν, περὶ παραμονῆς καὶ διατροφῆς τέκνων διαρκούντος ἢ μὴ τοῦ γάμου, περὶ τοπικῆς διαστάσεως τῶν συζύγων καὶ περὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ συζυγικοῦ βίου ὑπάγονται λόγῳ ὕλης εἰς τὸ Πνευματικὸν Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον.

Ἄρθρον 44ον

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον εἶνε ἐν ἀπαρτίᾳ, ὅταν παρῶσιν ὁ πρόεδρος καὶ δύο τῶν μελῶν αὐτοῦ.

Ἄρθρον 45ον

Ἐν ἐκάστῃ ἐνορίᾳ ἐφημερεύουσιν ὠρισμένως δύο μόνον ἱερεῖς, ἢ ἐν ἀνάγκῃ καὶ τρεῖς.

Ἄρθρον 46ον

Οἱ ἱερεῖς ὀφείλουσι νὰ τηρῶσι τακτικὰ Λειτουργικὰ βιβλία τῶν ἐν τῇ ἐνορίᾳ τελουμένων βαπτίσεων, γάμων καὶ θανάτων, ἐφοδιάζοντες· πάντοτε δι' ἐπισήμου βαπτιστικοῦ δοχεῖαν.

Ἄρθρον 47ον

Ὅταν κηρεύῃ θύσις ἐφημερίου, ἡ ἐνορία ὑποβάλλει ἐγγράφως αἴτησιν τῷ Μητροπολίτῃ εἴτε πρὸς διορισμὸν ἐτέρου διαθεσίμου, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτος, εἴτε ὑποδεκνύουσα πρὸς χειροτονίαν ὑποψήφιον κατάλληλον συνωδὰ τοῖς ἱεροῖς κανόσι πρὸς ἐγκρίσιν καὶ χειροτονίαν. Οἱ χειροτονούμενοι ἱερεῖς δέον νὰ εἶναι τελειόφοιτοι Διδασκαλείου ἢ Γυμνασίου ἢ ἄλλης ὁμοιοβαθμίου σχολῆς ἢ τοῦλάχιστον Ἡμιγυμνασίου.

Ἄρθρον 48ον

Οἱ ἱερεῖς ἐκάστης ἐκκλησίας οὐδένα τακτι-

κὼν μισθὸν λαμβάνοντες ἔχουσι τὰς ἀπὸ τῶν κριστιανῶν συνήθεις ἀποδοχὰς ἱτοι: Ἀπὸ βαπτίσεων, γάμων καταβαλλόμενα ἐξ ἡμοσίας ὑπὸ τοῦ νυμφίου καὶ παρανύμφου κηδεῶν, μνημοσύνων συλλειτουργῶν, παρακλήσεων, ἀγρυπνιῶν φωτίματος μηνιαίου, διαβασιμάτων, εὐχῶν γεννήσεων, σαραντηκοῦ καὶ σαρανταλειούργων ἀπὸ ἀναγνώσεως τετραευαγγέλου, ἀπὸ εὐχελαίων ἀπὸ δίσκου διανομῆς βαΐων, ἀνθέων ἐπιγραφίου, βασιλικῶν τῆς ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ὡς καὶ τῆς σταυροπροσκυνήσεως καὶ ἀπὸ κρίσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΦΟΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Ἄρθρον 49ον

Τὰ Ἑλληνικά Ἐκπαιδευτήρια τῆς Ὁρθόδοξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος Νασούσης διοικεῖνται ὑπὸ Ἐφορέας τριμελοῦς ἐκλεγομένης ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιπροσωπείας ἀμέσως μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας συνωδὰ ταῖς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἡ δὴρκεια τῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἐφορέας εἶνε τριετής.

Ἄρθρον 50ὸν

Ἡ Ἐφορεία ἐκλέγει ἐκ τῶν ἐαυτῆς μελῶν τὸν ταμίαν, ὅστις εἰσπράττει πάσας τὰς προσόδους τῶν σχολείων τακτικὰς τε καὶ ἐκτάκτους καὶ πληρώνει τοὺς μισθοὺς τοῦ προσωπικοῦ καὶ πᾶσαν ἄλλην δαπάνην ἐπὶ λήψει ἀποδείξεως καὶ ἐν γένει κρατεῖ ἐν τάξει καὶ ἀκριβεῖα τὰ λογιστικά βιβλία.

Ἄρθρον 51ον

Ἡ Ἐφορεία διαχειρίζεται τὴν περιουσίαν τῶν σχολείων κινητὴν τε καὶ ἀκίνητον φροντίζουσα περὶ τῆς ὅσον ἔνεστιν ἐπαυξήσεως τῶν πόρων· διορίζει καὶ παύει τοὺς διδασκάλους κατὰ τὰ σχετικὰ ἄρθρα καθὼς καὶ τὸ λοιπὸν προσωπικόν· ἐπαγρυπνεῖ εἰς τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τοῦ σχολικοῦ Κανονισμοῦ καὶ ἐν γένει εἰς πάντα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν γενικὴν πρόσδον καὶ προαγωγὴν τῶν σχολείων· συντάσσει τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῆς διαχειρίσεως τῆς, ὅν τινα καὶ ὑποβάλλει εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Διαρκοῦς Ἀντιπροσωπείας· κατὰ τὴν λήξιν ἐκάστου σχολικοῦ ἔτους ὑποβάλλει τῇ Διαρκεί Ἀντιπροσωπείᾳ συνοπτικὸν ἀπολογισμὸν τοῦ λήξαντος ἔτους. Κατὰ δὲ τὴν λήξιν τῆς τριετίας ὑποβάλλει τῇ Διαρκεί Ἀντιπροσωπείᾳ τὸν ἀπολογισμὸν τῆς τριετοῦς χρήσεως ἐξελεγχόμενον ὑπὸ ἐπιτροπῆς διοριζομένης ὑπὸ τῆς Διαρκοῦς Ἀντιπροσωπείας, παραδίδει δὲ πρακτικὸν τὰ βιβλία, τὸ ταμεῖον καὶ πᾶσαν τὴν περιουσίαν τῶν σχολείων τῇ δ'οδόχῳ Ἐφορείᾳ, ἥτις ὀφείλει νὰ συνεχίσῃ τὰς πράξεις καὶ ἀναλαβάνῃ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς πρακατόχου Ἐφορείας ὅπου ἀντιρρήσεως.

Ἄρθρον 52ον

Ἡ Ἐφορεία ἔχει ἰδίαν σφραγίδα φέρουσαν περὶ μὲν ταῦτα: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΡΙΑ ΝΑΟΥΣΗΣ· ἐν τῷ μέσῳ δὲ λυχνίαν καὶ τὴν χρονολογίαν 1890. Διὰ ταύτης σφραγίζει πάντα τὰ ἔγγραφα.

Ἄρθρον 53ον

Ἡ Ἐφορεία πρὸ τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων γινομένων κατὰ τὸ δεῦτερον δεκαήμερον τοῦ Μαΐου διορίζει τριμελὴ ἐξεταστικὴν ἐπιτροπὴν ἐκ προσώπων καταλλήλων, οἵτινες παρευρίσκονται μετὰ τῶν διδασκάλων παρόντων τῶν Ἐφορῶν καὶ τῶν βουλομένων ἐκ τῶν πολιτῶν ἐν ταῖς γραφαῖς καὶ προσφορικαῖς ἐξετάσεσι τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων· ὑποβάλλουσι δὲ τὸ πόρισμα τῶν ἐξετάσεων δι' ἐκθέσεως τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει πρὸς τὴν δέουσαν μελέτην καὶ θελήσιν τῆς ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως τῶν σχολῶν τῆς Κοινότητος.

Ἄρθρον 54ον

Μέχρι τῆς πρώτης (1ης) Ἰουλίου ἡ Ἐφορεία ὀφείλει νὰ συνάψῃ μεθ' ἐκάστου διδασκάλου τὸ συμβόλαιον τοῦ ἐπιδόντος σχολικοῦ ἔτους ἢ νὰ δηλώσῃ αὐτῷ ἐγγράφως ὅτι ἀπολύει αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἀποτίνουσα συγχρόνως καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ μισθοῦ του. Ἐὰν ἡ Ἐφορεία ὁμολόγῃ νὰ προβῇ εἰς τὴν διατόπισιν ταύτην, ὁ διδάσκαλος θεωρεῖται ὡς παραμένων ἐν ἐνεργείᾳ καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὅρους διὰ τὸ ἐπιδόν σχολικὸν ἔτος. Ἐπίσης καὶ οἱ οἰκισθελῶς παραιτούμενοι διδάσκαλοι ὀφείλουσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐγγράφως τῇ Ἐφορείᾳ. Ὁ μὴ σημιοροφούμενος πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην διδάσκαλος ἀπόλλυσι τοὺς μισθοὺς τῶν δύο τελευταίων μηνῶν.

Ἄρθρον 55ον

Ἡ ἐναρξὶς τῶν μαθημάτων γίνεται ἀνυπερθέτως τὴν 16ην Αὐγούστου. Ἀπανταὶ δὲ οἱ διδάσκαλοι ὀφείλουσι νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰς θέσεις των ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Αὐγούστου, ὅποτε ἀρχοῦνται αἱ ἐγγραφαὶ τῶν μαθητῶν.

Ἄρθρον 56ον

Πρὸ τῆς ἐναρξέως τῶν μαθημάτων ὁ διευθυντὴς ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως: α') τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ ἔτους ἐκεῖνου συνεστηγμένων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γενικῶν προγραμμάτων τῶν Πατριαρχείων καὶ κατὰ τὰς δειγμὰς τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως περιέχον τὰ ὁρίματα τῶν διδασκτικῶν βιβλίων· β') τὸ ὑπολόγιον τῆς διδασκαλίας· γ') τὰ συμβόλαια τῶν διδασκάλων πρὸς ἐπικύρωσιν. Ἡ δὲ Ἱ. Μητρόполиς ἐποδίδει ἐκάστου διδασκάλου διὰ τοῦ γεννημένου ἐπιστάμου ἐτηρίου ἐνδοκιμικοῦ. Αἱ διατάξεις δὲ αὗται ὡς ἀπορρέουσαι, ἐκ τῆς ἐπιστάμου μεταξὺ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερτήσεως καὶ τῶν Πατριαρχείων συμβάσεως περὶ τῶν δικαίων καὶ προνομίων τῶν Ὁρθόδοξων, τῆς περιεχομένης ἐν τῇ Ὑψηλῇ Βεζυρικῇ ἐγκυκλίῳ τῆς 23ης Δεκεμβρίου (Ὑλ. Ἀρχὴ 1308 (22 Ἰανουαρίου 1891) καὶ ἐν τῇ σχετικῇ Πατριαρχικῇ τῆς 31ης Ὑανομαρίου 1891, πρὸς νὰ τηρῶνται ἀπαρεγκλίτως καὶ μετ' ἀκρας εὐλοβείας. Πᾶσα δὲ ἀθέτησις τῇ ἀμείλεια περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν παρὰ τῶν διδασκόντων ὡς ἀποτελοῦσα ναταπάτησιν τῶν ὑπὸ τῶν δύο ἀνωτάτων Ἀρχῶν τοῦ Κράτους, πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς, τεθεσπισμένων καὶ ὡς θανατηνὴ νὰ ἔχῃ λίαν δυσμενέτους συνεπείας διὰ τὰ δίκαια καὶ προνόμια τῶν Ὁρθόδοξων, τιμωρεῖται δι' ἀμέσου παύσεως καὶ πτωίστου.

ΣΥΝΕΧΕΙΑ σὺ ἐπόμενον τεῦχος

Η ΛΑΪΚΗ ΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟ "ΠΟΥΠΟΥΛΟ,,

Το «Πούπουλο» ένα κόμμα, πού ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Δημάρχου της Νάουσας Χατζηκωνσταντίνου Μαλούση, με στόχους πολιτικοί, αλλά με προεξάρχοντα τη σύγκρουση και την κατατροπώση της άρχουσας τάξης της πόλης, άγκυρα δόθηκε από όλα τα στρώματα του ναουσαϊκού λαού. Μέσα σ' αυτό το κόμμα, άκροαριστερό εκπληκτικά για την εποχή του, κυρίαρχη θέση, πρωτοπόρα, κράτησε η άστική τάξη.

Ο Γιώργιος Παπαδημητρίου, γνωστός στους Ναουσαίους και με το όνομα Πάντισον, έπηρεσμένος και ο ίδιος από το μεγάλο πολιτικό λαϊκό ξεσηκωμό του λαού της Νάουσας, έγραψε στη Νέα Υόρκη και στις 20 Δεκεμβρίου του 1920, ένα ποίημα με τίτλο «Πρός τόν Ιστορικόν Σύνδεσμον». Έξω από τις πολλές και χρήσιμες πληροφορίες, πού δίνει το ποίημα για τα Ναουσαϊκά μέλη του Πούπουλου, μαθαίνουμε, πώς τα κηρύγματατά του πέρασαν του όγκανούς. Άγγιζοντας δέ τις ψυχές των ξενητεμένων μας, τούς παρότρυναν στην έδραση παρόμοιων συνδέσμων, πού όρίζονται σε δράση και σήμερα.

Ο λαϊκός μας στιχουργός γεννήθηκε στη Νάουσα την 20ην Δεκεμβρίου του 1894. Πήγε στην Αμερική (Η.Π.Α.) την 5ην Δεκεμβρίου του 1913. Έπέστρεψε στην Ελλάδα την 6ην Φεβρουαρίου του 1926 και ξανάφυγε την 11ην Ιουνίου του 1926 έπίσημα. Πέθανε στη Νάουσα την 16ην Δεκεμβρίου του 1964. Στο διέλιχράκι με τούς στίχους του, πού εκδόθηκε στο Μιλγουόκι του Βισκόνσιν των Η.Π.Α. τό 1946 γράφει την έξης αφιέρωση.

«Τά ποιήματά μου δέ ταῦτα, προῖόν της πείρας μου, προσφέρω δωρεάν πρός όλους, εἰς μνήμην των ἀειμνήστων γονέων μου Γεώργιος Παπαδημητρίου ἡ GEORGE D PADISON».

Άριότως πύό κάτω παραθέτω

τό ποίημα του Παπαδημητρίου ἡ πύό άληθινά μέρος του ποιήματος, πού άφορά τό Πούπουλο και τούς Ναουσαίους της Ελλάδος.

- 1) Χατζή-Μαλούσης ιδρυτής
Συνδέσμου Ναουσαίων,
άφ' έαυτού τ' όρμώμενος
ώς νίγας και ως λέων
- 3) Στο περιβόλι μέσα εκεί
πολλά καλά θά έχη
άλλ' άσπνείται θέλησις
ήν ο καθείς θά έχη.
- 5) Συμπαροσύρει δέ μαζί
πολλούς καλούς εργάτας
στό περιβόλι νά εργαστούν,
με τούς λοιπούς προστάτας
- 7) Άνέλυσε τό ζήτημα
ώς ιατρος πού είναι
συνέστησε και εις πολλούς
καλά μέλη νά είναι.
- 9) Παπόδες και διδάσκαλοι
ήσάσθησαν τό κόμμα,
οί παντοπώλοι και λοιποί
και συντεχνίται άκόμα.
- 11) Έπαμεινώνδας έσπευσε
νά έγγραφῇ ως μέλος
με άκραν άφοσίωσιν
και μέχρι δει τό τέλος.
- 13) Ο Παπα-Γιάννης άρμνησεν
άκούσας την φωνήν των
συνπρόδρας δέ διδωσεν
άκράτητον όρμήν των.
- 15) Ο Παπαζλής διέσκησεν
τούς δρόμους της Ναούσης
τόν Καστανιώτη συναντῶ
άνάγκης έπείγουσας.
- 17) Ηργάσθησαν εν σώματι
με τας δυνάμεις όλας
άδελφικώς συνέπραξεν
Γεώργιος Μπαδύλας.
- 19) Τά πτωχοκόριττα ήρχισαν
τραγουδία γιά νά βγάδουν
τό Σύνταγμα έλήλυθε
τά πράγματα αλλάζουν.
- 21) Είς Νάουσαν ιδρύθηκε
ο πρώτος σύνδεσμός μας
και διανύσας κύματα
παρουσιάσθη έμπρός μας.

Του Σταύρου Δάδη

- 2) Έντόνως δέ άνέκραξε
εις τό καθήκον όλοι
βαδίζοντες νά εύρωμεν
τό νέον περιβόλι.
- 4) Χωνός ο Σταύρος έρκεται
πιστός εις τό καθήκον
παρ' όλον ότ' έτύχανε
προστάτης άνηλίκων.
- 6) Ο Θεόδωρος ιατρος
έσκέφθη κατά βάθος
δι' ο και άνεκήρυξε,
οί πλούσιοι είχαν λάθος.
- 8) Εύόρκας τοποθέτησαν
θεμέλιον τόν λίθον
και εις ήμῶς άνέθεσαν
νά κάμωμεν τόν τοίχον.
- 10) Ο παπά-Ράκας τῶδειξε
και τόν Χατζή έξήρη
άφου κι' άπ' τη Σπυριέλινά
μά τό κλειδί έπήρε.
- 12) Οί Γιαγκουλαίοι τῶκουσαν
και κράζουν καληώραν
Βασίλην Κάρταν έλαθον
και τῶσους σε μα έώρα.
- 14) Έτι δέ και ο Σωφρόνιος
έτάχθη εις τό πλευρόν του
συνάμα δέ παρέλαβε
μαζί και τόν λαόν του.
- 16) Ο γείτων μου Άργύριος
πάνυ καλώς ήργάσθη
και φαρμακείον των πτωχών
κατόπιν ήγοράσθη.
- 18) Ο Τσιικτικός έσπευσε
τόν Δ. Τοιόμη νά εύρη
τό Πούπουλο έψούνιζε
του Τύμη τό άλευρί.
- 20) Προσέθεσαν στα άσματα
άρχαιας τραγωδίας
και στόν Χατζή μας έψαλον
δικαίας ύμνωδίας.
- 22) Έν Νέα Υόρκη ιδρύσασμεν
τόν Σύνδεσμον τόν δεύτερον
και εις Βοστώνη οι λοιποί
οί Ναουσαίοι έτερον.

Σημειώσεις.

Στροφή 4η. Σταύρος Χωνός. Δάσκαλος. Πατέρας του συμπολίτη μας Άλέκου Χωνού. Έγραψε άπομνημονεύματα, αλλά δυστυχώς κάηκαν τό 1947.

Στροφή 14η. Σωφρόνιος. Άρχιμανδρίτης και άρχιερατικός έπίτροπος (Ναούσης άργτερα Δεσπότης Βεροίας και Ναούσης. Κληρικός λαογάπητος. Ίδρυσε στη Νάουσα την πρώτη σχολή άνάφωδῶτων ένηλίκων.

Στροφή 19η. Τό σύνταγμα, πού ήρθε, ήταν τό τουρκικό του 1905

"Ενας μεγάλος θρακιώτης απόδημος από την 'Οδησό

"Ενας από τους μεγάλους ευεργέτες της Πατρίδας μας ήταν και ο Γρηγόριος Μαρασλής, θρακιώτης στην καταγωγή, που γεννήθηκε στην 'Οδησό, στην πόλη αυτή της Ρωσικής Αυτοκρατορίας, ή όπως θα μας είναι άγνωστη, αλλά γεννημένη, μάλλον και εκεί ιδρύθηκε ή Φιλική 'Εταιρεία.

Ο Μαρασλής καταγόταν από τη Θράκη και μάλιστα από ένα χωριό έξω από τη Φιλιππούπολη που λεγόταν Μαρὰ ή Μαρὰς. Γι' αυτό και η οικογένειά του στην 'Οδησό είχε σαν επίθετο το Μαρασλής. Οι Μαρασλίδες ήταν από τους πρώτους κατοίκους της 'Οδησού. Και λέμε από τους πρώτους γιατί αυτή η πόλη του Εύξεινου Πόντου είναι νεώτερη. Ίδρύθηκε με διάταγμα της Αικατερίνης Β' το 1781.

Αλλ' ας πούμε, πρώτα-πρώτα, δυο λόγια για τη φιλόξενη αυτή στους "Ελληνες πόλη της Κάτω Ρωσίας.

Ο κόλπος της 'Οδησού στον Εύξεινο Πόντο είχε ελληνικές αποικίες από τα αρχαία χρόνια. Οι Ρωμαίοι ίδρυσαν τις πόλεις: Ίστριανόρουμ Πόρτους και Ίσταμόρουμ Πόρτους. Τον 14ο αιώνα ο τάταρος ήγεμόνας Χατζή Μπέης, έχτισε ένα φρούριο εκεί όπου βρίσκεται ή σημερινή 'Οδησός. Στα τέλη του 18ου αιώνα ή περιοχή έπεσε στα χέρια των Πολωνών και μετά των Λιθουανών. Αργότερα, το ξαναπήραν οι Τάταροι. Το 1774, στον ρωσοτουρκικό πόλεμο και στην υπογραφή της Συνθήκης Κιουτσούκ Καϊναρτζή οι Ρώσοι κατέλαβαν την περιοχή, αλλά ανεγκάστηκαν να την παραδώσουν και πάλι στους Τούρκους. Τελικά οι Ρώσοι, κατέλαβαν την περιοχή το 1789 και από τότε το ποσόσιο με το μικρό χωριό Χαϊλή Μπέη ονομάστηκε 'Οδησός σε ανάμνηση μιας άλλης 'Οδησού στην αρχαιότητα που ορίσκόταν στα σημερινά πελάγια της Βουλγαρίας στον Εύξεινο Πόντο, κοντά στη σημερινή Βάρνα.

Η Αικατερίνη Β', όπως αναφέραμε, δυο χρόνια μετά την κατάκτηση της 'Οδησού, έέταξε να ιδρυθεί μια σύγχρονη πόλη. Γι' αυτό ανέθεσε στο Γάλλο αξιωματι-

κό Ντέ Ριμπά, που ήταν επικεφαλής των Ρώσων εκείνων που έδωσαν τους Τούρκους από την 'Οδησό, και στο Γάλλο μηχανικό Βολάν να οργανώσουν και να ανοικοδομήσουν ένα σύγχρονο λιμάνι στην πόλη. Την ίδια εποχή, οι "Ελληνες, κατατρεγμένοι από τους Τουρκαλδικούς στην Πελοπόννησο, έφυγαν από τις έστίες τους και δημιούργησαν τα μεγάλα έμπορικά κέντρα της Ταυρικής και της Χερσώνος στην Κάτω Ρωσία. Το παλιό τουρκικό φρούριο έγινε σε λίγα χρόνια, με τον εθνικοεθνικό όργασμο των ρω-

Τού Κωνστ. Παπουλίδη 'Επιστημονικού Συνεργάτη του 'Ιδρύματος Μελετών Χερσονήσου του Αίμου

σικών αρχών και την εμπορική δραστηριότητα των "Ελλήνων, μια σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη, που συναγωνιζόταν πολλές δυτικοευρωπαϊκές πόλεις. Το 1803 ή 'Οδησός έγινε ξεχωριστή διοικητική περιφέρεια και πρώτος νομάρχης (εκεί λεγόταν κυβερνήτης) ήταν ο Γάλλος δούκας Αριάν Ντέ Ρισελιέ, άνωψος του μεγάλου Καρδινάλιου Ρισελιέ της Γαλλίας.

Από τους πρώτους κατοίκους της νέας πόλης της 'Οδησού ήταν και ή οικογένεια Μαρασλή. Ο Γρηγόριος Μαρασλής γεννήθηκε στην 'Οδησό μεταξύ του 1828 και του 1831. (Διαφωνούν οι πληροφορίες μας στην ηλικιακή της γεννησιώ του). Πέθανε στην ίδια πόλη το 1907, με τιμές για την έθνική του δράση και την προσφορά του στο κοινά.

Ο πατέρας του, Γρηγόριος και αυτός Μαρασλής του Ιωάννη, πρωτοστάτησε να ιδρυθεί ή 'Ελληνική Σχολή το 1817. Εξάλλου, ήταν γνωστός γιατί σαν πρεσβύτης της Γραικικής Κοινότητας της 'Οδησού ήταν μέλος και έφορος της Φιλικής 'Εταιρείας, στην 'Οδησό. Τα γραφεία της Φιλικής 'Εταιρείας διηλ. το «έργαστήριον» της Φιλικής 'Εταιρείας, όπως λεγόταν, στεγαζόταν στο σπίτι των Μαρασλίδων. Το σπίτι αυτό ερισκόταν στην πόρθη της "Ελληνι-

κής 'Οδοσ που ονομαζόταν "Ερυθρά στενωπός.

Ο Μαρασλής ακόμη, σαν πρόεδρος της Γραικικής Κοινότητας της 'Οδησού, πρωτοστάτησε στη διοργάνωση με αυτοκρατορικές τιμές της ταφής του σκηνώματος του μαρτυρικού Πατριάρχη Γρηγορίου Ε'.

Ο γιός του, Γρηγόριος Μαρασλής κι αυτός, σπούδασε στην 'Ελληνοεμπορική Σχολή και στο ονομαστό λύκειο Ρισελιέ της 'Οδησού και μετά πήγε για ευρύτερες σπουδές στο Παρίσι. Το 1850 γύμισε στην 'Οδησό και μετά το θάνατο του πατέρα του ανέλαβε τη διεύθυνση των εμπορικών επιχειρησεών του. Η άγαπητή που έρεφε ή 'Ελληνική Κοινότητα στο πρόσωπό του τον έκυνε να φθάσει σε ύψια αξιωματά στην κοινωνία της 'Οδησού. Τιμήθηκε ο Γρηγόριος Μαρασλής με τον τίτλο του μυστικοσύμβουλου του Τσάρου, και ακόμη ονομάστηκε «Κλειδούχος της Αδλής».

Εκείνο όμως που πρέπει να αναφερθεί εδώ και μάλιστα να τονισθεί είναι το γεγονός ότι ο Γρηγόριος Μαρασλής έγινε το 1878 δήμαρχος της 'Οδησού. Και στη θέση αυτή παρέμεινε 16 χρόνια.

Σήμερα, όσοι ασχολούνται με την ιστορία της πόλεως της 'Οδησού δεν παύουν να αναφέρουν ότι ή πόλη αυτή έγινε αυτή που έγινε χάρη στους Γάλλους και στους "Ελληνες. Οι "Ελληνες όμως είναι κυρίως ο δήμαρχος της πόλεως Γρηγόριος Μαρασλής. Μια παλιά μυστορία σχετική με τη δράση του Μαρασλή λέγει χαρακτηριστικά:

«Τα σπουδαιότερα εκπαιδευτικά, διανοητικά και φιλοanthρωπικά ιδρύματα της 'Οδησού έπραγματοποιήθηκαν επί της δημαρχίας του. Εκ τούτων τα μόν έφενον το ιδίαις αυτού δαπάναις, εις άλλα δε συνεισέφερε γενναίως».

Θα αναφέρουμε περιληπτικά μόν όρισμένα από τα έργα του Δήμαρχου της 'Οδησού τον περασμένο αιώνα. Και πρώτα-πρώτα πρέπει να σημειώσουμε πως όλυ τα τεχνικά έργα, τα έξωραίστικά, αλλά και τα έξωραίστικά (συνέχισα στην σελίδα 103)

Τί απόγινε τὸ ὄραμα τῶν πρωτοπλάστων;

Καὶ ἐκὼ τὸ ἄγρο τῆς Αὐγῆς, φεγγοδόλαγε τῇ σημαδιακῇ κελίῃ μέρα σὺ δασιλεῖο τῆς Ἑδέμ, πανέτοιμο νὰ φιλοξενήσῃς τὴν γεννιά τῶν ἀνθρώπων μέσα στὰ νεογέννητα σπλάχνα τῆς, δυὸ Πρωτόπλαστα ὄντα θεοπέσιμα σμιλευμένα ἀπὸ τὴν εὐλογημένη φύσιν στοχάζονται: τὸ ὄραμα τῆς Παναγνῆς θρώπινης Δημιουργίας.

Καὶ κάποια νύχτα θεικτὴ, ἔνα ὠάριο καὶ ἕνα σπερματοζῶάριο, ἀρμυτωμένα μὲ τὸ θαρρὺ χρέος τῆς ἀναπαραγωγῆς — κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν τοῦ τέλειου, — ξεστρακίζουσιν ἀπὸ τὰ δάθη τῆς ἀνωπαρεξίας, γιὰ ν' ἀντικρύσουν τὸ λυκαυγὲς τῆς ζωῆς.

Καὶ καὶ, στὴ χαραυγὴ τῆς κοσμογονίας πρὸ τὸ σκοτάδι, γίνονται: πῶς, πού οἱ στάλες τῆς ἀνυπαρξίας γίνονται: ἀπειρες, ὑπάρξεις μέσα στὸ σύμπαν, πού ἡ σύλληψη τῆς Δημιουργίας γίνεται: τὸ ἀσύλληπτο μυστήριον τῆς Ἱέρειας Φύσεως, πού τὸ πρωτόγονο γίνεταί ἕνας παντοδύναμος πολιτισμός, ἐργεῖται ἀδυσώπητος ἀλληλοπαρηγόριος: ὁ προαιώνιος πόλεμος τῶν λαῶν. Τώρα τὰ ἱερὰ σταγονίδια, πού ξεπληθύναν ἀπὸ τὸν χεῖμαρο τῆς βροχῆς, γιὰ ν' ἀναδυθῶν νικητὲς στὸ δάθη τῆς ζωῆς καὶ νὰ σταλλάξουν στὴ μήτρα τῆς ἀστείρευτης πηγῆς, ἐγίναν ἀστροπελέκια ὀρνέτα: καὶ κεραυνοὶ πρὸ ἀκρωτηριάσουν. Οἱ κεραυνοὶ τοῦ μίσους πρὸ ἐρηχναν οἱ πανταχοῦ ἀποτυχημένοι κήρυκες τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας. Τὸ σπαθὶ καὶ τὸ σπαθίον, τὸ μαχαίρι καὶ ἡ φωτιά. Αὐτὰ εἶναι: τὰ σύνεργα τῆς εὐτυχίας. Τὴν εὐτυχία σὰς τὴν κρατοῦν οἱ ἄλλοι. Σκοτώστε τους, γιὰ νὰ τὴν πάρειτε στὰ χέρια σας. Ἡ εὐτυχία λέγεται Νίκη. Εἶναι: πολὺ ἀπλόα.

Μὲ τὸν Νέμο λοιπὸν παραμὰ σκαλα ὁ πρῶτος ἀδελφοκτόνος συνέχισε νὰ λιμάρει: τὸ κορπερὸν τσεκούρι του, καὶ μὲ τὴν φόρα πού ἔχει: πάρει, ὁ τελευταῖος οὕτε στερνοπόδι θὰ ὀρεῖ γιὰ νὰ σκιστεῖ.

Οἱ ἀδελφικὲς οἱ ἐμφύλιες καὶ αἱ παγκόσμιες διαμάχες μαζί μὲ τὴν ἀχαλίνωτη καὶ ἀκρόστη ἐ-

ψα τῆς κατάκτησης, ἐπιταχύνουν ὁλοένα τὴν συντριβὴ τοῦ κόσμου. Ἐνὸς κόσμου πού τόσο ἀλόγιστα λιποτάκτησε ἀπὸ τὸ λίκνο τῆς ἀλληλεγγύης καὶ τῆς φρόνησης, προσπαθώντας νὰ κτίσῃ: ἕναν καὶ νοῦργιο Πύργο τῆς Βαβέλ. Ὅχι: γιὰ νὰ φτάσῃ: καὶ νὰ συναγωνιστεῖ τὴν Δημιουργὸν τοῦ τὴν πάνσοφης φύσιν. Μὰ γιὰ νὰ τὴν θαυμάσῃ: νὰ τὴν ἐξουσιάσῃ: καὶ νὰ τὴν ἁλλοτριώσῃ.

Ἕνας πολιτισμὸς πού ἔχει φθάσει σήμερα στὸ Ζενίθ τῆς ἱστορικῆς ἐξέλιξης, ἔχει καταφέρει, ὅσο ποτὲ ἄλλοτε, νὰ δημιουργήσῃ: τόσους πρωτόγονους σὲ θηριωδίες καὶ κανθολογικούς ἀνθρώπους: ἀπ' οὓς εἶχον ποτὲ γνωρίσει: οἱ προϊστορικοὶ χρόνοι.

Τῆς Μαρούλας Κεφαλᾶ— Μίντον

Ἡ μάστιγα τῶν ἀδιόκοπων πολέμων γιὰ ψυχὴ ἐλευθερίαν καὶ αἷμα ἀγιάρευση θλίψη γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, πού τὴν ὁδηγοῦν καθιερώνον στὴν ἐξαθλίωση τῇ φτώχειᾳ τὸν ἀναλφάβητο. Δεῖ γνοῦν πόσο μακριὰ ὄρισκαται: τὸ ἀνθρώπινο γένος, ἀπὸ τὸ ὄραμα τῶν Πρωτοπλάστων.

Τώρα τὸ ἔθλημα τῆς πίστεως, τὸ μὲνολογ τῆς ἱερῆς ὑπαρξῆς του, ἀποκατὰ: καὶ αὐτὸ τοῦ πολέμου, θρηνεῖ τὴν παλιὰ τοῦ αἵματός μέσα ἀπὸ τὴν ζεστή ἀκόρια τέφρα του. Δίπλα του οἱ ἠθικὲς καὶ κοινωνικὲς ἀξίες χαρσαλεύουν καὶ αὐτὲς, κινδυνεύοντας νὰ πάθουν ἀσφυξία ἀπὸ τὴν ἀναθυμιάσει τῆς βίας, τοῦ οργανωμένου ἐγκλήματος τοῦ φυλετικοῦ μίσους τοῦ σπυγιασμοῦ τοῦ δικαίου τὴν πείνα.

Πόση πείνα δόλγυρα!! Ἐκεῖ ὅπου θάπρεπε νὰ φυτρώνουν καλλιπόκια γιὰ τοὺς πεντασμένους, σχολεῖα γιὰ τοὺς ἀναλφάβητους προσκυνητάρια γιὰ σκοποὺς εἰρηνικῶς. Ἐσφυτρήνουν ἐργαστᾶσια παραγωγῆς ὀπλῶν καὶ πυρομαχικῶν, πού ἀπ' ἐκεῖ νὰ ἐγγυώνται τὴν εἰρήνην καὶ τὴν ἀσφάλειαν ἐξασφαλίζουν ἀπὸ τὴν μιά, τὰ Βοιωτῆα νικᾶ συμφέροντα καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν ἐξυμολόφρευση τῆς ἀνθρωπίνης γενιάς. Μὲ ἐξυμολόφρευση, πού παρασύρει μέσα στὴ δυσωδία τοῦ μίσους ὅλους τοὺς πνευματικούς καὶ πολιτιστικούς τοῦ θνητού.

Οἱ Δημιουργοὶ τῶν πυρῶλων καὶ τῆς ἀτομικῆς βόμβας γίνονται: τὰ πρῶτα θήματα τους. Σὲ λίγο θήματα καὶ θύτες αὐτοὶ δύο κόσμοι: τῆς ἀνέχειας καὶ τῆς ἀφθονίας: θὰ στροβιλιζόνται μέσα σὲ μιὰ καταστροφὴ, χωρὶς ἐλπίδα.

Γιὰτὶ ἔκαναν τὸ μισαρισμὸ λάθους νὰ στηρίχτουν μόνον στὴ θανάσιμα τοῦ νοῦ, τοῦ ὠφελισμοῦ καὶ τοῦ ἀτομισμοῦ: παραβλέποντας τὴν ἀντίστασιν τοῦ ψυχικοῦ κόσμου, πού κατέρρεε σιγά-σιγά. Τὰ ἀνταγωνιστικὰ συμφέροντα τῶν ἀνθρωπίνων τεράτων, πού κυβερνοῦν τὴν ἀνθρωπότητα, ἐρίσκονται: ἐπικερυλῆς τῆς φάλαγγας, σέρνοντας ἀπὸ πίσω τους στρατιὰς τυφλῶν καὶ ὑποταγμένων. Οἱ λίγοι, πού τοῖμας ν' ἀποκαλλήθουν γιὰ νὰ σταθοῦν στὴν ἐπάλειψιν τῆς εὐθυμερίας καὶ τῆς ἐλευθερίας πνίγονται μέσα στὸς καπνοὺς τῶν πυρομαχικῶν καὶ διαλύονται στὴν ἐμίχλη τῶν ἐγκλημάτων τῆς σιωπῆς.

Ἡ ἱερικὴ ἐπιστήμη πού περὶ ὅρισε ἀφάνταστα τὴν θνησιμότητα τῶν ἀνθρώπων, γονάτισε, μπροστὰ στὴ θνησιμότητα τῶν λαῶν, ἀπὸ τὴν ἀγιάρευση μολυσμένη ἀτιμωμένη, τίς γενοντονίες, τὸ αἵματοκύλισμα, τὴν πείνα.

Τὸ σπάχ, τὸ ψαχὶ τῶν πειναρμένων πού ποτίστηκε ἀπὸ τὸ κώνειο τῆς ἀχαριστίας, πού θέρειρε ἀπὸ τὸ δηλητήριον τῆς ἀλλοζωνείας καὶ τοῦ μίσους, θαρσύνθηκε σὲ τέλος ἀπ' τὰ δόλια. Τώρα στὴν ἀπέρωντες ἐκτάσεις, ἐκεῖ ὅπου ἄλλοτε δάστανε ὁ καρπὸς τῆς ζωῆς, ἀπόμεινε ν' ἀχνίζει μιὰ γατακόσκινη σπάχη, τὰ τελευταῖα λέψανα τῆς παραφροσύνης τους.

Καὶ ἐκεῖ, ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ἀλλοπαρμένους, κατὰ παιδιὰ, ἀπομεινάρια τοῦ πολέμου, μὲ τίς κοιλίες βοθρολογμένες ἀπ' τὴν πείνα, φαχουλεύουν μὲ τὰ ληισμένα νύχια τους, ἐσθιαρὰ μέσα στὸ χάμα.

Στὴ στεγνὴ ἀπελπισία, νὰ κοσμήτουν λίγο ἀκόμα ἀναμμένο τὸ κεντήλι: τῆς ζωῆς τους — πού ἔρχισε σιγά-σιγά νὰ τρεμισθῇ: νὰ — νοιώθουν τὴν κατὰ: ν' ἀγγίζονται. Ἰσως: κάποιοι: ἀποξηραμένοι ἀπ' τὴν φωτιά, σπύρι: ζωῆς. Τὸν ξεθάβουν, μὲ ἀλλοίμονο... καρβουνισμένους σάρκες, σ' ἐνὶ σπένδ ἐπιτέλους μαρτυρῶντο ἀγαλλίασμα, πού ἔκινε εἶχε ἔσθαι πρὸ

Τι απόγινε τὸ δράμα τῶν Πρωτοπλάστων;

λύ ἀργά.

«Σ' ἔγαν κόσμος τόσο σοφὸ
σὲ γνώσεις καὶ τόση ἀσφορπὴ
χρησιμοποίησι τῶν γνώσεων», ἔ-
που μὲ μαιοψήφια δαιμονιζμένων
ισχυρῶν, ρουφοῦν τὴν πλειοψη-
φία τῶν φτωχῶν, φτάνουμε στὴν
πρὸ σαρχαστική, τὴν πρὸ κατα-
στροφικὴν περίστασι.

Σ' ἕνα πυρηνικὸ δολοφονία,
ποὺ κοντεύουμε νὰ γίνουμε πυρ-
νάλωμά του.

Ἀπὸ τὴν διάσπαση τοῦ ἀτόμου
ποὺ ἔφερε τὸν θάνατο σὲ ἑκατομ-
ρύρια ἀνθρώπους — πληρώνον-
τας μὲ τὴν ζωὴ τους τὴν ἀσφορ-
πὴν χρησιμοποίησι τῆς μεγαλοφυΐας
τῶν σοφῶν — ἐπέζησαν πολλοί.
Αὐτοὶ ποὺ εἶχαν τὴν φρόνησι νὰ
τὴν χρησιμοποίησουν γιὰ εἰρηνι-
κοὺς σκοποὺς. Ἀπὸ τὴν διάσπα-
ση ὅμως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου
δὲν θὰ ἐπιζήσῃ κανεὶς. Γιατὶ θὰ
ἀφανίσει τὴν μιά, τὴν μοναδική
καὶ ἀντικατάστατη ἀξία ποὺ λέγε-
ται: Ἀνθρωπός.

Μὰ αἱ τραοί, οἱ αἰμοχαρεῖς με-
γαλοφυΐες, οἱ μισάνθρωποι αὐτοὶ
ποὺ μαγάρωναν τὸ ἀνθρώπινο γέ-
νος δὲν ἀνιχνυοῦν. Γιατὶ ἔπαυσαν
ἀπὸ καὶρὸ τώρα νὰ θυμιάζουν
καὶ νὰ προσκυνῶν, μπροστὰ στὸ
μυστήριό τῆς Δημιουργίας.

Σὲ λίγο οἱ ἀνθρώπινες μῆτρες,
θ' ἀντικατασταθοῦν ἀπὸ ἄριστα
τελειοποιημένους ἀνθρωπο-δαιμονί-
κους. «Σωλῆνες καὶ κλίδανοι» θὰ
εἶναι: ἔτοιμοι γιὰ τὴν μαζικὴ πα-
ραγωγὴ παιδιῶν, ποὺ θὰ θγαίνουν
ἀπὸ ἕναν ποιμεντένιο κόσμον, δίχως
ὄνειρα, γιὰ νὰ ἴδρουν σ' ἕναν κό-
σμον, χωρὶς πνοή. Πόσο ἀλλόγι-
στα χάσαμε τὴν ἀγάπη!!!

Ἐκείνη, ἀπυθνήμενικὸ πουλί,
μὲ τ' ἀνάθεμα τῆς συντριβῆς στὸ
ράμφος φτερούγιζε μακριά.

Ἰσως σὲ κάποιον θερμότερον καὶ
πρὸ φιλόξενο πλανήτη νὰ εὕρῃ φω-
τὶ νὰ ζεσταθεῖ, ἂν δὲν προλάβου-
με ΕΜΕΙΣ, νὰ διαψύσουμε καὶ νὰ
ἀνταποδίδουμε μέσθι μας τὸ ὑπέρ-
τατο αἶσθημα τῆς ἀγάπης.

Ὡς τότε, στὰ δικά μας κρύα
χέρια, ἢ ἀπομαίνε: τὸ μῖσος νὰ
κολλάζει, ροκανίζοντας καὶ εἰς
τελευταίους κόψαις, ὁ πόθος τῆς
ντροπῆς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΜΑΡΑΣΛΗΣ

(συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 101)

ὀφείλονται στὸν Ἕλληνα Δῆμιαρ-
χο τῆς Ὀδησσού. Συγκεκριμένα:
πλούτισε τὴν πόλιν μὲ ὑδραγωγεία
καὶ ὑπονόμους, μὲ λιθόστρωτους
δρόμους, μὲ ἀπλετο φωτισμό, μὲ
πολλὰ ἱδρύματα (Ἐδῶ θὰ ἀναφέ-
ρουμε τὸ «Μικροβιολογεῖο», τὸ
«Μέγαρον τῶν βιομηχανῶν Τε-
χνῶν» καὶ ἄλλα), μὲ θέατρο, μὲ
σχολεῖα, μὲ μουσεῖα, μὲ ἐβδελιόθη-
κες καὶ μὲ φιλανθρωπικὰ ἱδρύμα-
τα. Τόσο ὀργανωτικὸ πνεῦμα εἶχε
ὁ Γρηγόριος Μαρασλῆς ὥστε πλοῦ-
τισε τὴν Ὀδησσὸ καὶ μὲ ταχυ-
δρομεῖο καὶ ἀεροναυμῖα, μὲ ἐρε-
φοκομεῖο τῶν ἐκθετικῶν παιδιῶν,
μὲ ὀφθαλμιατρεῖο καὶ τέλος μὲ
ψυχιατρεῖο. Αὐτὰ ὅλα, εἰκοι: ἀλή-
θεια, ὅτι πολὺ λίγες πόλεις τὰ ἔ-
χουν τὸν 20 αἰῶνα, ἐνῶ τὰ εἶχε
ἡ Ὀδησσὸς τὸν 19 αἰ. χάρις στὸν
Ἕλληνα Δῆμιαρχο τῆς Γρηγόριος
Μαρασλῆ.

Ὅταν πρὸ ἄρρωστος καὶ κουρα-
σένος παραιτήθηκε τὸ 1895, τότε
ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότητα καὶ ἕλας
ὁ λαὸς τῆς Ὀδησσού εὐχαριστοῦ-
σαν (πολλοὶ μὲ δάκρυα στὰ μά-
τια) τὸν ἀκούραστο ἐργάτη τῶν
κοινῶν. Τὴν ἴδια χρονιά, δηλαδὴ
τὸ 1895, ἐβάρηκε στὴν Ὀδησσὸ
σταλμένος ἀπ' τὴν Ἑλλάδα ὁ Εὐ-
θύμιος Καράκαλος γιὰ νὰ προσωθήσῃ
ἑλληνικὰς σταφίδες. Ὅταν ὁ Κα-
ράκαλος ἐπέστρεψε στὴν Ἑλλάδα
ἔγραψε χαρακτηριστικὰ γιὰ τὸν Γρη-
γόριο Μαρασλῆ:

«Ὁ κύριος Γρηγόριος Μαρα-
σλῆς, ἐκλεγόμενος ἐπὶ τέσσαρας
συνεχεῖς περιόδους δῆμιάρχος Ὀ-
δησσού, ἐπὶ 16ετίαν δηλαδὴ, ἔδω-
κε τὴν παραίτησίν του ἔνεκα λό-
γων υγείας. Πολὺ μὰς τιμὰ ὁ ὀ-
μογενὴς οὗτος, ὃν ἀγαπᾷ καὶ
σέβονται: Ἕλληνες καὶ Ρῶσοι καὶ
πάντα αἱ ἄλλαι ἐθνικότητες ἀδια-
κρίτως. Εἴθε νὰ εἴχαμεν πολλοὺς
τοιούτους ἐν Ρωσίᾳ».

Θὰ πρέπει ὅμως νὰ ἀνιφέρου-
με, πρὶν τελειώσουμε, καὶ τὴς προ-
σφορῆς τοῦ Γρηγορίου Μαρασλῆ
στὴν Ἑλλάδα: Καὶ ἐδῶ πάλι μὲ
συντομία θὰ ὑπογραμμίσουμε πῶς
στὸν Ἕλληνα δῆμιάρχο τῆς Ὀδη-
σσού ὀφείλουμε τὸν ἀνδριάντα τοῦ
μαρτυρικοῦ πατριάρχου Γρηγορίου
Ε', ποὺ μεταφέρθηκε ἀπὸ τὴν Ὀ-
δησσὸ στὴν Ἑλλάδα, ὀφείλουμε ἀ-
κόμη τὴν ἐκδοσι τῆς «Βιβλιοθή-
κης Μαρασλῆ», (τὴ διευθύνουσα τῆς
ὁποίας εἶχε ὁ Λύσανδρος Κατζί-
κώπας καὶ ὁ Ἀναστάσιος Μάλ-
τας). Ἡ βιβλιοθήκη Μαρασλῆ εἶ-
χε συνολικὰ 83 ἐκδόσεις. Ὅλα τὰ
βιβλία πουλιόταν σὲ μικρότερη τι-
μὴ ἀπὸ τὸ κόστος τους.

Γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴν ἐθνικὴ καὶ
φιλανθρωπικὴ δράσι του ὁ Γρη-
γόριος Μαρασλῆς χαρακτηρίστη-
κε ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Ἑλληνισμός»
τῆς γνωστῆς τότε Ἑταιρείας Ἑλ-
ληνισμός, ὡς ὁ ἐπιφανέστατος
κατὰ τὴν στιγμὴν αὐτήν.

Πρὶν τελειώσουμε θὰ ἀναφέρου-
με ἀκόμη ὅτι: ἡ Μαρασλείς Σχο-
λὴ τῆς Φιλιππούπολης, ἡ Ἀστικὴ
Σχολὴ τῆς Κωνσταντινουπόλης,
τὸ Μαρασλείο Διδασκαλεῖο στὴν
Ἀθήνα, ἕνα μέγαρον στὴν ὁδὸ Βα-
σιλίσσης Σοφίας στὴν Ἀθήνα, ὅ-
που θὰ στεγαζόταν ἡ Ἀνώτατη
Ἑμπορικὴ Σχολὴ καὶ ἀκόμη, τὸ
ἐνυδρεῖο στὸ Παλιὸ Φάληρον καὶ
ἡ Διεθνὴς Ἐκθεσι τοῦ 1903: Ὅ-
λα αὐτὰ εἶναι ἔργα τοῦ Γρηγορίου
Μαρασλῆ.

Ὁ μέγιστος τοῦ οἴου τοῦ πό-
θος, ἔγραφε, ἦταν νὰ ἐπισκεφθεῖ
τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ ἐκλείπει τὰ
μέτια του χωρὶς νὰ γνωρίσει τὴν
Ἑλλάδα. Αὐτὸς ὁ μέγιστος καὶ θεο-
μὸς Ἕλληνας. Πέθανε τὴν πρῶ-
τη Μαΐου 1907 στὴν Ὀδησσὸ.
Ἑθνικὸ πένθος χαρακτηρίστηκε ὁ
θάνατός του καὶ ἀκόμη ὅτι ἦταν
ὁ ἑθνικὴ εὐεργέτης Γρηγόριος
Μαρασλῆς. «Ἐν τῶν διαπρεπεστέ-
ρων τέκνων» τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Επισημαίνουμε με ικανοποίηση δύο σπουδαία γεγονότα για την πνευματική ανάπτυξη του τόπου: τις εργασίες για την κατασκευή του κτιρίου της Δημοτικής Βιβλιοθήκης και τα έργα για του Παιδικού Τμήματος της Βιβλιοθήκης της Εύξεινου Λέσχης.

Η κατασκευή μόνιμης στέγης για τη Δημοτική Βιβλιοθήκη λύνει κατά τον ιδανικότερο τρόπο ένα καυτό για την πόλη μας πρόβλημα και αναμένεται να επιδράσει αποφασιστικά στις δεικνύμενες σχέσεις του κοινού με το βιβλίο. Ο άνετος χώρος και οι όμορφες συνθήκες ανάγνωσης αποτελούν πόλους έλξης του αναγνωστικού κοινού, πράγμα που στην περίπτωση αυτή θα τονώσει το ενδιαφέρον του κοινού για το βιβλίο και θα βοηθήσει στη διάδοσή του σε όλες τις ηλικίες.

Όσο αφορά, εξάλλου, την Παιδική Βιβλιοθήκη της Εύξεινου επικροτούμε ανεπιφύλακτα την πρωτοβουλία για την ίδρυσή της, γιατί πιστεύουμε ότι ο καταλληλότερος τρόπος έθισμού του ατόμου με το βιβλίο είναι να το φέρουμε σε επαφή από την Παιδική ηλικία.

Πρέπει όμως να παρατηρήσουμε ότι η ποσότητα των βιβλίων που διαθέτουν οι βιβλιοθήκες μας (10.000 τόμοι και οι δύο) είναι ανεπαρκής για μίαν πόλη 20.000 κατοίκων. Επίσης η άνυπαρξία δανειστικών τμημάτων υποβαθμίζει το ρόλο τους και τις καθιστά απρόσιτες για το μεγάλο κοινό.

Επιβάλλεται λοιπόν ο συστηματικός πλουτισμός τους με βιβλία και περιοδικά κάθε είδους και η δημιουργία δανειστικών τμημάτων που θα φέρουν το βιβλίο σε κάθε σπίτι.

ΔΙΣΚΟΓΡΑΦΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑΣ

(Μέρος Α')

Πολύτιμος οδηγός για την κατανόηση των λογοτεχνικών καίμενων είναι: η ανάγνωση ή η απαγγελία τους από τους ίδιους: τους δημιουργούς τους ή από μελετητές και ήθοποιους, που περιστασιακά (επέτειοι, ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές εκπομπές κ.ά.) κάνουν.

Εκτός όμως από αυτές τις περιπτώσεις έχουμε στη διάθεσή μας και δίσκους ή κασέτες που διαφόρων φωνογραφικών εταιριών κυκλοφορούν. Το υλικό αυτό είναι χρησιμότερο, γιατί δίνει τη δυνατότητα στους να έχουν διαρκή επαφή με το λογοτεχνικό καίμενο, να το μελετούν και να το «αιώνουν» ανετάτερα.

Η Νιάουστα από το ταύρος αυτό αρχίζει τη δημοσίευσή των λογοτεχνικών δισκογραφιών της νεοελληνικής ποίησης και πεζογραφίας που πιστεύει ότι θα δώσει τη δυνατότητα στους αναγνώστες της να έρθουν σε ουσιαστικότερη επαφή με τη νεοελληνική λογοτεχνία.

Ι. ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ ΔΙΑΒΑΖΟΥΝ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥΣ

1. Ο Σεφέρης διαβάζει: Σεφέρης, Ι και ΙΙ. Δίσκος XDL 0851

2. Ο Έλύτης διαβάζει: Έλύτης, Ι και ΙΙ. Δίσκος XDL 0801 και 0855.

3. Ο Ρίτσος διαβάζει: Ρίτσος, Ι και ΙΙ. Δίσκος XDL 0857 και 0858.

4. Ο Ρίτσος διαβάζει: Ρίτσος, Μουσ. σύνθεση και διεύθυνση: Άκη Λυμύρη. Στροφές 33 STL6 11011.

5. Γιάννης Ρίτσος: Η κυρά των άμπελών. Μουσ. σύνθεση και διεύθυνση: Άκη Λυμύρη. STEREO, ROD STROFES STXG 1205—10.

6. Ο Γιάννης Ρίτσος διαβάζει: τη «Ρωμιοσύνη». Κιθάρα δ. Ν. Μυρουδής. Δίσκος XDL 0859.

7. Ο Βάρναλης διαβάζει: Βάρναλης. Δίσκος XDL 0854.

8. Ο Έγγονόπουλος διαβάζει: Έγγονόπουλος. Δίσκος XDL 0852.

9. Ο Χριστοδούλος διαβάζει: Χριστοδούλος. PHILIPS 630110 PL. (Συνεχίζεται)

Η Κίνηση του Βιβλίου

Σύμφωνα με τους μηνιαίους πίνακες αγοράς του περιοδ. Διαβάζω, κατά το τρίμηνο Απριλίου-Ιουνίου 1980 αγοράστηκαν περισσότερα βιβλία:

ΚΕΝΤΡΟ

1. Μάρως Δούκα: Η αρχαία σκουριά (Κέδρος).
2. Ηλία Πετρόπουλου: Το μπουρδέλο (Νεφέλη).
3. Νίκου Χουλιαρά: Ο Λούσιας (Κέδρος).
4. Γιώργου Ίωάννου: Το δικό μας αίμα (Κέδρος).
5. Ηλία Πετρόπουλου: Έγχειρίδιο του καλού κλέφτη (Νεφέλη).
6. Ζώρζ Μπατάιγ: Η ιστορία του ματιού (Άγρα).
7. Γιώργου Σεφέρη: Μεταγραφές (Λέσχη).
8. Τα τετράδια της Άντζελ Κουρτιάν (Πλέθρον).

ΕΠΑΡΧΙΑ

1. Μενέλαου Λουντέμη: Ένα παιδί μετράει τ' άστρα (Δωρικός).
2. Μαρίας Ίορδάνου: Λωξάντρα (Εστία).
3. Νίκου Καζαντζάκη: Ο Χριστός ξανασταυρώνεται (Καζαντζάκη).
4. Νίκου Τσιφόρου: Τα παιδιά της πιάτσας (Ερμής).
5. Ηλία Πετρόπουλου: Το μπουρδέλο (Νεφέλη).
2. Μαρίας Ίορδανίδου: Λωξάντρικύκλου τα γυρίσματα (Εστία).
7. Αντώνη Σαμαράκη: Το λάθος (Ελευθερουδάκης).

Μηνάς Δημάκης - 'Αλέξης Τραϊανός

Μηνάς Δημάκης

Σκληρό το καλοκαίρι που μᾶς πέρασε. Έφυγαν ἄλλοι δύο ποιητές, ὁ Μηνάς Δημάκης κι ὁ 'Αλέξης Τραϊανός. Αὐτοχειρίαστηκαν βάζοντας ἕνα τέρμα στὴν ἀγωνία που τοὺς ἔλιωνε καὶ που δὲν μπόρεσαν νὰ βαστάξουν. "Ὅμως οἱ φίλοι τῆς ποίησης δὲν ἐξεπλάγησαν, γιατί γνώριζαν ὅτι οἱ ποιητές ἦταν «ῥιμοὶ ἀπὸ καιρό» γιὰ τὸ μεγάλο ταξίδι.

Ἡ ποίηση τοῦ Δημάκη, σ' ὅλες τίς συλλογές που τύπωσε ἀπὸ τὸ 1939 (Φύλλα τέχνης, Ἡ χαμένη γῆ) ὡς τὸ 1977 (Τελευταία ποιήματα) ἀποπνέει τὴν ἀγωνία τοῦ ποιητῆ γιὰ τὴν προσωπική του ἀντοχή μέσα σ' ἕνα περιβάλλον που ἀπὸ παντοῦ

τὸν πιέζει ἀσφυκτικά. Ὁ ποιητὴς περιχαράκνεται ὅπως μπορεῖ, προσπαθεῖ ν' αὐτοπροστατευτεῖ καὶ ἀντιμετωπίζει τὰ γεγονότα μὲ ἀξιοπρέπεια καὶ αὐτοσεβασμό, ἀλλὰ οἱ τραυματικές του ἐμπειρίες (παγκόσμιος πόλεμος, μεταπολεμικά γεγονότα σ' Ἑλλάδα κι ἐξωτερικό) ποτίζουν τὴν ποίησή του μὲ ἔντονη δραματικότητα, ἰδεολογική ἀπογοήτευση καὶ βουβὸ σπαραγμὸ γιὰ τὰ ὄνειρα τῆς νιότης που χάθηκαν γιὰ πάντα.

Ἡ ποίηση τοῦ Τραϊανοῦ δημιουργεῖ ἀνάλογο κλίμα ἀσφυξίας. Ὁ ποιητὴς τέμνει τὴ ζωὴ τῆς μεταπολεμικῆς ἐποχῆς καὶ μὲ ἀπόγνωση διαπιστώνει τὴν ἀποσύνθεση τῶν ἀνθρώπινων σχέσεων, κυρίως τὴν ἔλλειψη οὐσιαστικῆς ἐπικοινωνίας, που ὁδηγεῖ τὸ αἶμα σὲ μιὰν ἐφιαλτική κατάσταση αὐτοεγκλεισμοῦ καὶ ἀπομόνωσης. Τὸ αἶμα βουλιάζει στὸ τέλμα τῆς ζοφερῆς ζωῆς του ὀλισθαίνει ὅλο καὶ περισσότερο πρὸς τὸ τέρμα ὅπου παραμονεύουν τὸ σκοτάδι καὶ ὁ τρόμος τοῦ θανάτου.

Τώρα λοιπὸν που χάσαμε τὴ μορφὴ τους δὲ μᾶς μένει τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ θυμηθοῦμε τὰ λόγια τοῦ Μπέκετ: «Μονάχα οἱ λέξεις σπᾶνε τὴ σιωπή», γιατί «κάθε ἄλλος ἤχος ἔπαψε» καὶ εἶναι γεγονὸς ὅτι οἱ λέξεις τους,

'Αλέξης Τραϊανός

τὰ ποιήματα τοῦ Μηνᾶ Δημάκη καὶ τοῦ 'Αλέξη Τραϊανοῦ θά «σπᾶνε καὶ τὴ δική μας σιωπὴ γιὰ πολὺ καιρό...».

ΕΡΓΟΓΡΑΦΙΑ

Α) ΜΗΝΑ ΔΗΜΑΚΗ

1) Συγκεντρωτικὴ ἔκδοση: Τὰ ποιήματα 1934—1965, 'Αθήνα 1974 Τ3 2) Τελευταία ποιήματα, 'Αθήνα 1977.

Β) ΑΛΕΞΗ ΤΡΑΪΑΝΟΥ

1) 'Ανθολογία Νέγων Ποιητῶν, 'Εγνατία 1969.

2) Οἱ μικρὲς μέρες, Τραμ 1973.

3) Ἡ Κλεψύδρα μὲ τίς Στάχτες, 'Εγνατία 1975.

4) Τὸ Δεύτερο Μάτι τοῦ Κύκλωπα — CANCER POEMS, 'Εγνατία 1977.

ΜΝΗΜΗ

ΜΗΝΑ ΔΗΜΑΚΗ (1913-1980)

Φεύγω

Θέλω πάλι νὰ φύγω

Ὅλο ἔφευγα

'Απὸ τὴ θάλασσα στὴ στεριά

'Απὸ τίς ἄκρες στὴν ἐνδοχώρα

'Απὸ τὸ σῶμα διέφευγα

'Απὸ τὸ κῶμα

Μὴ γνωρίζοντας που θὰ βρεθῶ

ΜΝΗΜΗ

ΑΛΕΞ. ΤΡΑΪΑΝΟΥ (1944-1980)

Δὲν ἔμεινε κανεὶς

"Ὅλοι παίζουν τὸ ρόλο τους

Χωρμένοι πίσω ἀπὸ μιὰν ἐφημερίδα γυαλιὰ

"Αἰεὶ ἐπαγγέλματα ἀσχολίες ἐλεεινές

Δὲν ἔμεινε κανεὶς μέσα σ' αὐτὴν τὴν πολιτεία

Μόνον ἐσὺ κι ἐγὼ ἐγὼ κι ἐσὺ

Θά 'μαστε ἱ' ἀγάλματα μὲς στὸν ἀκίνητο χρόνο
που τρῶνε τὸ κενὸ καὶ ὑφίστανται.

Διάγραμμα 'Ελληνικῆς - Παγκόσμιας 'Ιστορίας καὶ Πνευματικῆς ζωῆς

Μέρος Α' (1880 - 1899)

Ἐπιμέλεια ΧΡΗΣΤΟΥ ΜΟΥΧΑΓΙΕΡ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΖΩΗ
1880	Οἱ Ν. Καμπάς καὶ Γ. Δροσίνης κυκλοφοροῦν τίς πρώτες ποιητικὲς συλλογὲς σὲ δημοτικὴ γλῶσσα.	Δίπλωμα εὐρεσιτεχνίας σὲ Μπέλ, "Ἐντισον καὶ Γκραύι γιὰ ἀνακάλυψη τηλεφώνου — Φ. Ντισογιέρσκι, «Ἀδελφοὶ Καραμαζώφ» — Ε. Ζολά, «Νανά» — Ἰπ. Τσάν, «Φιλοσοφία τῆς Τέχνης».
1881 Ἀπελευθέρωση Θεσσαλίας καὶ Ἀρτας.		— Κατασκευὴ πρώτου ἡλεκτροκίνητου σιδηρόδρομου (Γερμανία) — Ἰψεν, «Οἱ βρυκόλακες» — Δολοφονί Τσαρλς Ἀλεξάνδρου 8'.
1882 Κυβέρνηση Χ. Τρικούπη. Ἀναδιοργάνωση τοῦ κράτους — Κατασκευὴ ἐκτεταμένου σιδηροδρομικοῦ δικτύου — Ἀποξήρανση Κωπαΐδας — Διὰ νοίξη Ἰσθμοῦ Κορίνθου.	Ἰδρυση Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας—Γ. Σουρῆ, «Ὁ ρωμιοὺς» — Ἀ. Παπαδιαμάντη, «Οἱ ἔμποροι τῶν Ἐθνῶν».	Τριπλὴ Συμμαχία — Ἐπέμβαση Ἀγγλων στὴν Αἴγυπτο — Οἰκονομικὴ κρίση σὲ ΗΠΑ καὶ Γαλλία — Νομικὴ ἐξομοίωση γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν στὴν ἰδιοκτησία (Ἀγγλία) — Ἀνακάλυψη βακίλλου Κόχ — Ἰψεν, «Ὁ ἐκθρόνος τοῦ λαοῦ».
1883 Μεγάλη οἰκονομικὴ κρίση — Ταραχές στὶς μεγάλες πόλεις.	Διαγων. ἡθογραφικοῦ διηγήματος ἀπὸ τὸ περιοδ. «Ἑστία» — Ἐκδίδεται ἡ «Ἀκρόπολις» τοῦ Βλ. Γαβριηλίδη—Κλείνει τὸ περιοδ. «Μὴ χάνεσαι» — Γ. Βιζυνοῦ, «Ἀπθίδες αὖραι».	Νίτσε, «Τάδε ἔφη Ζαρατούστρα» — Πρώτα ἔργα Π. Κλωντέλ.
1884 Ἐνταση οἰκονομικῆς κρίσης — Νέοι φόροι — Ὑποτίμηση δραχμῆς.	Τὰ Νέα Ἑλληνικά γιὰ πρώτη φορὰ στὰ προγράμματα Μέσης Ἐκπαίδευσης.	Ἰψεν, «Ἡ ἀγριότητα».
1885 Ὁ ἄγγλος πρεσβευτὴς ταπεινώνει τὴν ἑλλην. Κυβέρνηση — Πτώση Τρικούπη — Ὁ Θ. Δηλιγιάννης πρωθυπουργός — Γενικὴ ἐπακράτευση γιὰ τὰ γεγονότα τῆς Ἀν. Ρωμυλίας.	Ἐμφάνιση Ἀ. Καρακίττα καὶ Γρ. Ξενόπουλου στὴ λογοτεχνία — Ἀ. Παπαδιαμάντη, «Χρῆστος Μηλιόνης» — Ἰ. Λεγκράν, Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία — Πρώτη δημοτικὴ ἐκθεση ζωγραφικῆς στὸν Παριζιό.	Προσάρτηση Ἀ. Ρωμυλίας ἀπὸ Βουλγαρία — Πόλεμος Σερβίας — Βουλγαρίας καὶ νίκη Βουλγαρίας — Ἀνακάλυψη ἀντιελυσσικοῦ ἐμβολίου ἀπ' τὸν Παστέρ.
1886 Συμμαχικὸς ὡσελευισμὸς ἑλληνικῶν παρλιῶν — Ἀποτυχημένη ἑλληνικὴ εἰσβολὴ στὸ τουρκ. ἔδαφος — Κυβέρνηση Χ. Τρικούπη — Ἀποστράτευση.	Κ. Παλαμά, «Τὰ τραγούδια τῆς πατρίδος μου» — Ἀ. Λασκαράτου, «Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος» — Ἰδρυση Βαρβάκειου Λυκείου.	Τ. Χάρντυ, «Ποιήματα ἀπ' τὸ Ἑσέξ».
1887	Ἰδρυση Συνδέσμου Ἑλλήνων Δημοδιδασκάλων — 50ετία Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν — Χτίζεται τὸ Ζάππειο Μέγαρο.	Ἐφεύρεση λινοτυπίας — Θεωρία ἡλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων (Χέρτζ) — Ἀ. Στρίντσεργκ, «Ὁ πατέρας» — Μαλαρμέ, «Ποιήματα» — Κόναν Ντόυλ, «Ἡ κόκκινη κηλίδα».
1888	Γ. Ψυχάρη, «Τὸ ταξίδι μου».	Ἀ. Στρίντσεργκ, «Δεσποινὶς Τζούλη» — Μ. Μπαρρές, «Κάτω ἀπ' τὰ βλέματα τῶν βαρβάρων» — Ι. Καρντιούτσι, «Νέοι Στίχοι» — Κ. Χάμσον, «Ἡ πείνα» — Ἐγκαίνια Ἰνστιτούτου Παστέρ.
1889 Ἐπαναστατικὸς ἀναβρασμὸς στὴν Κρήτη — Ταραχές γιὰ τὴν ἀρνηρικὴ στάση τοῦ Τρικούπη στὸ Κρητικὸ ζήτημα.	Αὐτοκτονεῖ ὁ Κλ. Τριαντάφυλλος—Κλείνει ὁ «Ρωμαϊκός» — Ἀ. Πάλλη, «Τραγούδια γιὰ παιδιὰ» — Δ. Κορομηλά, «Ἡ τύχη τῆς Μαρούδας» — Ἀ' Φιλαδέλφειας Διαγωνισμός.	Δεύτερη Ἑργατικὴ Διεθνὴς — Κατασκευὴ Πύργου τοῦ Ἀμφελ.

1890

Μεγάλη οικονομική κρίση — Δρακόντεια μέτρα λιτότητας — Καταψήφιση Τρικούπη — Έκλογη Δηλιγιάννη. — Διαγμοί όρθοδοξίας από Βουλγάρους.

Γερ. Μαρκωρά, «Ποιητικά έργα» — Β' Φιλαδέλφειος Διαγωνισμός.

Ο Βίμμερκ αποσύρεται από την πολιτική (Γερμανία) — Πρώτες τρομοκρατικές ενέργειες αναρχικών στην Ευρώπη και ΗΠΑ (συνεχίζονται ως τὰ τέλη της δεκαετίας).

1891

Ρήξη Δηλιγιάννη με τούς Έλληνες γεφολαούχους.

Κ. Παλαμά, «Ο θάνατος του παλαιαρχαίου» — Α. Έφταλιώτη, «Αγάπης λόγια» — Πρώτα χειρόγραφα φυλλάδια Κ. Καβάφη.

Ο. Ουάιλντ, «Το πορτραίτο του Ντόριαν Γκράι» — Ίψεν, «Έντα Γκάμπλερ».

1892

Ρήξη Γεωργίου Α' με Δηλιγιάννη — Πτώση κυβερνήσεως — Άνοδος Τρικούπη — Σκληρή οικονομική πολιτική (Νέα δάνεια και φόροι).

Ι. Κανδυλάκη, «Ο Πατούχας» — Δ. Κορμηλιά, «Ο Άγαπητός της βασκαπούλας» — Σπ. Περεισάδης, «Γκόλφω».

Γκ. Χάουπμαν «Οι ύφαντές»

1893

Ο Χ. Τρικούπης κηρύσσει την Έλλάδα σε πτώχευση.

Γ. Βλαχογιάννη, «Ιστορίες του Γιάννη έπαχτίτη» — Έ. Ροΐδη, «Τὸ εἶδωλο» — Κ. Κρυστάλλη, «Ο τραγουδιστής του χωριού και της σιάνης» — Δ. Βερναρδάκης, «Φαῦστα».

Χ. Μπράντλεϋ, «Φαινομενικότητα και πραγματικότητα» — Μ. Έρέντς, «Τρόπαια».

1894

Κειροτέρευση οικονομικής κατάστασης — Νέα φορολογικά μέτρα — Ταραχές στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Α. Έφταλιώτη, «Νησιώτικες ιστορίες» — Ίδρυση Βιομηχανικής και Έμπορικῆς Ακαδημίας.

Σφαγές Αρμενίων στην Τουρκία — Κ. Ντεμπσού, «Τὸ ἀπόγειο ενός φαύνου». — Κ. Χάμσον, «Πάν» — Υπόθεση Ντρέιφους — Κατάληψη Αθηνών από Ιταλούς — Κίπλινγκ, «Τὸ βιβλίο της Ζούγκλας».

1895

Έκλογική συντριβή Τρικούπη.

Πρώτα σονέτα Α. Μαβίλη και Ί. Γρυπάρη — Πρώτες φοιτήτριες στο Πανεπιστήμιο.

Η Ίαπωνία νικά την Κίνα — Ραϊντγκεν: άκτίνες Χ — Ανακάλυψη κινηματογράφου (Λουμιέρ) — Σ. Φρόυντ, «Μελέτες περί ύστερίας» — Κ. Μάρκ, «Τὸ κεφάλαιο» τ. 3 — Έμφ. Τζ. Κόνραντ στην άγγλ. λογοτ. — Θ. Χέρτσλ, «Τὸ εβραϊκό κράτος — Σέκσεβιτς, «QUO VADIS?».

1896

Έπανάσταση στην Κρήτη — Θάνατος Χ. Τρικούπη — Α' Ολυμπιακοί άγώνες στην Αθήνα.

Γ. Βιζυηνού, «Μοσκόβ Σελήμ» — Α. Καρκαβίτσα, «Η λυγερή».

Καθιέρωση βραβείων Νόμπελ — Πρώτο αυτοκίνητο (Φόρντ) — Αούρματος τηλεγράφος (Μαρκόνι) — Κροπότκιν, «Η αναρχία» — Μ. Προύστ, «Οι τέρψεις και οι μέρες» — Καθιέρωση έφημερίδας μαζικής κυκλοφορίας (ΗΠΑ, Άγγλία) — Ανακάλυψη ραδιενέργειας (Μπεκερέλ).

1897

Έλληνοτουρκικός πόλεμος — Ηττα Έλλάδας — Έπιβολή διεθνούς οικονομικού ελέγχου από τις μεγ. δυνάμεις στην Ελλάδα — Βούλγαροι κομιτατζήδες στη Μακεδονία.

Κ. Παλαμά, «Ίαμβοι και άνάπαιστοι» — Κ. Κρουμπάχερ, «Ιστορία της βυζαντινής λογοτεχνίας» — Γ. Ψυχάρη, «Τ' όνειρο του Γιαννίρη» — Κ. Καβάφη, «Τείχη».

Βάκιλλος έλνοσσας (Ρός) — Ο Ντυρκέμ εκδίδει την Κοινωνιολογική Έπιθεώρηση — Τζών Νταού, «Τὸ παιδαγωγικό μου πιστεύω» — Α. Ζίντ, «Δήμιες τροφές» — Έ. Ροστάν, «Συρανὸ ντε Μπερζεράκ» — Έ. Ζολά «Κατηγορώ».

1898

Αύτονομία Κρήτης — Ο πριγκ. Γεώργιος ύπατος άρμοστής.

Σύλλογος προς Διάδοσιν Όφελίμων Βιβλίων — Πρώτες συλλογές Κ. Χατζόπουλου — Κυκλ. τὸ περιοδικό «Τέχνη» — Κ. Παλαμά «Τάφος».

Οι Η.Π.Α. νικούν την Ίσπανία — Τ. Μ. Σω, «Καίσαρ και Κλεοπάτρα» — Ανακάλυψη Ραβίου και Πολωνίου (Κιουρί).

1899

Ο Γεώργιος Θεοτόκης σχηματίζει κυβέρνηση.

Α. Καρκαβίτσα, «Λόγια της Πλώρης» — Μ. Μαλακάση, «Συντρίμματα».

Πόλεμος Μπόερς στη Ν. Αφρική — Ίδρ. Διεθνούς Δικαστ. Χάγης — Σ. Φρόυντ, «Έρμηνεία των όνείρων» — Α. Μπερζόν, «Τὸ γέλιο» — Α. Τολστόη, «Η Άνάσταση» — Μ. Γκόρκυ, Θωμάς Γκορντέγεφ».

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ

ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Στη σύντομη και περιστασιακή ένασχολή-σή μου με την ιστορία της πόλης μας διαπίστωσα ότι υπάρχει μία όχι ευκαταφρόνητη σε αριθμό βιβλιογραφία γι' αυτήν σκορπισμένη πού πολύ σε περιοδικά και εφημερίδες. Όμως από άποψη ουσίας για όρισμένα μόνο δημοσιεύματα θα έκανα κολακευτικές κρίσεις. Τα πού πολλά αντιγράφουν το ένα τ' άλλο ανεύθυνα. Το κακό παραγίνεται σε μερικές εγκυκλοπαιδικές σειρές, όπου η ενημέρωση μεταβάλλεται σε παραπλάνηση.

Σκέφτηκα λοιπόν να προτείνω στους φίλους αναγνώστες της «Νιάουστα» πού έχουν σχετικό ενδιαφέρον μια σειρά βοηθημάτων πού κατά την εκτίμησή μου μπορούμε να τα θεωρήσουμε γενικά έγκυρα. Κάποιες επιφυλάξεις ίσως υπάρξουν για λεπτομέρειες ή μικροπαραλήψεις. Πρέπει όμως να γνωρίζουμε ότι η ιστορική έρευνα της περιοχής μας λίγα μόνο ουσιαστικά βήματα προχώρησε από την εποχή του Στουγιαννάκη (1924), βασικά, από αδυναμία έντοπι-σμού επαρκών νέων πηγών, πού θα διασάφιζαν πολλές πιυχές της ιστορίας μας και θα ενθάρρυναν μια πληρέστερη ανασύνθεσή της.

Τού Κώστα Στ. Σπορέλα

“Άλλα κριτήρια για το διάλεγμα των τί-τλων είναι: α) Να υπάρχουν σε μία από τις βιβλιοθήκες μας (Ευξείνου Λέσχης, Πολιτιστικού Κέντρου, Σχολείων και στην πλούσια Δημοτική Βιβλιοθήκη της Βεροίας).

β) Να καλύπτουν, όσο γίνεται, ολόκληρο το ιστορικό φάσμα από τα αρχαία χρόνια μέχρι περίπου τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο.

“Απέφυγα να ταξινομήσω τα πολλά και έν-διαφέροντα άρθρα πού κατά καιρούς δημοσιεύθη-καν στη «Φωνή της Ναούσης» και στη «Νιάου-στα», για να μην παραφορτώσω τον παρακάτω κατάλογο, αφού νομίζω ότι αυτά είναι προσιτά σε όλους.

Τέλος δίνω και μια σειρά πηγών πού θα τις βρούνε ενδιαφέρουσες όσοι θα ασχοληθούμε με έρευνα μόνο πού είναι δυσπρόσιτες και μερικές απαιτούν καλή γνώση ξένων γλωσσών.

Παραθέτω τούς τίτλους κατά αλφαβητική σειρά:

Α' ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΠ., 'Ιστορία του Νέου Έλληνι-σμού. Θεσσαλονίκη, τ.Α' (1961), τ.Β' (1964), τ.Γ' (1968).

ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΠ., 'Ιστορία της Μακεδονίας (1354—1833), Θεσσαλονίκη 1969.

ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΠ., 'Ιστορία της ελληνικής έπα-ναστάσεως του 1821, ΟΕΔΒ, 1971.

ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΠ., 'Ο Μέγας Πέτρος και οι Έλ-ληνες κατά τα τέλη του 17 και στις αρχές του 18 αι., Θεσσαλονίκη 1971.

ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗ Ι.Κ., 'Η Νάουσα κατά τον αγώνα τη-ς ανεξαρτησίας (διάλεξη), Αθήνα 1952.

ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗ Ι.Κ., 'Ιστορικά περί Ναούσης εξ ά-νεκδότου χειρογράφου «Μακεδονικά» 3 (1953—1955) 126—141.

ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗ Ι.Κ., Οι Μακεδόνες κατά την διανά-στασιν του 1821, Θεσσαλονίκη 19673.

ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗ Ι.Κ., 'Αρματολοί και κλέφτες εις την Μακεδονίαν, Θεσσαλονίκη 19702.

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ. Λόγιοι της τουρκοκρατίας, Τ. Β5, 'Αθήνα.

ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗ Β., 'Η Κεντρική και Δυτική Μακεδονία κατά τον Έθελγιά Τσελεμπή, Θεσσαλονίκη 1973.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛ. ΕΘΝΟΥΣ, Τ.Δ. (1973), Ε (1974), 1 (1975), 1Α (1975), 1Β (1975), (1977) 'Αθήνα.

ΚΑΡΑΤΑΣΣΟΣ, άρθρο στη Μεγάλη Έλληνική Έγκυ-κλοπαίδεια, τ. ΙΓ', σ. 809.

ΚΟΚΚΙΝΟΥ Δ., 'Η ελληνική επανάστασις, τ. 3 (1968) 5 (1968) 6 (1969), 'Αθήνα.

ΚΟΚΚΙΝΟΥ Δ., 'Ιστορία της Νεωτέρας 'Ελλάδος (1800—1945), τ. 1 (1970), 'Αθήνα.

ΜΙΣΥΡΛΗ ΔΗΜ., 'Η συμμετοχή της Μακεδονίας εις τον υπέρ της έλευθερίας των Έλλήνων ιερόν αγώνα του 1821, Θεσσαλονίκη 1967.

ΜΟΔΗ Γ., 'Ο Μακεδονικός Αγών και η Νεώτερη Μα-κεδονική 'Ιστορία, Θεσσαλονίκη 1967.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤ. Ι., 'Εκπαιδευτική και Κριτι-κή δραστηριότητα του ελληνισμού της Μακεδονίας κα-τά τον τελευταίο αιώνα της τουρκοκρατίας, Θεσσαλονί-κης 1970.

ΠΕΡΑΝΘΗ ΜΙΧ., 'Ελληνική Πεζογραφία (1453 έως σήμερα), τ. 2ος, 'Αθήνα.

ΠΕΤΣΑ Φ.Μ., 'Ο τάφος των Λευκαδίων, 'Αθήνα 1966.

ΠΕΤΣΑ Φ.Μ., Νιάουστα - Γλυτονισαύτα, «Μακεδони-κά» 7 (1966—1967) 81—93.

ΠΕΤΣΑ Φ. Μ., Το άρθρο του για τη Νάουσα στην έγκ. ΔΟΜΗ, τ. 11.

ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ ΚΥΡ., Ξένου ταξιδιώτες στην 'Ελλάδα, τ. 1—4 'Αθήνα 1970-1975.

ΣΠΟΡΕΛΑ Κ. ΣΤ., 'Ο άγγλος περιηγητής W. M. LEA-KE και οι εντυπώσεις του από την επίσκεψή του στη Νάουσα στα 1806, Νάουσα 1979 (φωτοτυπία).

ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΑΚΗ ΕΥΣΤ., 'Ιστορία της πόλεως Ναού-σης, Θεσσαλονίκη 1976 (ίπανεκδόση).

ΤΖΑΦΕΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΠ. ΜΙΧ., 'Ηραθία, Θεσσαλονίκη 1969.

ΤΖΑΦΕΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΠ. ΜΙΧ., Οι Καραταπαίοι, Α' 'Ο Γερο - Καρατάσος, Βέροια 1971.

ΦΙΛΗΜΟΝΟΣ Ι., Δοκίμιον 'Ιστορικόν περί της Έλλι-νικής επανάστάσεως, 'Αθήναι 1859—1861 (και επανεέ-κδοσις).

ΦΙΛΙΠΠΙΔΟΥ Ν. Γ., 'Η επανάστασις και η κατατρο-φή της Ναούσης, 'Αθήναι (επανεκδόσις).

ΧΙΟΝΙΔΗ Γ., Τα σχολεία Βεροίας — Ναούσης κατά το 1898, «Μακεδονικά 'Ημερολόγια» 1963, σ. 139—142.

ΧΙΟΝΙΔΗ Γ., 'Ιστορία της Βεροίας, τ. 1ος (1960 Βέ-ροια), τ. 2ος (1970 Θεσσαλονίκη).

ΧΙΟΝΙΔΗ Γ., 'Ο δόσις Θεοφάνης ο νέος, «Μακεδони-κά» 9 (1968) 223—238.

ΧΙΟΝΙΔΗ Γ., Τα γεγονότα εις την περιοχήν Ναούσης

(συνέχεια στη σελίδα 110).

Τὰ θημέλια τότε ἀνοίγονταν μὴ τοὺν κασιὰ τοῦ ἱσαπὶ κὶ τοῦ φκιάρη, δὲν ὑπῆρχαν νοῦδι μπουλνιόζες νοῦδι φουριτουγὰ κὶ χαμπάργια. Ἐσκαφταν ὥσπου νὰ βροῦν ψίχα γιρὸ χῶμα πουρόχουμα ἢ κὶ κουκινόχουμα. Σοὶ χαρχούρα δὲν ἀνοίγουνταν θημέλια. Κι οὕτῃ σκέδιου μηχανικοῦ εἶχαν. Τοῦ σπῆτι ἰδῶναν ὅπου τοὺς ταίριαζεν.

Ὅταν ἔμπεινην ἡ πρώτη πουρόπιτρα μὴ λάσπη κόκκινη, μὴ λίγη ἀσβέστι σὰν κουρασάνη, ἔσφαζαν κὶ ἕναν πέτηνον γιὰ τοῦ χαρλούδικου γιὰ νᾶνει τοῦ σπῆτι καλὸ θημηλιουμένου.

Νιουθάρη μὴ πορόπιτρες ἔχτιζαν ἴσιαπ' ἀνώγι. Νγιὸ τοίχους ἢ τρεῖς τοίχους ἀπ' τοὺς τέσσαρεις ἔχτιζαν. Μερικοὶ μὰ ἰλοῦσσοι ἔβαναν κὶ πλάκεις ἀπ' τοῦ σπῆτι ἢ τοῦ Ἄγιου Θουλόγου μὴ καλὸ κουρασάνη αὐτὸ εἶχειν πάχους 55—60 πόντους. Τώρα βάνουν, τσημένια, σίδηρα, φκιάνουν καλούπια κὶ τοίχεα κὶ ἄλλα χαμπάργια.

Ἀπὸ τοῦ πάτουμα σασπάνου ἔχτιζαν νγιὸ ἢ τρία νιουθάργια μὴ τουπάτοκια (πλυθιά) ποὺ τάφκιαναν μὴ κόκκινου ἢ κὶ μαύρου χῶμα ἀπὸ τοῦν τόπου ἀνακαλιόμενου μὴ ἄχυρα. Ἐριχναν λάσπη σ' ἕνα καλούπῃ μὴ 4 ἢ 6 μάτγια κὶ τάφηναν νὰ σιγνώσουν στοὺν ἥλιου.

Ὅντας μπίτζαν οἱ τοῖχοι μὴ τίς πουρόπιτρες ὕσταρνας ἀνοίγαν μέσα στοῦ χῶμα θημέλια, γιὰ τὰντιρέκια γιὰ νὰ γένουν οἱ κουρισιές γιὰ τοὺς νουντάδεις. Τὰ θημέλια αὐτὰ ἦταν μικρὰ κὶ χτίζονταν μὴ πουρόπιτρες κὶ κουρασάνη ἢ λάσπη κὶ ἀπὸ πάνου ἔβαναν μὴ νιρικόπιτρα γιὰ ν' ἀκουμπάει τοῦ νιρέκι νὰ μὴ σαπίζει. Μερικοὶ ἔχυναν κὶ μουλίβη ἐκεῖ ποὺ πατοῦσιν τοῦ νιρέκι.

Τὰ νιρέκια κὶ τὰ ξόλα ὅλα ἦταν ἀπὸ καστανιές πλιγιές. Κριστές ποὺ τοὺν ἔκουφταν ἀπ' τοῦ βουνό.

Τώρα φκιάνουν τσηντένιες κουλώνειες κὶ δουκάρια.

Τὰ νιρέκια ὅλα τότε εἶχαν μπασλίκια ἕνα νγιὸ, τρία ἢ καρινιάφρας κὶ τέσσερα ὅπου ταίριαζειν. Πανουθιὸ ἀπ' τὰ νιρέκια ἔβαναν τὰ ταμπάνια (σὰν δοκάργια), ποὺ ἦταν χουντρά μακριὰ ξόλα ὅπου τὰ νιρέκια, αὐτὰ παλαμίζονταν τοῦ ἕνα μὴ τοῦ ἄλλου γιὰ νὰ καρφωθῶν πανουθιὸ στὰ μπασλίκια μὴ μακριὰ τιτράγουνα γιούφτικα καρφιὰ ποὺ τάφκιαναν στοὺν σιδηρά. Σύμφουνα μὴ τὰ νιρέκια κὶ τὰ ταμπάνια γένουνταν οἱ κουρισιές ἀπ' τοὺς νουντάδεις τ' ἀνώγι, τοῦ μαγεργιὸ κὶ τοῦ παρακέλι.

Ὅντας χτίζονταν τὰ κάτου νιουθάργια ἄφιναν κὶ μέρους γιὰ τὴν σόξοπουρτα κὶ τὴν πουριουπούλα στοῦ σουκάκι. Ὅλα τὰ σπῆτγια εἶχαν πουριουπούλεις γιὰ νὰ κρύβουνται ἀπ' τοὺς Γούρκους. Κι διὰν ἔσκαφταν τὰ θημέλια ἔσκαφταν κὶ μινὰ νγιὸ κρυφάνει· μέσα στοῦ χῶμα κὶ γαλαρία νὰ βγαίνει ἄξου σοὶ κᾶναν μπαξέν ἀπ' τοῦ γέιτον.

Ὅλα τὰ σπῆτγια εἶχαν μπαξέδες. Κι τὰ πλιότρηρα εἶχαν τὴ χροῖα στοῦ μπαξέ ἐκεῖ ποὺ πηρνοῦσαν κᾶνα ἀνώγι. Τώρα οὐ καλὲς γένηται ψηλὰ, λουτροκαμυνέ σοὶ λέει κὶ τὰ νιρὰ φεύγουν στοὺν ὑπόνοιου. Τ' ἀνοικτὰ τ' ἀνώγια κὶ τὰ πουτάνγια ὅλα σκιπᾶστηκαν. Πού νὰ

Τότι κὶ Τώρα

ΠΩΣ ΧΤΙΖΟΥΝΤΑΝ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΤΑ ΣΠΗΤΙΑ

βριθεῖ ἀνοικτὸ ποτάμι νὰ δέσουν μὴ σκινὶ τὰ πινγιὰ καρινιά πέτσα μὴ καρπούζι, σὰν βάρκα, ἢ νὰ βάλουν σ' ἕνα κρουγιὶ πιασμένου οἱ μινὰ μακριὰ μουρόβιργα καλομάκια κὶ νάφκιᾶσουν φηρωτὴ ἀπὸ μύλους νὰ γινάει μὴ τοῦ νιρὸ πού τρέχει. Πᾶν αὐτὰ τὰ πινκνίγγια ἀλθσιμουνηθήκαν.

Τότε οἱ λαβδαριές ἀπ' τοῦ πάτουμα ἀρανγιάζουνταν ἀπὸ ταμπάνη σοὶ ταμπάνη γιὰ νὰ διχτοῦν πανουθιὸ τὰ σανίτγια ἀπ' τοῦ πάτουμα. Ἀπὸ νουντᾶν σοὶ νουντᾶν τὰ κάρφουναν ἀντίθητα γιὰ νὰ νταϊκῶνιητ καλύτρη τοῦ σπῆτι. Ὑσταρνας σηκῶνουνταν τὰ νιρέκια μηλὰ ἀπὸ τοῦ πάτουμα μὴ μικρότερα πλιγιὰ καστανέτικα ξόλα 10X10 ἢ 12X12 πόντους. Κι σ' αὐτὰ ἀπὸ νουνθιὸ καρφῶνουνταν μπασλίκια στοὺς κισσέδεις ἀπ' τοὺς νουντάδεις κὶ στὰ χουρίσματα ἀπ' τίς πόρτεις. Παναθιὸ ἀπ' τὰ μπασλίκια καρφῶνουνταν τὰ νταπάνια ἀπ' τοῦ νταβάνη.

τοῦ Νίκου Σπάρτη

Καθηγητοῦ ΚΑΤΕΕ

Ὅλα τὰ νιρέκια ἀπ' τοῦ πάτουμα, ἱκτὸς ἀπὸ κεῖ ποὺ ὑπάρχειν νιουθάρη μὴ πλιγκιά, νταϊκῶνουνταν μὴ παϊάντεις (ἀντιστηρίγματα) γιὰ νὰ μὴν κουνιέται τοῦ σπῆτι. Οἱ παϊάντεις καρφῶνουνταν καταγῆς στοῦ νταμπάνη κὶ ὅχι στοῦ νιρέκι γιὰ μὴν τοῦ ζμπρώξει. Ὑσταρνας σιρῶνουνταν οἱ λαβδαριές γιὰ τὰ νταβάνια κὶ αὐτὲς καρφῶνουνταν ὅπου τὰ κατώξυλα στοῦ κόντρα ἀπὸ νουντᾶν σὴ νουντᾶν.

Τώρα τὰ παϊώματα καρφῶνουντε πανουθιὸ σὴν τσηντόπλακα κὶ τὰ νταβάνια εἶνε κρυγιά γιὰ εἶναι τσηντένεια κὶ ὅχι ἀπὸ σανίδι.

Τότε ἅμα μπίτζειν τοῦ κάρφουμα ἀπὸ τὰ ξόλα τοῦ νταβανιὸ σηκῶνουνταν οἱ παπάδεις γιὰ τοῦ τσιατί (σκεπή). Οἱ παπάδεις ἦταν νγιὸ τίς πλειότρηρες βουλές κὶ πατοῦσαν σοὶ γιρὸ, πανουθιὸ στὰ ταμπάνια ἀπ' τοῦ νταβάνη. Μόλις σηκῶνουνταν οἱ παπάδεις δένουνταν ἕνα σκινὶ ἀπ' τοὺν ἕνα στοὺν ἄλλου κὶ καρφῶνουνταν κὶ ἕνας πρόχειρους ξυλένιους σταυρὸς στουλιόμενους μὴ λουλόγγια. Τότε φώναζαν ἄρᾶτα—μαράτ κὶ δώριζαν οἱ σπητικοὶ κὶ οἱ συγκεντεῖς τοὺς μαστόρους. Καρινιά σιρβέτα, τίπουτα οκουφούνια καρινιά βιλιντσούλα κὶ τέτοια. Στοὺς παπάδεις καρφῶνουνταν τὰ κιντρικὰ τσιατόξυλα 8X8 ἢ 9X9 πόντους ποὺ σκημάτιζαν τοὺν κουρφικιάτη. Αὐτὰ σιτηρίζονταν μὰ καλύτρηρα μὴ παταμούς. Τὰ κιντρικὰ τσιατόξυλα κὶ οἱ πουτοριοὶ σιτηρίζονταν στὸν νταβάνη μὴ ντισέλια (σιτηρίγματα τῆς στέγης). Πανουθιὸ σ' αὐτὸν τοῦ σκιλιτὸ καρφῶνουνταν πιὸ λιανὰ τσιατόξυλα κοπρούλια ἀπὸ τοὺν κουρφικιάτη σιακάτου—30—40 πόντους τοῦ ἕνα ἀπὸ τ' ἄλλου. Πανουθιὸ ἀπ' ταυτὰ (κάθεια) καρφῶνουνταν τὰ

πέταβρα. Αυτά ήταν ξύλα σκισμένα μὴ τοῦ τοῦ-
κούρι ψιλὰ 1—2 πόντους (σκίζεις) καὶ καρφώ-
νουνταν σημά κουντὰ τοῦ ἑνα μὴ τοῦ ἄλλου, νὰ
μὴ κουρεῖ δάχτυλου ἀπ' τὴς φιδάδεις γιὰ νὰ δι-
χτοῦν τὰ κιαραμίντια. Ἀποὺ κάτω μιριὰ ἔβα-
ναν τὰ γιρὰ τὰ κιαραμίντια. Ὅταν τὰ χτυποῦ-
σαν μὴ τοῦ χέρι καυδοῦνιζαν καλά. Κι' ἀποὺ πα-
νουθιὸ τὰ καπάκια. Στὴς ἀστριχὰς κι στοὺν κουρ-
φκιὰτι ἔβαναν κι πέτρες γιὰ νὰ μὴν πέρνει οὐ
ἄερας τὰ κιαραμίντια. Τώρα γιόμουσιν ἡ Νιά-
ουστα τοιμιντόπλακεις, πᾶν τὰ κόκκινα τὰ κι-
αραμίντια.

Μητὰ τοῦ κιαραμούμα κάρφουναν κι τὰ ξύ-
λα ἀπ' τοὺς μπουλμέδεις σὰν παϊαντζίδια γιὰ
νὰ γένουν τὰ κουρίσματα ἀπ' τοὺς νουντάδεις.
Κι οὐ Θουμὰς οὐ Φραγκότσης μὴ τὴν παρέα του
κουβανούσιν κοκκινόκουμα καὶ μόλια γιὰ τοῦ
χτίσμου. Τὴ λάσπη τὴν ἔφκιαναν μὴ νιρὸ κι
ἄκυρου γιὰ νὰ στηρίζει τὰ μόλια (μικρὲς που-
ρόπιετες). Τὰ μόλια ἀλοφουνταν καλά μὴ λά-
σπη γιὰ νὰ μὴ φεῖνουνται κι ἀπανουθιὸ ἀποὺ
κεῖ σουβάτιζαν κι ἕνα ψιλὸ μὴ ἄμμου κι ἀσθέ-
στι οἱ μὲτ' πλούσιοι. Πρὶν ἅμα ἀπ' τὰ σουβατί-
σματα καρφώνουνταν τὰ πατώματα. Αυτά ήταν
σανίγια ἀποὺ καστανιές μὲ μὴ πατούρα ποὺ
γένουνταν μὲ παλιστράκι. Τὰ σανίγια κόφτου-
νταν ἀποὺ γριντιές στοῦ πριόνι τοῦ Λόγγου 2,5
—3 πόντους πάχους κι 20—25 πόντους φάρδους.

Ὅντας χιζούνταν οἱ τοῖχοι μὴ τὰ πληκτιὰ
ἄφηναν κι κουφώματα γιὰ τοῦ τζιάκι ποὺ στη-
ρίζουνταν στὴ αἰδηρένιεις λάμεις στοῦ πάτουμα,
κι ἔβγαίνειν στοῦ τοιατὶ μὴ ποισράγκουνα ψημένα
τούβλα τρανὰ κι τάβαναν κι στήν παρασκιά.

Τὰ πατουσάνιδα καρφώνουνταν στὴς λαβδα-
ριές. Σὲ στραβὲς λαβδαριές ἔβαναν κι μπισλιμέ-
δεις (μικρὲς σφήνες ξύλου), ἡ παλκοῦσαν κα-
μινιά καμπούρα ἀποὺ κᾶναν ρόζουν γιὰ νὰ στρώ-
σου τὰ σανίγια. Στὴς ἄκρες κάρφουναν τὰ
σουβατυμπὰ σὰν οὐδηγοὺς γιὰ τοῦ ἄλοιμα τοῦ
τοῖκου. Στὰ νταβάνια κάρφουναν πέλεις ποὺ ἔρ-
χουνταν ἀπ' τὴν Ὑρῶπη.

Τὴς ρουκάνιζαν οὐλίγου κι τὴς κάρφουναν ὅ-
πως τοῦ πάτουμα μὴ μπισλιμέδεις κι στὰ ἰνώμα-
τα ἔβαναν τὰ καθάλια (πηχάκια) κι τρουγιού-
ρου στοὺς τοῖχους τὴν κουρνίτζα. Μιρικοὶ ἔφκι-
αναν κι ἀράφεις ἡ καμαρούντια ἡ μουσάντρες.

Τώρα γ' ἀλησμονησάμει αὐτὰ νὲ νταβάνι νὲ
ἀράφεις. Τότ' ἡ σκάλα γένουνταν μὴ σανίγια
καρφουτῇ. Σὴ κλουστὴ σκάλα ἔβαναν κουβὰν
γιὰ νὰ γένουν κλουστὰ τὰ σκαλιά.

ΓΝΩΜΕΣ

Μὰ καλὴ βιβλιοθήκη εἶναι τὸ
ἀλφεινὸ πανεπιστήμιον τῆς ἐποχῆς
μας.

Καρλάν

Ἐπιλογὴ βιβλιογραφίας

γιὰ τὴ μελέτη τῆς τοπικῆς μας

Ἱστορίας

(Συνέχ. ἀπὸ τὴ σελῖδα 108)

—Βεροῖας κατὰ τὴν ἐπανόστασιν τοῦ 1822. Προβλήμα-
τα κατὰ τὴν χρονολόγησιν των, «Μακεδονικά» 8 (1968)
211—221.

ΧΙΩΝΙΔΗ Γ., Σχεδιάσμα περὶ τοῦ Γερο - Καρατάσου
καὶ τῆς οἰκογενείας του, «Μακεδονικά» 9 (1969) 295
—316.

ΧΙΩΝΙΔΗ Γ., Ζητήματα ἰδιοκτησίας — φορολογίας
καὶ διώξεις στὴ Νάουσα στὰ χρόνια 1870—1877, Θεσσα-
λονίκη 1979 (ἀνάτυπα τ.10' «Μακεδονικῶν»).

Β' ΠΗΓΕΣ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΟΣΙΟΥ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ. Ἀ-
κολουθία τοῦ ὁσίου τοῦ Θεοφάνου πατρὸς ἡμῶν Θεοφά-
νου τοῦ νέου, ἀσκητοῦ καὶ θαυματουργοῦ, τοῦ ἀσκή-
σαντος ἐν τῷ ὄρει τῆς περιφήμου πόλεως Ναούσης, τοῦ
ἔξ Ἰωαννίνων, Ἑνετίῃσι 1764.

ΒΑΣΙΛΑΒΕΛΛΗ Ι.Κ., Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα Μακεδονίας.
Β' Ἀρχεῖον Βεροῖας — Ναούσης (1596 — 1886), Θε-
σσαλονίκη 1954.

ΖΑΒΙΡΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Γ., Νέα Ἑλλάς ἢ Ἑλληνικὸν Θέ-
ατρον, Ἀθῆναι 1972 (ἐπανεκδόση).

ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΠ., Νέος Ἑλληνομνήμων, τ. 8ος, σ.
274.

ΚΑΣΟΜΟΥΛΗ Ν., Ἐνθυμήματα στρατιωτικὰ τῆς ἐπα-
ναστάσεως τῶν Ἑλλήνων (1821—1832), τ. 1—3 Ἀ.
θῆναι 1939—42.

ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ΜΗΤΡΟΥ), Γεωγραφία, Βενετία 1728.
ΠΑΡΑΝΙΚΑ Μ., Σχεδιάσμα περὶ τῆς ἐν τῷ ἑλληνικῷ
ἔθνει κατωστάσεως τῶν γραμμάτων ἀπὸ ἀλώσεως Κων-
σταντινουπόλεως (1453 μ.Χ.) μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς Ἀ-
νεστώσεως (10') ἑκατονταετηρίδος, Ἐν Κωνσταντινου-
πόλει 1867.

ΣΑΘΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, Νεοελληνικὴ Φιλολογία,
Ἀθῆναι 1868.

ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΑΚΗ ΕΥ., Νάουσα, «Μακεδονικὸν Ἡμε-
ρολόγιον Παμμακεδονικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν» 1911,
σ. 144—157.

ΣΧΙΝΑ ΝΙΚ., Ὁἱστορικαὶ σημειώσεις Μακεδονίας,
Ἡπείρου, νέας ὁραθητικῆς γραμμῆς καὶ Θεσσαλίας,
Ἀθῆναι 1867.

ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ Γ., Σκέψεις καὶ ἐντυπώσεις ἐκ
περιοδείας μετὰ τοπογραφικῶν, ἱστορικῶν καὶ ἀρχαιο-
λογικῶν σημειώσεων, τ. 1, Ἀθῆναι 1962 (ἀνατύπωση).

BAKER JAMES, TURKEY IN EUROPE, LONDON —
PARIS — NEW YORK 1877.

BAKER JAMES, DIE TURKEN IN EUROPA, STUT-
TGART 1878.

COUSINERY E.M., VOYAGE DANS LA MACEDO-
NE, τ. 1—2, PARIS 1831.

LEAKE W.M., TRAVELS IN NORTHERN GREECE,
τ. 1—4, AMSTERDAM 1967 (ἐπανεκδόση).

JENA SCHULTZE MACEDONIEN LANDESHAFTS
UND KULTURBILDER, JENA 1927.

POUQUEVILLE F. C.H.L., HISTOIRE DE LA RE-
GENERATION DE LA GREECE, τ. 1—4, PARIS, τ.
1—4' PARIS 1824 (καὶ σὲ ἄλλ. μεταφράσει).

POUQUEVILLE F. C.H.L., VOYAGE DE LA GRECE
ἐκδ. 2α, τ. 1—6, PARIS 1826—1827.

Τό «κουρμπάνι» τοῦ Ἀρκοχωρίου

Τό «κουρμπάνι» εἶναι ἓνα ἔθιμο πού γίνεται ἰσως σέ ἀρκετά χωριά τῆς πατρίδας μας, ὅμως σέ τόση ἐκταση καί μέ τόσο πάθος θρησκειακό μόνο στό χωριό τοῦ Ἀρκοχωρίου τὸ εἶδα. Ἡμουν ἀρκετά μικρή ὅταν πῆγα ἀπὸ περιέργεια νὰ δῶ τί γίνεται ἀκριβῶς, διατηρῶ ὅμως τὴν ἀνάνηυσή μου καθαρή τὴν εἰκόνα καί μπορῶ νὰ σᾶς τὴν περιγράψω μέ ἀρκετές λεπτομέρειες.

Πρὶν σᾶς περιγράψω ὅμως τὸ «Κουρμπάνι» δέν θά ἦταν ἀσκόπωνοιζω νὰ σᾶς πῶ λίγα λόγια γιὰ τὸ χωριό καί τοὺς κατοίκους του γιατί ἔτσι: θά σᾶς δώσω νὰ καταλάβετε καλύτερα τὸ ἔθιμο.

ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Στὰ νότια τῆς Νάουσας ἑφτά ὡς ὀχτὼ χιλιόμετρα περίπου, σέ ὑψόμετρο 600, μέτρα βρίσκεται τὸ Ἀρκοχώρι. Τὸ παλιό του ὄνομα ἦταν Ἀρχουδοχώρι. Δέν ἄρесе ὅμως στοὺς κατοίκους του γι' αὐτὸ τὸ ἄλλαξαν.

Ἀπὸ μακριὰ φαίνεται σὰ μιὰ μεγάλη φωλιά, πού λές κι ἐγίνε ἐπιτηδες γιὰ νὰ προσταχθεῖ ἀπὸ τὰ ἐλπίματα κακῶν ἀνθρώπων. Τὰ σπίτια του ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ λόφο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, κατακυλῶν στριμωγμένα τὸ ἓνα πάνω στὸ ἄλλο σέ ἓνα μικρὸ αὐχένα, ἀφήνουν στὴ μέση ἓνα μικρὸ χῶρο γιὰ πλατεία καί ἀντηρροῖζουν λαχανιασμένα στὸν ἄλλο λόφο, τοῦ Ἁγίου — Δημητρίου.

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ

Οἱ κάτοικοι, ἐλάχιστα: σήμερα, ξεπερνῶσαν πρὶν λίγα χρόνια τοὺς χίλιους. Στὰ χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας ἦταν ἐργάτες τοῦ Τούρκου Μπέη πού διαφέντευε τὰ δάση τῆς περιοχῆς. Ἡ ὀλοτομία ἦταν τὸ κύριο τους ἐπάγγελμα. Μὲ τὴν ἀπελευθέρωση ἀγόρασαν τὸ δάσος καί τὸ μοίρισαν σέ 16 «ἑκάρια» (μερίδια) ὅσες ἦταν καί οἱ πατριαρχικές εἰκογένειες. Τὰ δάση τους τὰ ἐκμεταλλεύονται τόσο καλά πού μπαίνουντα σ' ἓνα ἀπὸ αὐτὰ νομίζεις ὅτι μπαίνει σέ περιβόλι. Εἶναι τρεμερά οἰκονόμοι καί προσπαθοῦν νὰ ζήσουν μόνο μέ τὰ προϊόντα πού παράγουν καί μέ μεγάλη λιτότητα.

Τὸ πουργί τους τὸ ἀνοίγουν ἀλογάριαστα μόνο γιὰ τοὺς Ἁγίους.

Δέν τοὺς σέβονται ἀπλῶς ἀλλὰ θά λέγαμε ὅτι τοὺς φοβοῦνται. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε δέν τολμοῦν οὔτε ἓνα ξύλο νὰ πάρουν ἀπὸ τὸ δάσος τοῦ προφήτη Ἡλία, ἔστιο κι ἂν μέ αὐτὸ χρειάζεται νὰ γίνει ἡ σκεπή μιᾶς ἄλλης ἐκκλησίας. Εἶναι ἀχαινοὶς Ἁγίος λένε γιὰ τὸν Προφήτη Ἡλία. Ἀναρωτιέται κανεὶς ἂν εἶναι θεοσεβεῖς ἢ θρησκοβλήπτοι! Μάλλον καί τὰ δύο. Καί τὸ «κουρμπάνι» δέν ἐξυπηρετεῖ κανέναν ἄλλο σκοπό, παρὰ μόνο πλουτίζει τὸ κοινό ταμεῖο γιὰ νὰ χριστοῦν ἢ νὰ διορθωθοῦν ἐκκλησίες.

ΤΟ ΚΟΥΡΜΠΑΝΙ

Ἡ λέξη Κουρμπάνι σημαίνει: θυσία.

Γίνεται ἀνήμερα τὴν γιορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου. Οἱ ρίζες του χάνονται στὰ βάθη τῶν αἰώνων καί οὔτε οἱ γεροντότεροι θυκοῦνται τὴν ἀρχή του.

Ὅπως δὴποτε ὅμως τὸ ἔθιμο ἔχει κάποιου σχέστη μέ τίς θυσίες καί τίς ἐκατόμβες τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Τῆς Ὀλυμπίας Τσίτσας

Μαθήτριας ΣΤ' Δημοτικοῦ

Ἡ παράδοσή τους λέει: ὅτι γιὰ πρώτη φορά ἀρχισε, ὅταν Θεόσταλτο ἐλάφι παρουσιάστηκε πίσω ἀπὸ τὸ ἱερό τοῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, γονάτισε καί ζήτησε νὰ θυσιαστεῖ γιὰ νὰ ιερανοῦνται ἡ ἀνέγερση τοῦ ναοῦ. Σήμερα τὸ «Κουρμπάνι» ἀρχίζει: μέ τὴν θυσία ἐνός κρινοῦ πού σφάζεται στὸν ἴδιο πᾶντα ἀκριβῶς τόπο, ὅπου θυσιάστηκε τὸ ἐλάφι.

Ἀς πάρουμε ὅμως τὰ πράγματα ἀπὸ τὴν ἀρχή.

Παραμονὴ τῆς γιορτῆς μιὰ ἐπιτροπὴ τοῦ χωριοῦ, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ σεβαστὰ πρόσωπα, παρουσιάζει

Βιβλιοθήκη Βέροιας

ται στὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ δώσει ἄδεια στὰ μεγάλα παιδιά τοῦ σχολείου γιὰ νὰ δοθηθοῦν τὴν ἐπιτροπὴ στὸν ἔρως τῶν προϊόντων. Ὁ ἔρως ἀρχίζει. Ἡ ἐπιτροπὴ περνᾷ ἀπὸ ὅλα τὰ σπίτια καὶ ὁ καθένας δίνει ὅ,τι ἔχει. Ἄλλος ἀρνὶ ἢ κατσίκι, ἄλλος κρεμμύδια, λάδι, ἀλάτι, πιπέρι, κρασί καὶ διτεθήποτε ἄλλο χρειάζεται. Ὅλα αὐτὰ συγκεντρώνονται στὸ λόφο τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρωὶ θὰ ἀνεβούν τὰ παλληκάρια τοῦ χωριοῦ, θὰ καθαρίσουν τὸ χιόνι, καὶ θὰ ἀνάψουν μεγάλες φωτιές.

Σφάζεται: πρῶτα τὸ κριάρι καὶ ὕστερα τὰ ἀρνιά καὶ οἱ κότες. Σφάζονται περισσότερες ἀπὸ 200 κότες καὶ ἀρκετὰ ἀρνιά καὶ περνῶνται στὶς σουδλες. Τὸ κριάρι καὶ ἀρκετές προβάτινες τεμαχίζονται καὶ μπαίνουν στὰ καζάνια μὲ τὰ φυλλοκομμένα κρεμμύρια. Τὰ καζάνια τυποθετοῦνται στὴ σειρὰ καὶ καθένα ἐπιδίδεται ἀπὸ ἓναν μάγειρα. Στὸ μεγαλύτερο καζάνι, ὅπου εἶναι ὁ ἀρχιμάγειρος, ὁράζει ἡ σούπα μὲ τὰ ἐντόθια τῶν ζώων, ποὺ πρέπει νὰ φτάσει γιὰ περισσότερα ἀπὸ πεντακόσια άτομα. Τὰ ἐντόθια ἀπὸ τὴς κότες γίνονται μικρές σουδλες γιὰ νὰ ξεγελάσουν τὰ μικρὰ παιδιά ποὺ θὰ ψήσουν τὶς κότες. Κάθε παιδί ποὺ θὰ παραδώσει στὴν ἐπιτροπὴ μιὰ ψημένη κότα θὰ πάρει γιὰ δώρο τὸ «Μπιμπλέτσικο» τοῦ δηλαδῆ τῆς κότας τὰ ἐντόθια ψημένα.

Στὸ μεταξὺ ἡ λειτουργία ἔχει ἄρχισε: στὴν ἐκκλησία ποὺ εἶναι γεμάτη ἀπὸ γυναῖκες γιατί οἱ ἄνδρες εἶναι ἀπασχολημένοι μὲ τὸ μαγεύωμα καὶ τὸ ψήσιμο.

Μετά τὴ λειτουργία οἱ γυναῖκες τὰ ἀποχωρῶνται. Καμιά γυναίκα τάνω στὸ λόφο. Κι ἂν καμιά ξεχαστεῖ θὰ τῆς δώσουν νὰ καταλάξει μὲ τρόπον ὅτι δὲν εἶναι ἡ θέση της ἐκεῖ ἀλλὰ στὸ σπίτι. Ὁ σκοπὸς παντός. Δὲν πρέπει νὰ ἐπηρεάζουν τοὺς ἄνδρες στὴν μεγάλη δημοκρατία ποὺ θὰ ἀκολουθήσει.

Δώδεκα παρὰ κάτι μετρημέρι. Ὅλα εἶναι ἔτοιμα. Οἱ ἄνδρες θὰ κατεβούν στὸ σπίτι νὰ ὀρθοῦν καὶ νὰ τάρουν τὰ ἀπαραίτητα σκεύη: πιάτα, κουτάλια, πηροῦλα, φαναί, ποτήρια, ξηλιὰ σκαμνιά. Σὲ λίγο ὁ λόφος θὰ ξαναγεμίσει. Θὰ καθή-

σουν κατὰ οἰκογένειες. Ὁ παππούς μὲ τὰ παιδιά του καὶ μὲ τὰ ἐγγόνια του καὶ μὲ τοὺς φιλοξενούμενους του.

Ἀρχίζει ἡ διανομὴ τῆς σούπας καὶ ἀκολουθεῖ τὸ κρασι γιαννὶ μὲ κρεμμύδια. Τὰ μπουκάλια γεμίζουν μὲ κρασί. Τὸ φαγὶ καὶ τὸ κρασί εἶναι ἀπερίοριστο. Τρώγεις καὶ πίνεις ὅσο θέλεις. Στὴν κατσαρόλα θὰ μπεῖ καὶ τὸ φαγητὸ γιὰ τὶς γυναῖκες τοὺς ποὺ ἔμειναν στὸ σπίτι. Τὰ πάντα γίνονται: μετὰ, μὲ ἱεροτελεστία, χωρὶς κανένα λάθος, λές καὶ ἔγιναν πολλές πρόδες νωρίτερα γιὰ νὰ πετύχει αὐτὸ ποὺ ἐλπίζεις. Κανένας δὲν ἐπιμβαίνει στὸ ἔργο τοῦ ἄλλου. Λές καὶ τρώει μιὰ μεγάλη οἰκογένεια σ' ἓνα μεγάλο τραπέζι.

Μετά τὸ φαγητὸ δοῦναι ὁ δῶγμα ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. Εἶναι ἡ πρώτη συγχομιμήτρια ἂν τὸ κρασί ἔκανε καλὰ τὴ δουλειά του. Καὶ πράγματι: τὸν δίσκο δὲν πέφτουν κέρματα, ἀλλὰ μόνο χαρτονομίσματα.

Εἶναι καιρὸς πλέον. Ἀρχίζει ἡ δημοκρατία τῶν ψητῶν. Πειπειμένοι οἱ κράχτες.

— Γιὰ τὴν ροδοψημένη αὐτὴ κότα ὁ Γιωργῆς ὁ Μπ... (ἀκολουθεῖ κάποιος παρατσούκλι γιατί δύσκολα μποροῦν νὰ τοὺς ξεχωρίσουν μὲ τὰ ἐπίθετα) δίνει 60 δραχμές.

— 100 δραχμές φωνάζουν ἀπὸ διπλά.

— 300 δραχμές ἀπὸ τὸν...

— 500 δραχμές ἀπὸ τὸν...

Ἀπαρεῖς πὼς θὰ πουληθοῦν 200 καὶ 300 κότες ἀπὸ τὴ πρώτη ἔφτασε τὶς 500 δραχ. Κι ὅμως θὰ πουληθοῦν ὅλες καὶ ὀχι κάτω ἀπὸ 400 δραχμές ἢ κάθε μία.

Τὰ ἀρνιά θὰ φτάσουν τῆς 5.000 δραχ. τὸ ἓνα. Ὁ ὑπολογισμὸς εἶναι πλούσιος. Οἱ οἰκογένειες θὰ γυρίσουν τὸ δρόμο στὸ σπίτι. Ἐκεῖ θὰ συνεχισθεῖ τὸ γλέντι μὲ τὰ ψητὰ ποὺ πῆρε ὁ καθένας.

Ἡ οἰκονομία ποὺ ἔκανε ἓνα χρόνο ὁ Ἀρκοχωρίτης, τρώγοντας φασόλια, καὶ πατάτες ἔφερε τὸ ἀναμενόμενο ἀποτέλεσμα. Σήμερα ἔδειξε ὅτι εἶναι μιὰ ὑπολογιστικὴ μονάδα στὴν κοινωνία τοῦ χωριοῦ του. Ἡ γυναίκα του ὅμως δὲν θὰ μάθει ποτέ πόσα ἔδωκε γιὰ τὸ κουρμπάνι. Αὐτὸ ἀπαγορεύεται. Εἶναι ἀπὸ τοὺς ἀγραφους νόμους τοῦ κουρμπανιοῦ.

Ἡ ἐπιτροπὴ θὰ ἐργαστεῖ μὲ τὰ χρήματα ποὺ συγκεντρώσει. Θὰ κάνει κατιούργια ἐκκλησία, θὰ διορθώσει τὴν παλιά, ὅμως καμιά δραχμὴ δὲν θὰ φύγει σ' ἄλλο σκοπὸ.

Οἱ Ἀρκοχωρίτες δὲν ρωποῦν γιὰ τὴν διαχείριση τῶν χρημάτων. Ξέρουν ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ θὰ ἐργαστεῖ τιμῶν. Καμιά κατάχρηση δὲν θὰ γίνει. Δὲν ἔγινε ποτέ μέχρι σήμερα. Ὅποτε ποτέ θὰ γίνει.

Οἱ Ἀρκοχωρίτες... φοβοῦνται τὸν Ἅγιο.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τὸ διοικητικὸ συμβούλιο τοῦ Συλλόγου Ἀποφοίτων Ναούσης εὐχαριστεῖ θερμὰ:

1. Τὸν κ. Δάδη Σταύρο γιὰ τὴ δωρεὰ 3.000 δραχ. πρὸς τὸ Σύλλογο εἰς μνήμην τῆς θείας του Σεβαστῆς Δημητριάδου.

2. Τὸν κ. Καρατσιώλη Ἰωάννη γιὰ τὴ δωρεὰ 2.000 δραχ. εἰς μνήμην τῆς γιογιᾶς του Πηνελόπης Καρατσιώλη ἢ Γιόκαλα.

Ἡ χοιροτροφία στήν Ἑλλάδα καί (Παραγωγή, θρεπτική ἀξία καί κατονάλωση τοῦ χοίρειου κρέατος) Διεθνῶς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ ἐκτροφή τοῦ χοίρου πού θεωρεῖται: σάν τό ἀρχαιότερο ἀπὸ τὰ κατοικήδια στόν πλανήτη μας ζῶα, ἀσκεῖται σχεδόν ἀποκλειστικά γιὰ τὴν παραγωγή κρέατος. Τὸ χοίρειο κρέας ἀναφέρεται στήν ἱστορία τῆς Κίνας τὸ 3.900 π.Χ., ἀπὸ ἐπιγραφές καὶ παραστάσεις ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι διατηροῦσαν χοίρους, οἱ Ῥωμαῖοι (14ος—10ος π.Χ. αἰῶνας) συνήθιζαν νὰ καταναλίσκουν χοίρειο κρέας, ἐνῶ ὁ χοῖρος μνημονεύεται ἀπὸ τὸν Ὁμηρὸν στήν Ὀδύσσειά του, σὰ γνωστὸ στόν ἀνθρώπο ζῶο. Σήμερα, ἡ χοιροτροφία διαδραματίζει σπουδαῖο ρόλο στήν ἀγροτική οἰκονομία πολλῶν κρατῶν, σάν ἀποτέλεσμα τῆς ἀρχῆς, νὰ ὑπάρχει στήν κατανάλωση ἀφθονία καὶ καλῆς ποιότητος ζωϊκῆ πρωτεΐνης, καὶ μάλιστα σὲ χαμηλὴ τιμῇ.

Οἱ πρὸ βασικοὶ λόγοι γιὰ τοὺς ὁποίους ἐπιχειρεῖται ἡ χοιροτροφία εἶναι: οἱ ἑξῆς:

1. Ὁ χοῖρος εἶναι ἐξαιρετικὰ πολυδύναμο ζῶο, σὲ σύγκρισή μὲ τ' ἄλλα παραγωγικά ζῶα. Κατοικῶν μὲ χοιρομήτερα πρέπει νὰ παράγει (ἀπογαλακτίζε) 15—16 ἢ καὶ περισσότερα χοιρίδια μέσα σ' ἓνα χρόνον.

2. Τὰ χοιρίδια διατίθενται σὲ μικρὴ σχετικὰ ἡλικία δηλαδὴ

σιούς 5—6 μηνῶν.

3. Στὸ ξεκίνημα, τῆς χοιροτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀπαιτεῖται μᾶλλον μικρὴ ἐπένδυση κεφαλαίου.

4. Κάτω ἀπὸ καλὲς συνθήκες παραγωγῆς καὶ διαθέσεως μπορεῖ νὰ ἐξασφαλισθεῖ εἰσόδημα μέσα σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα.

5. Μεγάλος ἀριθμὸς χοιριδίων, μπορεῖ νὰ παραχθεῖ καὶ ἀπὸ μικρὰ ἀκίνητα κτῆμα, γιὰτὶ ἡ ἐκτροφή τοῦ χοίρου εἶναι πολλὰς φορὲς ἀνεξάρτητη δασκασίμων ἐκτάσεων.

6. Ἡ χοιροτροφία μπορεῖ ν' ἀντέξει σὲ οἰκονομικὴ μεταβολή, μὲ τὴν γρήγορη μείωση ἢ αὐξήσῃ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐκτρεφόμενων χοιρομητέρων.

Τοῦ Γεωργ. Θ. Γαβριλίδου

Γεωπόνου — Ζωοτέχνου
τοῦ Ἰνστιτούτου Κτηνοτροφίας
Γιαννινοῦ

7. Ὁ συντελεστὴς μετατρεψιμότητος τῆς τροφῆς εἶναι πολὺ καλὸς δηλ. ἀπαιτοῦνται 3,5—4,0 κιλά τροφῆς γιὰ τὴν αὐξήσῃ τοῦ ὅγκου τοῦ χοιριδίου μέχρι τῆς σφαγῆς κατὰ ἓνα κιλό.

8. Ὁ συντελεστὴς ἀποδόσεως σὲ σφάγιο, δηλ. ἡ ἀναλογία τοῦ ἐμπρεσμένου ψυχροῦ σφαγίου πρὸς

τὸ ὄγκον πρὸ τῆς σφαγῆς εἶναι πολὺ ὑψηλός.

9. Τὸ χοίρειο κρέας (μαλακὸ, εὐγευστο, φθηνό) ἱκανοποιεῖ σὲ μεγάλο βαθμὸς τὴν ἀπαιτήσιν τοῦ καταναλωτῆ, καὶ

10. Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν τῆς καλῆς ὑγιεινῆς, ἡ καταπολέμηση τῶν διαφόρων ἀσθενειῶν καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ποικίλων ἐμβολισμῶν, μπορεῖ νὰ γίνεῃ ἀποτελεσματικά, σὲ μαζικὴ μορφή.

ΤΟ ΧΟΙΡΕΙΟ ΚΡΕΑΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

Μέχρι πρὶν ἀπὸ λίγες δεκαετίες (προπολεμικὴ κυρίως καὶ μεταπολεμικὴ περίοδος) ἐπικρατοῦσε στὴ χώρα μας ὁ ἐντόπιος χοῖρος. Ἦταν μὲ σῶμα ἐπίμηκες καὶ μεγάλο κεφάλι, αὐτὰ ὄρθια μὲ κατεθῆντη πρὸς τὰ ἐμπρός καὶ ἄκρα μέτρια. Ἀφθονο τρίχωμα, τραχύ, μακρὸ καὶ ὀξύ, κάλυπτε τὸ σῶμα, χρώματος μαύρου, τεφροῦ ἢ ὑπόλευκου μὲ μαῦρες κηλίδες. Τὰ ἱσχία ἦσαν ἐπικλινῆ μὲ αἰσθητὴ τὴν ἑλλειψή καλοῦ μυϊκοῦ συστήματος. Τὸ σφάγιο ἦταν ἑρὸς στερομένο τοῦ ἐνδομυϊκοῦ λίπους. Τὸ λίπος τὸ ἐβρίσκε κανεὶς μόνον κάτω ἀπὸ τὸ δέρμα. Ἦταν ἀναπαραγωγικὰ ὀψιμος, μικρῆς σχετικὰ πολυδύναμης δηλ. μὲ 4—8 χοιρίδια σὲ κάθε γέννα, καὶ ζωντανοῦ ὄγκου 50 περίπου κιλῶν σιούς 9 μηνῶν.

Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ, ἐκτρέφονται οἱ βελτιωμένα χοῖροι, δηλ. οἱ σύγχρονες φυλὲς προελεύσεως ἐξωτικῆς, σὲ μεγάλο ποσοστὸ οἱ LANDRACE (Λάντρεϊς) καὶ YORKSHIRE (Γιορσχάιρ), καὶ σὲ μικρὸ οἱ DUROC (Ντούροκ), HAMPSHIRE (Χάμψαίρ), καὶ PIETRAIN (Πιέτρεν) ἢ τὰ προτὶνα διασταυρώσων αὐτῶν. Οἱ φυλὲς αὗτὲς ἔχουν σάν κοινὸ γνώρισμα τὴν μεγάλην ταχύτητα ἀναπτύξεως (στὴν ἡλικία τῶν 5—6 μηνῶν ἀποκτοῦν ζωντανὸ ὄγκον 90—100 κιλῶν), τὴν καλὴν μετατρεψιμότητα τῆς τροφῆς καὶ τὴν μεγάλη ἀπόδοσιν σὲ καθαρὸ σφάγιο, ἀποδόσιμα στήν ὑπερτροφικὴ ἀνάπτυξιν, ὕστερ' ἀπὸ συστηματικὴν καὶ μακροχρόνιον ἐπιλογή, τῶν

Ἡ καλὴ γονιμότητα ἀποτελεῖ βασικὴ προϋπόθεσις γιὰ τὴν ἐπιτυχεῖ λειτουργίαν τῆς σύγχρονης χοιροτροφικῆς ἐκμεταλλεύσεως.

Ἡ χοιροτροφία στὴν Ἑλλάδα καὶ Διεθνῶς

ἐδῶδε μιν μερῶν τοῦ σώματος μὲ ἀνάλογη δέδοται αὐξήσῃ τοῦ ἀρι-
θμοῦ τῶν σπονδύλων ἀπὸ 13 στὴν
ἀγριόχοιρον μέχρι 17 στὴν φυλὴ
LANDRACE.

Τὴν πορεία παραγωγῆς καὶ κα-
τανάλωσης τοῦ χοίρειου κρέατος
στὴν Ἑλλάδα, κατὰ τὰ τελευταῖα
40 χρόνια, βλέπει κανεὶς στὸν Πί-
νακα 1.

Πίνακας 1.

Πορεία παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως τοῦ χοίρειου κρέατος στὴν
Ἑλλάδα

Ἔτη	Παραγωγ. σέ τόννους	Εἰσαγωγ. σέ τόννους	Σύνολο 1 + 2	Ἐτήσια ἀνὰ κάτοικο κατανάλωσι σέ κιλά.
—	1	2	3	4
1935—38	18.337	208	18.545	2,66
1960	27.693	1.227	28.920	3,47
1965	42.934	2.015	44.949	5,20
1970	55.146	16	55.162	6,30
1971	66.415	—	66.415	7,56
1972	77.000	—	77.000	8,80
1977	117.495	10.603	128.098	15,07
1978	124.003	6.781	130.784	15,38

Διαπιστώνεται, ὅτι, κατὰ τὴν
περίοδο 1935/38—1978 ἡ ἐτή-
σια παραγωγή χοίρειου κρέατος
ἔχει ὑπερεξαπλάσιασθῆ, μὲ συ-
νέπεια ἡ ἀνὰ κάτοικο κατανάλωσι
χοίρειου κρέατος νὰ εἶναι τῆς τά-
ξεως τῶν 16 περίπου κιλῶν ἐτη-
σίως.

Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΧΟΙΡΕΙΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ ΔΙΕΘΝΩΣ

Ἀπὸ χώρα σὲ χώρα καὶ ἀπὸ πε-
ριοχὴ σὲ περιοχὴ, ἡ παραγωγή
καὶ ἡ κατανάλωσι τοῦ χοίρειου

κρέατος παραλλάσσει. Τὸ γεγονός
αὐτὸ μπορεῖ ν' ἀποδοθῇ εἰς γε-
ωγραφικὴν διαφορὰν συνθηκῶν ποῦ
ἐπικρατοῦν, στὰ ἔθνη καὶ ἔθνη
τῶν λαῶν, στὴν τεχνολογικὴ ἐξέ-
λιξι καὶ δυνατότητα ἀξιοποιήσε-
ως τοῦ προϊόντος, στὴν αὐξήσῃ
τοῦ εἰσοδήματος τῶν κατ'οίκων
καὶ ἄλλα.

Μιὰ τέτοια εἰκόνα ὡς πρὸς τὴ
γεωγραφικὴ κατανομὴ τοῦ χοίρει-
ου κρέατος, τὴν παραγωγήν χοί-
ρειου κρέατος καὶ τὴν ἐτήσια κα-
τανάλωσι ἀνὰ κάτοικο γιὰ τὸ
1968, παρέχει ὁ Πίνακας 2.

Πίνακας 2

Γεωγραφικὴ κατανομὴ τοῦ χοίρειου πληθυσμοῦ, παραγωγὴ χοίρειου
κρέατος καὶ ἐτήσια κατανάλωσι ἀνὰ κάτοικο (1968).

Περιοχὴ	Ἀριθμὸς κατ'οίκων (περίπου)	Χοίρειος πληθυσμὸς	Παριγ. χοίρειου κρέατ. ἀνὰ ἔτος	Ἐτήσ. κατὰ νάλ. χοίρειου κρέατ. ἀνὰ κάτ.
1	2	3	4	5
ἐκατομμύρια		χιλ. μέτρ. τόννων		κιλά
Εὐρώπη	454 (13) *	125 (21)	11.213 (33)	24,8
Σ. Ἑνωσι.	238 (7)	51 (8)	3.075 (9)	13,1
Β. Ἀμερ.	222 (6)	61 (10)	6.450 (19)	28,8
Ν. Ἀμερ.	268 (7)	101 (17)	1.536 (5)	5,8
Ἑγ. Ἀνατ.	161 (4)	0,1 (0)	15 (0)	0
Ἀπ. Ἀν.	1106 (31)	44 (7)	1.873 (5)	1,8
Κίνα	815 (23)	213 (35)	9.430 (28)	12,0
Ἀφρική	290 (8)	7 (1)	193 (0,5)	1,1
Ὠκεαν.	19 (1)	3 (0,5)	200 (0,5)	11,0
Σύνολο	3573 (100)	605 (100)	33.795 (100)	9,1

*Οἱ ἀριθμοὶ μέσα στὴν παρένθεσι εἶναι τὰ ποσοστὰ ἐναντι τῆς
παγκόσμιος παραγωγῆς.

Ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς τοῦ Πίνα-
κα 2 διαπιστώνονται τὰ ἑξῆς:

1. Ἡ Κίνα ἔχει τὸ μεγαλύτερον
χοίρειο πληθυσμὸν σὲ σύγκρισιν
μὲ τίς ἄλλες χώρες τοῦ κόσμου
(35%· στήλη 3).

2. Ἡ Εὐρώπη παράγει τὴ μεγα-
λύτερη ποσότητα χοίρειου κρέα-
τος κάθε χρόνο (33%· στήλη 4).

3. Ὁ κάτοικος τῆς Βορείου Ἀ-
μερικῆς καταναλίσκει τὴ μεγαλὴ-
τερη ποσότητα χοίρειου κρέατος
κάθε χρόνο (28,8 κιλά, στήλη 5).

4. Ἡ Εὐρώπη ἀκολουθεῖ ἀμέ-
σως σὲ κατανάλωσι τὴ Β. Ἀμερ.
κὴ ἀνὰ κάτοικο κάθε χρόνο (24,
8 κιλά, στήλη 5), καί.

5. Στὴν Ἑγγύς καὶ Ἀπω Ἀ-
νατολή, ὡς καὶ στὴν Ἀφρική, ἡ
παραγωγή καὶ ἡ κατανάλωσι τοῦ
χοίρειου κρέατος δρέσκονται σὲ
σχέδον μηδενικά ἐπίπεδα.

Ὡς πρὸς τὴ χώρα μας, λαμβά-
νοντας ὑπόψιν τὰ στοιχεῖα τῶν Πί-
νακων 1 καὶ 2 διαπιστώνεται ὅτι,
ὁπάρχουν ἀκόμη περιθώρια αὐξή-
σεως τῆς ἀνὰ κάτοικο κατανάλω-
σεως κατὰ 50% καὶ πλέον, ἐνλ.
ἀπὸ 16 σὲ 25 κιλά ἐτησίως (ἐπί-
πεδο Εὐρώπης).

ΘΡΕΠΤΙΚΗ ΑΞΙΑ

ΤΟΥ ΧΟΙΡΕΙΟΥ ΚΡΕΑΤΟΣ

Μέχρι πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, ἡ
ποιότητα ἢ ἀκόμα καὶ ἡ θρεπτικὴ
ἀξία τοῦ χοίρειου κρέατος ἀμφι-
σβησιόταν ἀπὸ ἓνα μεγάλο μῆρος
τῶν καταναλωτῶν. Ὅπως αὐτὸ νὰ
δραϊόταν στὴν ἀντίληψιν ὅτι ὁ
χοῖρος μεταφέρει ἀσθένειαν, στὸν
ἄνθρωπο μὲ τὴν παραδοσιακὴ ἐκ-
τροφὴν του, σὺν γεγονόσι ὅτι δὲν
ὑπῆρχαν οἱ σήμερον διαδεδομέναι
κρεοπαραγωγικαὶ φυλές καὶ στὴν
ἐλλειψὴ γνώσεων γύρω ἀπὸ τὴ
θρεπτικὴ ἀξία τοῦ χοίρειου κρέα-
τος.

Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ, ἀπὸ τὰ
στοιχεῖα τουλάχιστον τῶν προη-
γουμένων πινάκων καὶ ὁμοίωτον
ἐκείνων γιὰ τὴ Χώρα μας, δεῖ
γνοῦν ὅτι οἱ λόγοι ἀμφισβήτησεως
ἔχουν σχεδὸν ἐκλείψει. Ἡ κατα-
νάλωσι πλέον εἶναι θέμις τῆς
καὶ ποιότητος.

Ἡ ἀξία γενικά τοῦ χοίρειου
κρέατος συγκρίνεται μὲ ἐκείνη
τῶν μύχου καὶ ἀρνιοῦ, κρεάτων
δηλαδὴ εὐρείας ἐπίσης καταναλώ-
σεως. Στὸν Πίνακα 3 περιέχεται
ἡ σύνθεσις καὶ ἡ θρεπτικὴ ἀξία
100 γρ. ἀμυγδαλέουτου ἐπιλεκτοῦ

Πίνακας 3.

Σύνθεση και θρεπτική Αξία 100 γρ. Αιμαγείρευτου Έπιλέκτου Κρέατος (1).

Κρέας	Υγρασ. %	Ενέρ. τροφής (θερμίδ.)	Πρωτ. (γρ.)	Λιπ. (γρ)	Ασβ. σε χιλιοστά του γραμ.	Φώσφ. σε χιλιοστά του γραμ.	Σιδ.	ΙΒτ. Α
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Μόσχιου	60,3	263	18,5	20,4	11	171	2,8	40
Άρνιου	61,0	263	16,5	21,3	10	147	1,2	—
Χοιριδ.	56,3	308	15,7	26,7	9	175	2,3	0

(1) Πρόκειται περί ολικά έδωδιμου, τεμαχισμένου σε επίπεδο λιανικής πωλήσεως κρεατώδους ιστού 77—78% και λιπώδους ιστού 22—23%.

κρέατος των τριών ειδών ζώων, όπως έχει υπολογισθεί από τον SPILLETT και συνεργάτες του (1975).

Διαπιστώνεται ότι, το χοίρειο κρέας υπολείπεται, άσχημαντα σε ποσοστό πρωτεΐνης (στηλή 4) από το κρέας του μόσχου και του αρνιού, πλην όμως υπερέρχει από αυτά σε λίπος και σε ενέργεια (στηλές 5 και 3, αντίστοιχα). Ός προς την περιεκτικότητά του σε άσβεστο, φώσφορο και σίδηρο (στηλές 6, 7 και 8) παρουσιάζει μικρές διαφορές από τα άλλα δύο είδη κρέατος, ενώ στερείται παντελώς της βιταμίνης Α.

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΕΚΡΟΦΕΑ

Ο σύγχρονος χοιροτρόφος, κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, πρέπει να θέτει, ώρισιμένους στόχους, που να αποδέχονται στο καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα. Οι κυριώτεροι από τους στόχους αυτούς είναι:

1. Η ταχύτητα ανάπτυξεως: Πρόκειται για την ικανότητα των ζώων να αναπτύσσονται με μικρή ή μεγάλη ταχύτητα. Όπωςδήποτε και αν ζώα αναπαραγωγής πρέπει να διαλέγονται, οι χοίροι, εκείνοι που μέσα σε ένα χρονικό διάστημα και κυρίως από τα 20 μέχρι τα 90 κιλά, εκδηλώνουν τη μεγαλύτερη ταχύτητα ανάπτυξεως.

2. Ο συντελεστής μετατροπής της τροφής: Όπως και στην αρχή σημειώθηκε, είναι η σχέση της ποσότητας τροφής που καταναλώνεται και του βάρους που δίνει το ζώο. Πρέπει δηλαδή να διαλέγονται οι χοίροι, εκείνοι που στο βάρος των 20—90 κιλών θέλουν τη λιγώτερη ποσότητα τροφής για την αύξηση του βάρους του κατά 1 κιλό.

3. Το πάχος του ραχιαίου λί-

πους. Είναι μια δουλειά που θέλει μέτρηση του λίπους σε τρία ση-μεία κατά μήκος της σπονδυλικής στήλης του χοιριδίου, ήτοι: στην ωμοπλάτη (1η πλευρά), στην τελευταία πλευρά και στον τελευταίο σφυίκο σπόνδυλο. Οι μετρήσεις γίνονται με βαθμελογράμια μα-χαιριδία ή ειδικά όργανα. Μπορεί ακόμα κανείς να δώσει συμ-πέρασμα για το ζώο που θέλει να κρατήσει για αναπαραγωγή, σφά-ζοντας συγγενή προς αυτά άτομα. Στόχος πρέπει να είναι ή κατά το δυνατόν ελάττωση του πάχους του ραχιαίου λίπους.

4. Το μήκος του σώματος. Εί-ναι ή απόσταση μεταξύ της ρίζας ουράς και της βάσεως των αυτιών. Όσο πιο μεγάλο είναι, το μήκος του σώματος στους χοίρους, τόσο πιο πολύ καρδίζει κανείς σε ποιό-τητα σφαγίου και συνολική απο-δόσεως σε σφάγιο. Απαιτούνται βέβαια πολλές και συστηματικές μετρήσεις.

5. Συντελεστής αποδόσεως σε σφάγιο. Είναι ή σχέση μεταξύ του βάρους του ψυχρού σφαγίου και του βάρους του χοιριδίου μετά από νηστεία 24 ωρών. Συνήθως κυ-μαίνεται μεταξύ 70 και 74%, σε ζωντανό βάρος χοιριδίων 90—100

κιλών. Ένδειξεις για το συντελε-στή αποδόσεως σε σφάγιο των χοι-ριδίων, που θέλει κανείς να κρατή-σει για αναπαραγωγή, μπορεί να έχει σφάζοντας συγγενή προς τα χοιριδία αυτά άτομα, προσπαθών-τας ν' αξιήσει το συντελεστή αυ-τό, όσο γίνεται, πιο πολύ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από τις λίγες παραπάνω γραμ-μές μπορούν να εξαχθούν τα εξής χρήσιμα συμπεράσματα:

1. Ο χοίρας είναι καλό παρα-γωγικό υλικό για την αύξηση της απαραίτητης για τον άνθρωπο ζω-ικής πρωτεΐνης.

2. Η έτησια ανά άτομο κα-τανάλωση χοίρειου κρέατος στη Χώρα μας τείνει να φθάσει ή μέ-ση κατανάλωση της Εξόπησης.

3. Η αναμενόμενη πρόοδος, στο τιμήα της χοιροτροφίας πρέπει να στηρίζεται στους οικονομικούς στόχους, που όφείλει πάντοτε να θέτει ο σύγχρονος χοιροτρόφος.

4. Κοινή επιδίωξη όλων των χοιροτρόφων πρέπει να είναι: Υ-ψηλότερη παραγωγή κρέατος ποι-ότητας, με λιγότερες τροφές και με τα λιγότερα κατά το δυνατόν προβλήματα.

5. Το πρόβλημα γενικά είναι: στοιχείο της παραγωγής ή της ά-ναπτυσσόμενης τεχνολογίας. Ε-πιδύεται σε συνεργασία με τους αρμόδιους επιστήμονες και τον κα-τάλληλο προγραμματισμό.

ΠΗΓΕΣ ΠΟΙ

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ

1. Στοιχεία Έθνικής Στατιστι-κής Υπηρεσίας της Ελλάδος

2) Δύστη Γεωργοοικονομικών Μελετών και Προγραμματισμού του Υπ. Γεωργίας, 1979.

3. WORLD ANIMAL REVI-
EW, 1972, 2, 15.

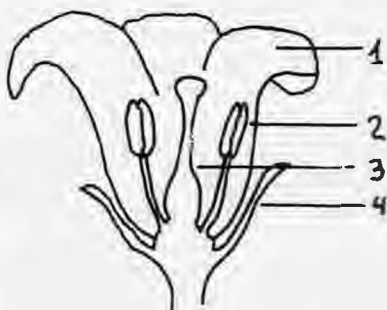
4. J.J. SPILLETT ET AL.,
1975, J. AN. SCI. 40, 5, 1009

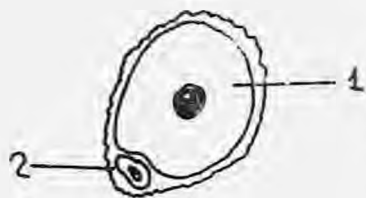
Πακυνόμενα χοιριδία, σχεδόν έτοιμα για την παραγωγή εκλεκτής και φθηνής ζωικής πρωτεΐνης.

'Ο κόσμος τῶν κυττάρων

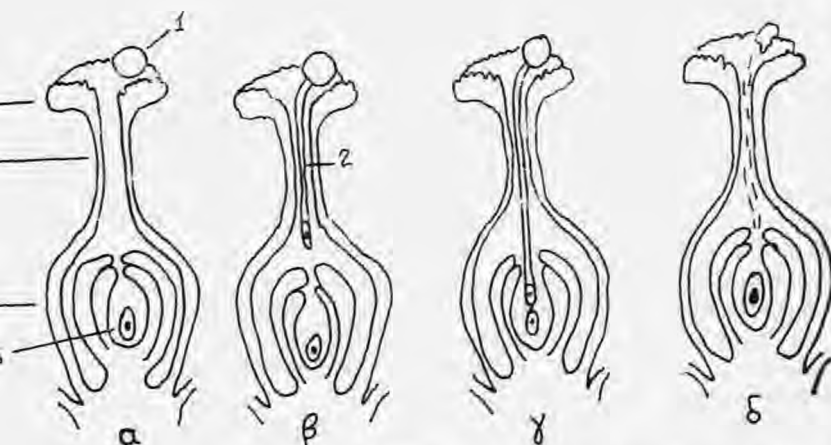
ΠΑΡΑΣΤΕΙΡΟΤΗΤΑ

Σχήμα 1: Σχηματική παράσταση άνθους 1: πέταλα, 2: στήμονες, 3: ύπερος, 4: οόπαλα. Οι στήμονες είναι τὸ ἀρσενικὸ τμήμα τοῦ άνθους. Ὁ ύπερος τὸ θῆλυ τμήμα τοῦ άνθους.

Σχήμα 2: Ὁρμιος γυρεοκόκκος. 1: βλαστητικὸ κύτταρο, 2: γεννητὸ κύτταρο. Ὄταν ὁ γυρεοκόκκος βρεθεῖ (σχ. 3, 1) ἐπάνω στὸν ύπερο, τὸ βλαστητικὸ κύτταρο θὰ σχηματίζει μία νηματοειδῆ ἐκβλάστηση (σ. 3,2). Ἡ ἐκβλάστηση θὰ ὀδηγήσει τὸ γεννητὸ κύτταρο νὰ βρεῖ τὸ ὥαριο πού βρίσκεται στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ ύπερου (σχ. 3,6) γιὰ νὰ γίνει ἡ γονιμοποίηση.

Σχήμα 3: Γονιμοποίηση. 1: γυρεοκόκκος, 2: ἐκβλάστηση γυρεοκόκκου, 3: στίγμα, 4: στύλος, 5: ὠοθήκη (3, 4, 5: ύπερος), 6: ὥαριο.

Σὲ πολλὲς ποικιλίες ἀκλαδιᾶς μηλιάς κερασιᾶς, καὶ ἄλλων φυτῶν δὲν γίνεται αὐτογονιμοποίηση. Ἔτσι ὁ παραγωγὸς πού ἔχει δέντρα μῆς μόνο ποικιλίας πῶς πάνω εἰδῶν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ φυτεύει δέντρα δευτέρας ποικιλίας πού ἀνθεῖ τουτόχρονα γιὰ νὰ «δέσουν» καρπὸ.

Τὸ φαινόμενο εἶναι γνωστὸ στὴ Γενετική, μὲ τὸ ὄνομα παραστεϊρότητα (BIEGER 1928)·

Οἱ CORREN καὶ EAST ἀνακάλυψαν ὅτι ἡ παραστεϊρότητα ὀφείλεται στὴν παρουσία γονι-

δίων. Ὁ JASUDA ἀπόδειξε ὅτι ἐμποδίζεται ἡ βλάστηση τοῦ γυρεοκόκκου πού πέφτει πάνω σὲ ἄνθη μὲ τὸ ἴδιο κληρονομικὸ ὑλικό. Ἡ παρεμπόδιση γίνεται ἀπὸ οὐσίες πού παράγονται στὸν ύπερο.

Νὰ λοιπὸν πού ἡ φύση ἐπεμβαίνει καὶ δὲν ἐπιτρέπει... τὸ γάμο μετὰξὺ συγγενῶν.

Βιβλιογραφία:

Γενετική Α. Κανέλλη
Βοτανική Θ. Διανυλίδης
Σ. Βοτανική Κ. Γκακάτσα
ὁδῆγος Βοτανικῆς C. L. Duddington
Π. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ

Κινηματογραφικὲς Προβολές τοῦ Πολιτιστικοῦ κέντρου (Περιοδὸ 1980-81)

Τὸ Πολιτιστικὸ Κέντρο Ναοῦσης διάλεξε γιὰ τὴν χειμερινή περίοδο 1980-1981 τίς παρακάτω κινηματογραφικὲς ταινίες.

Α) ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΕΣ

1) Ἀποκάλυψη τώρα τοῦ Φρ. Φ. Κόππολας 2) Τὸ κουρδιστὸ πορτοκάλι τοῦ Σρ. Κιούμπρικ, 3) Ὁ μεγάλος Γκαφαϊτζής τοῦ Τ1. Λούϊς, 4) Μανχάτιαν τοῦ οΓύντνυ Ἀλλεν, 5) Κράμερ ἐναντίον Κράμερ τοῦ Ρόμπερτ Μπέρτον, 6) Χαίρ (Τρίγες) τοῦ Μίλος Φόρμαν, 7) Ἀλλιέν.

Β) ΙΤΑΛΙΚΕΣ

1) Ἡ κυρία χωρὶς καμέλιες τοῦ Μ. Ἀντονιόνι, 2) Σὰν Μικέλε τοῦ Ἀφῶν Ταβιάνι, 3) Τὸ Φεγγάρι τοῦ Μ. Μπερτολούτσι 4) Τὸ μεγάλο Μπουιλάρωμα τοῦ Α. Κομενταίνι 5) Τὸ λειβάδι τῶν Ἀφῶν Ταβιάνι.

Γ) ΡΩΣΙΚΕΣ

1) Ἦταν ἕνας τραγουδιστὴς Κόισουφας τοῦ Ἰοσελιάνι, 2) Ἡ Ἀνοδος τῆς Λάρ Τσεπίτκα, 3) ὁ καθρέπτης τοῦ Ταρτόφσκυ 4) Σολλάρικ.

Δ) ΟΥΓΓΑΡΕΖΙΚΕΣ

1) Γιὰ ἕναν ἐπαναστάτη τοῦ Φ. Γκρουβάτσκι, 2) Δύο Γυναῖκες τῆς Μ. Ματζάρος.

Ε) ΓΙΑΠΩΝΕΖΙΚΕΣ

1) Οὐγκέτσου Μονογκατάρι τοῦ Κ. Μοζαγούσι, 1) Οἱ 7 Σαμουράι τοῦ Ἀκίρα Κουροσάβα.

Ζ) ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ

1) 1922 τοῦ Νίκου Κούνδουρου 2) Στέλλα τοῦ Μιχ. Κακογιάννη.

Η) ΑΛΛΩΝ ΧΩΡΩΝ

1) Ἡ ὥραία τῆς ἡμέρας (Γαλλικὴ τοῦ Μπονουέλ), 2) Τὸ κοπάδι (Τουρκικὴ τοῦ Ζ. Ὁκτέν), 3) Χωρὶς ἀναισθητικὸ (Πολωνικὴ τοῦ Ἀντρέϊ Βάντα) 4) Τέσσα (Ἀγγλικὴ τοῦ Ρομάν Πολάνσκι) 5) Φθινοπωρινὴ Σονάτα (Σουηδικὴ τοῦ Μπέργκαρν).

Σημείωση: Ἡ προσβολὴ τῶν ταινιῶν ὡς γνωστὸν γίνεται κάθε Κυριακὴ καὶ Δευτέρα.

Όταν στη γεωργική γλώσσα μιλάμε για δειγματοληψία εδάφους, εννοούμε γενικά τη λήψη δειγμάτων εδάφους που ή εξέταση τους, επί τόπου και στο εργαστήριο. Ως δίνει πληροφορίες χρήσιμες για τη διαμόρφωση της σωστότερης καλλιεργητικής τακτικής. Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να αφορούν είτε στη γονιμότητα του εδάφους, δηλαδή στην περιεκτικότητά του σε θρεπτικά στοιχεία και μάλιστα τέτοιας μορφής που να μπορούν σχετικά εύκολα να παραληφθούν από τα φυτά, είτε στην όλη παραγωγικότητά του, δηλαδή στο σύνολο των ιδιοτήτων εκείνων του εδάφους που έχουν σχέση, που επηρεάζουν ή και καθορίζουν άμεσα, την καταλληλότητα κάθε συγκεκριμένου εδάφους για άμεση ανάπτυξη και εξέλιξη μιας καλλιέργειας.

Η εξέταση του εδάφους πρέπει να περιλαμβάνεται όπουδήποτε μέσα στο σύνολο των φροντίδων κάθε σωστού παραγωγού, που θέλει να αντιμετωπίσει σωστά και ολοκληρωμένα τα προβλήματα των διαφόρων καλλιεργειών του και γίνεται σε δύο, κατά κανόνα, περιπτώσεις:

α) Πριν από την εγκατάσταση της καλλιέργειας, με σκοπό την ενημέρωση του παραγωγού για την καταλληλότητα ή όχι του κτήματός του για την συγκεκριμένη καλλιέργεια που ενδιαφέρεται να εγκαταστήσει και τα μέτρα που πρέπει να πάρει για την επιτυχία της, και

β) Όταν στην ήδη εγκατεστημένη καλλιέργεια εμφανίζονται ανωμαλίες, που υποψαχθώμαστε ότι μπορεί να οφείλονται σε κακές εδαφολογικές συνθήκες.

Θα πρέπει να τονισθεί με έμφαση ότι, αν στην δεύτερη περίπτωση ή εδαφολογική εξέταση θεωρείται απαραίτητη για τη διερεύνηση των αίτιων μιας ανωμαλίας και τη θεραπεία της, εφόσον είναι δυνατό, στην πρώτη περίπτωση ή εξέταση είναι ακόμη πιο αναγκαία, γιατί μας προσφύλαγει από άσκοπες δαπάνες, χάσιμο χρόνου, κακή χρήση του εδάφους και επιλογή καλλιεργειών, με όλο το δυσάρεστο επακόλουθο που μπορούν να προκαλέσουν. Οι θέσεις αυτές είναι επιβεβαιωμένες από την πρακτική, σύμφωνα με το οποίο καλύτερα να προλαμβάνουμε παρά να θεραπεύουμε.

Θα μπορούσε ίσως κανείς να αναφέρει: Εδώ και μια τρίτη περί-

Δειγματοληψία εδάφους στις δενδρόδεις καλλιέργειες

πτωση πρωταρχής σε περιοδική εδαφολογική εξέταση ενός κτήματος, όταν ο παραγωγός, για λόγους προληπτικούς, θέλει να ενημερώνεται περιοδικά για την εξελικτική μεταβολή των εδαφολογικών χαρακτηριστικών του κτήματός του, κάτω από τις συνθήκες που το καλλιεργεί, αλλά αυτή ή περίπτωση ίσως θεωρηθεί υπερβολική πολυτέλεια για τη δική μας πραγματικότητα.

Του Δρ Γεωργ. Αργυριάδη

Εδαφολόγου Ινστιτούτου
Εδαφολογίας Θεσ/νίκης

Για να είναι όμως αποτελεσματική μια εδαφολογική εξέταση και να μας οδηγήσει σε χρήσιμα και αξιοπιστα συμπεράσματα, βασική προϋπόθεση είναι να έχει γίνει σε δείγματα εδάφους που πάρθηκαν κατά το σωστότερο δυνατό τρόπο. Ο τρόπος αυτός που δεν είναι γιατί δεν μπορεί να είναι, ο ίδιος τις περιπτώσεις ο ίδιος, αλλά αναλόγως κυρίως με το είδος της καλλιέργειας (δενδρώδης ή ποώδης) τα εδαφικά χαρακτηριστικά (ανάγλυφο, προέλευση, έμφανση κλπ. του εδάφους) και τη σκοπιμότητα της εξέτασης που θα ακολουθήσει (εδαφολογική ταξινόμηση, καθορισμός λιπάνσεως, διερεύνηση ανωμαλιών κλπ.). Γι' αυτό, δεν είναι δυνατόν να δοθούν απαράδεκτες οδηγίες δειγματοληψίας του εδάφους, κι' αυτός που θα πάρει τα δείγματα πρέπει να έχει κάποια ελευθερία στην επιλογή του τρόπου, γεγονός που όμως προϋποθέτει και κάποια πείρα και σχετικές γνώσεις.

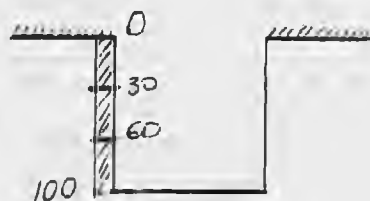
Έπειδή λοιπόν το όλο θέμα παρουσιάζει ποικιλομορφία και είναι αδύνατο να εκτεθούν όλες οι πλευρές του μιλιά, εδω θα γίνει προσπάθεια να δοθούν γενικές μόνο κατευθύνσεις για τη δειγματοληψία εδάφους από κτήματα, ε που πρόκειται να εγκατασταθούν ή είναι εγκατεστημένες δενδρώδεις καλλιέργειες.

1η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ: (κτίμα

προσριζώμενο για δενδρώδη καλλιέργεια).

Επειδή το ριζικό σύστημα των δενδρών πυκνωρεί προοδευτικά σε βάθος μέσα στο έδαφος, καθώς τα δένδρα μεγαλώνουν, είναι επόμενο να φθάσει, στην τελική του μορφή και ανάπτυξη, να επηρεάζεται από τις ιδιότητες που έχει το έδαφος σε αρκετό βάθος. Έτσι όμως και ή δειγματοληψία πρέπει να προχωρήσει σε βάθος και να φθάσει μέχρι τουλάχιστον το 1 μέτρο, πράγμα που μπορεί να γίνει με δύο τρόπους:

α) Άνοιγμα δρύγιματος! Ο τρόπος αυτός είναι ο καλύτερος, γιατί εάν αυτό που θα κάνει τη δειγματοληψία έχει και κάποια σχετική εμπειρία, μπορεί να κάνει και ορισμένες παρατηρήσεις στο προφίλ (κίττακμυ) του εδάφους

Σχήμα 1

και να πάρει τα δείγματα όχι από αυθαίρετα προκαθορισμένα βάθη, αλλά από εκείνα που οι στρώσεις των δριζόντιων καθορίζουν. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει αυτή ή εμπειρία, έχει επικρατήσει να παίρνονται δείγματα από τρία βάθη, δηλαδή 0-30, 30-60 και 60-100 εκ. (Σχ. 1). Αυτό σημαίνει ότι για να πάρουμε π.χ. το δείγμα 0-30 εκ., θα πρέπει να στήριξουμε δριζόντια ένα χαρτόνι ή και τη λάμα του φτυαριού μας, στο σημείο του τοιχώματος του δρύγιματος, όπου σημειώσαμε το βάθος των 30 εκ. από την επιφάνεια, όποτε θα ξύσουμε και θα μαζεύουμε, πάνω στο χαρτόνι, εδαφικό υλικό απ' όλο το στρώμα που αρχίζει από το 0 και τελειώ-

ναι στὰ 30 εκ.

Τὸ ἴδιον θὰ ἐπαναλάβουμε καὶ μέ τὰ βαθύτερα στρώματα τῶν 30—60 καὶ 60—100 εκ., σιγρίζοντας ἀντίστοιχα τὸ χαρτόνι μας στὰ σημεία πού σημειώσαμε τὰ 60 καὶ 100 εκ. ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια, ὁπότε θὰ ξύσουμε καὶ θὰ μαζέψουμε ἑδαφικὸ ὕλικὸ ἀπὸ τὰ 30 ἕως καὶ 60 καὶ ἀπὸ τὰ 60 ἕως τὰ 100 εκ. Εἶναι μάλιστα προτιμότερο ν' ἀρχίσουμε τὴν δειγματοληψία μας ἀπὸ τὸ βαθύτερο στρώμα (60—100 εκ.) καὶ νὰ προχωροῦμε πρὸς τὰ ἐπάνω, γιὰ νὰ ἀποφύγουμε τίς ἐπιμειξεῖς τοῦ ἑδαφικοῦ ὕλικου.

Τὸ δείγμα πού χρειάζεται νὰ σταλεῖ στὸ Ἐργαστήριον γιὰ ἐξέταση πρέπει νὰ εἶναι περὶ τὰ 2 κιλά. Εἶναι ἕως ὅπου δυνατό, ζήνοντας τὰ τοιχώματα τοῦ ὀρύγματος, νὰ μαζευτεῖ στὸ χαρτόνι μας ποσότητες ἑδάφους λίγο ἢ πολὺ περισσότερη. Τότε, γιὰ ν' ἀποφύγουμε τὴν ἀποστολὴν ὀγκωδῶν καὶ βαρεῶν δειγμάτων, κάνουμε καλὴ ἀνάμιξη ὕλου τοῦ ἑδαφικοῦ ὕλικου πού μαζέψουμε ἀπὸ ἓνα στρώμα, π.χ. 0—30 εκ., καὶ μετὰ τὴν ἀνάμιξη ξεχωρίζουμε περίπου 2 κιλά γιὰ τὸ δείγμα μας, ἐνὼ τὸ ὑπόλοιπο πετιέται.

Κάθε δείγμα μπαίνει σὲ κοθάρου σακκουλάκι ἀπὸ ἀνθεκτικὸ πλυστίνου καὶ δένεται γιὰ νὰ μὴ χυθεῖ. Ἐστὶν ἀπὸ κάθε θέσθι δειγματοληψίας θὰ ἔχουμε 3 ξεχωριστὰ δείγματα, πού θ' ἀντιπροσωπεύουν τὰ τρία στρώματα τῶν 0—30 30—60 καὶ 60—100 εκ.

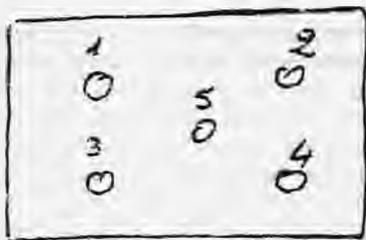
ΧΡ. ΠΟΛΙΤΗΣ
ΜΑΡΙΝΑ
Τομὴ 1
0—30 εκ.

Σχῆμα 2

Εἶναι ἀπαραίτητα, μέσα σὲ κάθε σακκουλάκι, νὰ ὑπάρχει ἓνα χαρτί μὲ καλὰ γραμμένα τὰ στοιχεία ταυτότητος τοῦ δείγματος πού εἶναι: ὄνομα παραγωγοῦ, περιοχή, ἀριθμὸς τομῆς (θέσθι δειγματοληψίας) καὶ βάθος (Σχ. 2)

Τὰ πῶσα ὀρύγματα θὰ ἀνοίχθουν σὲ κάθε κτῆμα, ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν ἔκταση τοῦ κτήματος καὶ τὴν ὁικονομία τοῦ ἑδάφους τοῦ ἑνός, βλέποντας τὸ κτῆμα, δὲν ἐπιστημίζουμε διαφορὰς ἀπὸ ἀπουσίαν ἀνάγλυφου (ψηλόματα, βαθέματα, μεγάλες κλίσεις κ.λπ.) μηχανικῆς συστάσεως (δαρὴ μέσο, ἑλαφρὸ) χρώματος κ.λπ. καὶ

ἐὰν καὶ οἱ γνώσεις μας ἢ οἱ πληροφορίες μας ἀπὸ τὴν προηγουμένη χρησιμοποίησίν του συγκλίνουν στὸ νὰ ἀποδεχθῶμε ὅτι τὸ ἑδαφος παρουσιάζεται πρακτικὰ ὁμοιογενεῖ, τότε ἓνας ἀριθμὸς 4—5 ὀρυγμάτων σὲ τυχαῖες θέσεις

Σχῆμα 3

μέσα σ' ἓνα κτῆμα 5—10 στρεμμάτων (Σχ. 3) μπορεί νὰ θεωρηθεῖ ἐκανοποιητικὸς. Ἐὰν ὅμως ἀπὸ τὴν ἐπιτόπια παρατήρηση ἢ ἀπὸ τίς πληροφορίες μας, προκύπτει ὅτι ὑπάρχουν διαφορὰς (ὕψηλές — χαμηλές θέσεις, βαρὺ — ἑλαφρὸ ἑδαφος, στραγγιζέι — νεροκρατᾷ, κοκκινόχωμα — ἀσπρόχωμα κ.λπ.) τότε πρέπει νὰ ἐπιστημίζουμε τὰ ὅρια τῶν διαφορετικῶν τμημάτων τοῦ κτήματος καὶ νὰ ἀνοίξουμε ἓνα ἢ περισσότερα ὀρύγματα (ἀνάλογα μὲ τὴν ἔκτασιν) σὲ κάθε διαφορετικὸν τμήμα (Σχ. 4).

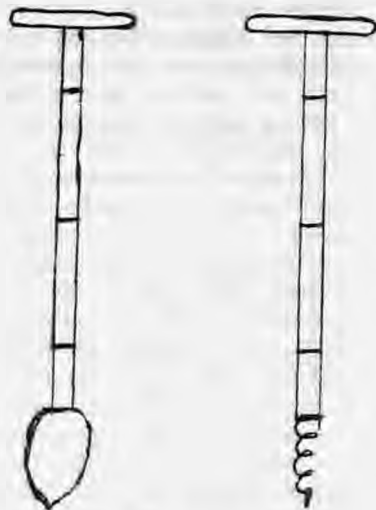

Σχῆμα 4

Ἡ ἀποστολὴ, στὸ Ἐδαφολογικὸ Ἐργαστήριον, τῶν δειγμάτων ἑδάφους κάθε κτήματος πρέπει νὰ συνοδεύεται ἀπὸ ἓνα πρόχειρο σκαρίφημα τοῦ κτήματος αὐτοῦ, πού νὰ δείχνει τίς θέσεις δειγματοληψίας (Σχ. 3, 4) καὶ ὅπωςδήποτε ἀπὸ ἓνα σκιστὰ καὶ ὑπεύθυνα συμπληρωμένο πληροφορικὸν Δελτίο, πού νὰ δίνει πληροφορίες γιὰ τὸ ἱστορικὸν τοῦ κτήματος τὸν προορισμὸν του, τίς μεθόδους καλλιέργειάς του, τὰ τυχόν προβλήματα πού ὑπάρχουν καὶ ὅποιονδήποτε ἄλλην πληροφορίαν, πού μπορεί νὰ βοηθήσει στὴ σωστότερη ἀξιολόγησιν τῶν ἀποτελεσμάτων

τῆς ἀναλύσεως. Γιατί πρέπει: νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἓνα ὁποιοδήποτε ἀντικτικὸ ἀποτέλεσμα μπορεί νὰ ἀποκτῇ: διαφορετικὰς σημασίας, κάτω ἀπὸ διαφορετικὰς γενικότερες ἑδαφοκλιματικὰς συνθήκας.

6) Χρήση δειγματολήπτης: Δειγματολήπτες (Σχ. 5) χρησιμο

Σχῆμα 5

ποιῶμε στὶς περιπτώσεις πού γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο, δὲν μπορούμε ν' ἀνοίξουμε ὀρύγματα. Μὲ τὴν χρήσιν ἕως δειγματολήπτης δὲν ἔχουμε πιά τὴν δυνατότητα νὰ μελετήσουμε τὸ προφίλ τοῦ ἑδάφους: καὶ ἡ δειγματοληψία πρέπει κατ' ἀνάγκην νὰ γίνῃ ἀπὸ τίς προκλιθερισμένες στρώσεις τῶν 0—30, 30—60 καὶ 60—100 εκ. Ἀκόμη ἡ χρήσιν του εἶναι δύσκολη σὲ βαρεῖα ἢ χαλικώδη ἑδάφη. Τὸ βάθος δειγματοληψίας τὸ ἐλέγχουμε, σιμαδεύοντας ἀντίστοιχα τὸ στέλεχος τοῦ δειγματολήπτη καὶ παρακολουθώντας πόσο μέρος του ἔχει μπεῖ μέσα στὸ ἑδαφος. Γιὰ ὅλα τὰ ἄλλα ἰσχύουν τὰ ὅσα ἀναφέρθηκαν καὶ γιὰ τὴν δειγματοληψίαν ἀπὸ τὰ ὀρύγματα.

2η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ: (κτῆμα μὲ ἤδη ἐγκατεστημένη δειγματολήπτη καλλιέργεια).

Ἐδῶ πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ξεκαθαρισθῇ ὅτι εἶναι ἀπώτερον νὰ καταφεύγουμε σὲ ἀνάπτυξη ἑδάφους, ἐὰν τὸ πρόβλημά μας εἶναι: μόνον ἡ χάραξιν λιπαντικῆς τακτικῆς.

Τὸ πρόβλημα τῆς διαγνώσεως τῆς θρεπτικῆς καταστάσεως τῶν δένδρων καὶ τῆς ὀρθολογικῆς λιπάνσεώς τους, ἀντιμετωπίζεται μόνον μὲ τὴν φυλλοδιαγνωστικὴν, ἢ ὅποια περιλαμβάνει καὶ ἐξέταση ἑδά-

(συνέχεια στὴ σελ. 126)

Βρουκέλλωση ή μελιταϊος πυρετός

Είναι λοιμώδης, μεταδοτική νόσος των αιγοπροβάτων, βοοειδών, χοίρων και των λοιπών κατοικίδιων ζώων οφειλομένη εις το μικρόβιο της βρουκέλλας. Ανήκει εις τις πλέον κοινές ζωοανθρωπονόσους δηλ. τις νόσους οι οποίες μεταδίδονται εκ των ζώων εις τόν άνθρωπον.

Η εξάπλωση της θεωρείται κομπολιτική συναντάται δέ εύρέως εις τόν Μεσογειακόν χώρον και παρ' ήμιν με σοβαρόν αντίκτυπον επί τη Δημιουργία Υγείας και της οικονομίας μας. Τά κρούσματα εκ της ασθένειας εις τόν άνθρωπον εμφανίζονται καθ' όλην τήν διάρκεια του έτους με μίαν έξαρσιν άρχα τόν χειμώνα και τήν άνοιξη, περίοδον τοιαούτων αιγοπροβάτων, όποτε το μικρόβιο διασπείρεται εύρέως διά των έκκρημάτων του γεννητικού συστήματος και του γάλακτος.

Εις τά ζώα ή βρουκέλλωση εκδηλώνεται διά διαφόρων συμπτωμάτων, ως ή κατακράτηση του ύστερου, ή αποβολή, ή μαστιτίδα, οι άρθρίτιδες, ή ορχίτιδα, ή στειρότητα κλπ. Συχνά όμως τά ζώα είναι άπλως μικροδοφυρείς έκκρίνοντα διά του γάλακτος ή των έκκρημάτων του γεννητικού συστήματος τις βρουκέλλες μολύνοντα και αυτόν τόν τρόπον το περιβάλλον χωρίς να παρουσιάζουν συμπτώματα της ασθένειας. Διά τούτο εις περίπτωση ύποψιασμού ή εμφάνισις της ασθένειας εις το ζωοστάσιο ή κτηνοτρόφον πρέπει να λάβει άμεσιέντα μέτρα τά όποια συνίστανται εις τήν απομόνωση των υπόπτων ή άσθενούντων ζώων, εις τόν ένταφιασμόν του αποβλήθέντος έμβρύου, πλουκτώντος και πλάσσειν της στρωτής, εις τήν απολύμανση αυτού και να ειδοποιήσει τόν κτηνίατρο.

Ο άνθρωπος μολύνεται υπό των αιγοπροβάτων, βοοειδών, και χοίρων δι' άμέσου επαφής με τά μολυσμένα ζώα λόγω λύσεων συνεχείας του δέρματος του (άμυγλ., πληγές), μέσω των βλεννογόνων ιδιαιτέρως των οφθαλμών, δι' εισπνοής μικροδοφυρέων σκόνης ή άλλά κυρίως διά της καταναλώσεως μολυσμένου και ουχι καλώς θρασμέ-

νου γάλακτος, τυχών τά όποια δέν ύπέστησαν τήν επί τρήνηγον ώρίμανση και κρέμας εκ μη παστεριωμένου γάλακτος. Η μόλυνση του δια κρέατος δέν έχει άκόμη διευκρινισθεί. Άλλοι, έρευνητές πιστεύουν ότι οι βρουκέλλες θήσκουν εις το κρέας με τήν ανάπτυξη της όξυτητάς του ενώ έτεροι λέγουν ότι είναι δυνατό ή μετάδοσις βρουκέλλων δι' άμεσ ή άτελούς ψημένου κρέατος.

Τό μικρόβιο της βρουκέλλας ποικεύεται εις θερμοκρασίαν 65°C εντός 3' και διά τούτο ή παστερίωση απαλλάσσει τό γάλα των μικροβίων.

του Βασιλείου Μπατόνη Κτηνίατρου

Εις τόν άνθρωπον ή νόσος εκδηλώνεται με διαλείποντα ή κυματωδή πυρετό, ρίγος, νυκτερινές ιδρώσεις, άλγος εις τις αρθρώσεις και μεγάλην καταβολή δύναμειν.

Πρό αυτής της κατάστασεως ή χώρα μας από πενταετίας εμφανίζει έναν επίπονον και θάπνηρό δεκαετή πρόγραμμα διά της Κτηνιατρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας, προς έκκρίζωση της ασθένειας με τόν έμβολιασμό έτησίως πάντων των άνωφερών άναπαγωγής άφ' ενός και της λήψεως αίματος εκ των βοοειδών άναπαγωγής προς εργαστηριακή εξέταση, δι' εντόπιση των άσθεών ζώων, στήληση, σφαγή και αντικατάστασις αυτών, δι' έτέρων ύγιων άφ' έτέρου. Παρά ταύτα ή νόσος εξσκολούθει να προκαλεί οικονομικής ζημιές πολλών εκατομμυρίων δραχμών εκ του περιορισμού της κτηνοτροφικής παραγωγής λόγω αποβολών, στειρότητας και λοιπών μειώσεων της παραγωγής των ζώων. Η σημασία δέ αυτής επί της υγείας του ανθρώπου αν και περιορίστηκε αρκετά δέν έπαισε να αποτελεί σοβαρό οικονομικό πρόβλημα ιδιαίτερα εις ώρισμένα νησιώτικα ή διαμερίσματα καθ' όσον ο άριθμός των κρουσμάτων ει-

ναι είσπει ύψηλός άνερχόμενος εις μερικές χιλιάδες έτησίως.

Η σοβαρότης και τό μέγεθος των οικονομικών επιπτώσεων της βρουκέλλωσης και ή σημασία της νόσου επί της υγείας του ανθρώπου ανά τόν κόσμο, καταδεικνύεται εκ της ανάγκης του συντονισμού των προσπαθειών καταπολεμήσεως αυτής υπό Διεθνών Όργανισμών, ως του Όργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας, της Παγκοσμίου Οργανώσεως Υγείας και Διεθνούς Γρυφείου Έπιζωστικών.

Ός μέτρα προφυλάξεως της κτηνοτροφίας εκ της νόσου επιβάλλονται: Η τήρηση της καθαριότητας, ή απολύμανση των ζωοστασίων, ή απομόνωση των νοσησασομένων ζώων εις τήν έκτροφήν επί χρονικών διάστημα, ό έλεγχος του άτομικού Δελτίου υγείνης των, ή άπομάκρυνση των υπόπτων ή μολυσμένων ζώων, ή εφαρμογή της τεχνητής σπερματέγχυσης, ό ένταφιασμός του αποβλήθέντος έμβρύου μετά των έμβρυϊκών σάκκων, ή εξυγείανση της έκτροφής και ή άνοσοποίηση των άνωφερών και μισχίδων άναπαραγωγής δι' έμβολιασμού με ειδικό έμβόλιο.

Τέλος ως υγειονομικά μέτρα συνιστώνται: Η κατανάλωση γάλακτος καλώς βρασμένου ή παστεριωμένου, τυχών τά όποια έχουν ύποπται τήν επί τρήνηγον ώρίμανση, παστεριωμένης κρέμας και κρέατος καλώς ψημένου ιδιαιτέρως τοιούτου άνωφερών γάλακτος.

ΓΝΩΜΕΣ

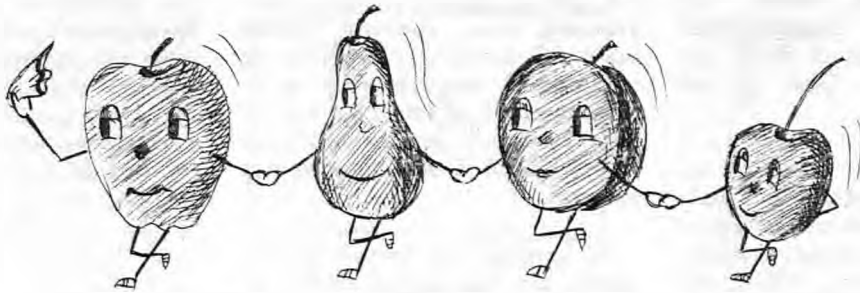
Άλλά πώς μπορού να ζήσω εδώ χωρίς τά δειλία μου; Μετ' φαίνεται, με τήν αλήθεια, πώς είμαι άνάπηρος και μόνο μισός άνθρωπος.

Ροδώνιος

Ολυμπιακοί αγώνες φρούτων

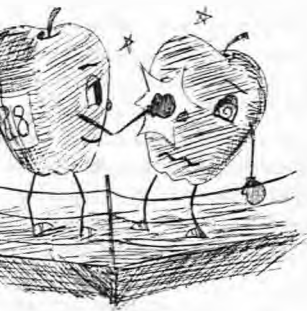
Σκίτσα του Νίκου Μπλιάτκα

1. ΠΑΝΦΡΟΥΤΙΚΟΝ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΧΟΡΟΥ

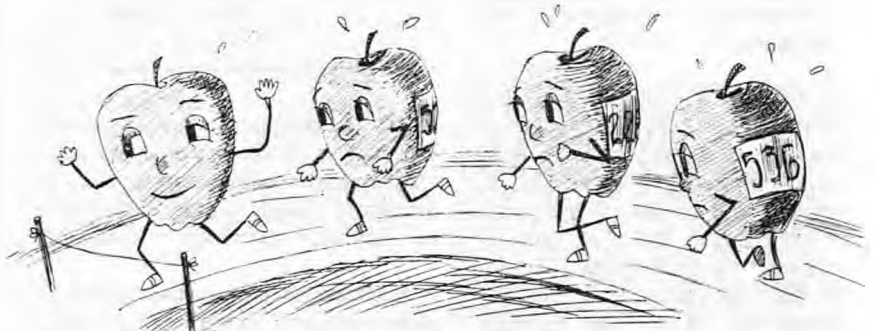
1ον βραβείο: Φρουτοσυγκρότημα πόλεως και επαρχίας Ναούσης.

2. ΠΥΓΜΑΧΩΑ

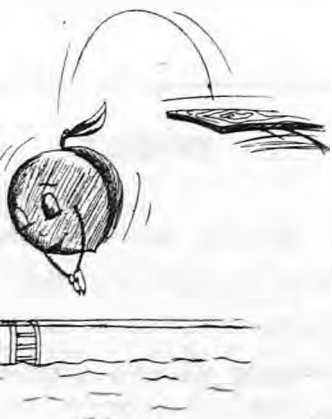
1ον βραβείο: Μήλο νικᾷ με νόκ αὐτοῦ τὸ καμπίσιο.

3. ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

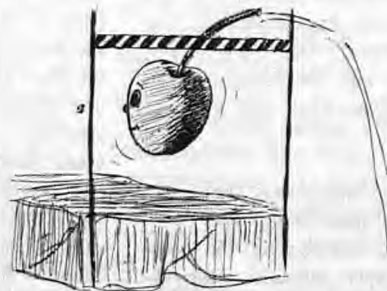
1ον βραβείο: Μήλα Γκεράννη Σμίθ' Αρσενίου 6 μήνες διάρκεια συντηρήσεως από ψυγείο.

4. ΚΑΤΑΔΥΣΗ

1ον βραβείο: Ροδάκινα 'Ελμπέρτα τιμῆ ταφῆς 9 δραχμῆς.

5. ΑΛΜΑ ΕΙΣ ΥΨΟΣ

1ον βραβείο: Κεράσια τραγανά 'Εδέσσης Ροδοχωρίου ρεκαρτ τιμῆς 5 μάρκα

Τά ωφέλιμα έντομα

ΤΑΒΕΡΝΑ
ΤΑ 3444

ψύλα - ψύρα - ψείρες

Παρχαλίτσα

Χιλόκορους

Γκριζοπα

Σκίτσος του Νίκου Μπλιάτκο

Τά δέντρα, όπως και όλοι οι όργανισμοί, γιά νά επιβιώσουν αντιμετώπιζουν πολλούς έχθρούς και άσθενείας. Στην πάλη αυτή έναντίον των διαφόρων και ποικίλων έχθρών και άσθενειών πού προσβάλλουν τίς καλλιέργειες μας, ό άνθρωπος είναι υποχρεωμένος νά οργανώσει τήν άμυνα του. Γιά τόν σκοπό αυτό χρησιμοποιεί όλα τά μέσα και τίς μεθόδους πού του προσφέρει ή επιστήμη. Μέχρι τώρα ό παραγωγός στηρίχθηκε κυρίως στη Χημική καταπολέμηση των διαφόρων έχθρών και άσθενειών. Κι' αϊτό ήταν ένα μοιραίο λάθος. Βεβαίως ή χημική καταπολέμηση (δηλαδή τά διάφορα γεωργικά φάρμακα), παραμένει τό σπουδαιότερο όπλο πού έχει ό παραγωγός στα χέρια του γιά τήν προστασία των δέντρων και τής παραγωγής τους.

—'Η ύπερβολική και ή λαθμενική χρήση όμως των γεωργικών φάρμακων δημιούργησε και δημιούργει ώρισμένα προβλήματα:

α) Έπιβαρύνει ύπερβολικά τίς κόστης των παραγόμενων προϊόντων. Ύστερα από πολυετείς έρευνες πού έγιναν στην καταπολέμηση των διαφόρων έχθρών, διαπιστώθηκε ότι είναι δυνατόν νά μειωθούν οι ψεκασιμοί, χωρίς νά κινδυνεύει ή

παραγωγή μας. Λίγοι λοιπόν ψεκασιμοί αλλά επίκαιροι. Όχι ψεκασιμοί στον όρόντο και στον γάμο του Καραγκιόζη. Η ύπηρεσία των άγροτικών πορευδοποιήσεων μπορεί νά προσφέρει πολλά στον ταμείο αυτό, άρκεί νά οργανωθεί.

β) Συντελεί στην μόλυνση του περιβάλλοντος. Κάθε τόσο διαβάζουμε στις έφημερίδες ότι κάποιο γεωργικό φάρμακο άποσύρεται από τήν κυκλοφορία, έπειδή είναι επικίνδυνον στην υγεία των ανθρώπων. Μερικά παραδείγματα.

του Όδ. Ντινόπουλου

θυμηθούμε τό Ντι Ντι Τι από τά παλαιά έντομοκτόνα. Τό Γκαλεκρόν (Φονάλ) από τά πρόσφατα άκαρεοκτόνα. Τώρα τελευταία διαβάζουμε στον τύπο ότι και τό μυκητόκτονο διασυστηματικό Μπενομύλ (Μπευλέϊτ) είναι επικίνδυνον στην υγεία του ανθρώπου.

γ) Συντελεί στην εξόντωση των ωφέλιμων έντόμων. Με τους πολλούς ψεκασμούς έχομε ανατρέψει τήν ισορροπία στη φύση. Τήν προσφορά των ωφέλιμων έντόμων δέν

θελήσαμε νά τήν εκτιμήσουμε. Τήν άγνοήσαμε σέ βάρος τής υγείας μας και τής τσέπης μας.

Τά ωφέλιμα έντομα παίζουν και μπορούν νά παίξουν εύεργετικό ρόλο στον παραγωγό. Όπωςδήποτε οι λίγοι και άραιοι ψεκασιμοί ύποβοηθούν τήν ανάπτυξη των ωφέλιμων έντόμων. Επίσης ή επιλογή καταλλήλων φαρμάκων πού δέν έξυντώνει τά ωφέλιμα έντομα πρέπει: νά ληφθεί υπόψη. Τά ωφέλιμα έντομα είναι: πάρα πολλά.

Είναι οι Παρχαλίτες, οι Γκριζοπα, ό τυφλοδρόμος, ό αφείλος κλπ. Η βιολογική καταπολέμηση πρέπει νά προστεθεί στο πρόγραμμα προστασίας των καλλιεργειών μας. Τό σύνθημα μας θά είναι: «παραγωγή, οικονομία, υγεία».

— Στο έξωτερικό, πολλοί καταναλωτές έπιθυμούν τά φρούτα πού αγοράζουν νά είναι άπολύτως άψέκαστα. Προτιμούν καρπούς, σκουλι, κιόρικους, πληρώνοντας τους άκριδότερα, παρά καθαρούς και ψεκασμένους.

—Όπωςδήποτε χρειάζεται σέ ένα καλά μελετημένο πρόγραμμα ψεκασμού ύπερασπίσεως τής παραγωγής μας, νά λαμβάνεται υπόψη και ό ρόλος των συμμάχων και ωφέλιμων έντόμων.

—Ένα σοδαρό θέμα, όπως είναι ή δραστηριοποίηση των ωφέλιμων έντόμων δέν εξαντλείται με ένα μικρό άρθριο. Σέ προσεχές τεύχος ή «Νέα» θά ασχοληθεί εκτενέστερα με τό θέμα αυτό.

ΓΝΩΜΕΣ

Όχιρώνομαι: στα δελτία μου γιά ν' αντιμετώπισω τή θλίψη και τόν καιρό.

Χάιν

Τά δελτία είναι όπως οι άνθρωποι: μικρός αριθμός παίζει σπουδαίο ρόλο: τά άλλα άποτελούν τό πλήθος.

Τὰ νάνα ὑποκείμενα - Μοντέρνοι ὀπωρώνες

Εἶναι πλέον διαπιστωμένο ὅτι τὰ μεγάλα δέντρα δημιουργοῦν πολλά προβλήματα στὸν παραγωγό. Αὐτοὶ ξοδεύουν σοβαρὰ τὸ κόστος. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος ποὺ σ' ὅλες τὲς προηγμένες δαστοκομικὲς χώρες χρησιμοποιοῦν ἀποικειωτικὰ νάνα ὑποκείμενα. Τὰ νάνα ὑποκείμενα περιορίζουν ἀποφασιστικὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς μπολιασμένης ποικιλίας.

— Ὅπως δὲ ποτε τὰ νάνα δέντρα γενικῶς θέλουν περισσότερη προσοχή, περισσότερες περιποιήσεις καὶ μεγαλύτερες φροντίδες γιὰ νὰ ἀποδώσουν. Στὴ μὴλιὰς χρησιμοποιοῦνται κυρίως τὰ γούμερα Νο9, Μ26 καὶ τὰ ἡμινάνα ΜΜ106 καὶ

Μ7. Στὶς ἀχλαδιές ὡς ὑποκείμενα χρησιμοποιοῦνται οἱ κωδωνίδες τύπος Α καὶ τύπος ΒΑ29. Στὶς καρυδιές ὡς ὑποκείμενα χρησιμοποιεῖται ἡ μαύρη Καρυδιά τῆς Ἀμερικής, ἡ Γιούργλανς, Νόγκρα. Γιὰ τὰ ὑποκείμενα μὴλιὰς καὶ ἀπιδιάς ἐγινε λόγος σὲ προηγούμενα τεύχη τῆς «Νέουστας». Γιὰ τὰ ὑποκείμενα τῶν ἄλλων εἰδῶν θὰ ἀσχοληθοῦμε σὲ ἐπόμενο τεύχος.

— Οἱ δαστοκομολογίες θὰ πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν ἀναγκαίαν ἀλλαγὴ. Ν' ἀφήσουν τὰ μεγάλα δέντρα. Τώρα ποὺ τὰ ἐργαστικά ἡμερομίσθια εἶναι ψηλά καὶ οἱ ἐργάτες εἶναι δυσθεώρητοι χρειάζε-

ται καὶ ἡ δαστοκομία νὰ μεταμορφωθεῖ. Ἀλλοιῶς δὲν μπορεῖ νὰ περῶσει. Ἡ γεωτομικὴ Ἰταλία σ' ἡμῶς εἶναι σημεῖο πρὸς πρόδο.

Οἱ μοντέρνοι ὀπωρώνες εἶναι μόνιμη προϋπόθεση ἐπιβιώσεως τῆς δαστοκομίας. Ἡ προγραμματισμένη ἐπίσκεψις τῶν δαστοκομολογῶν μας στὴν Ἰταλία κατὰ τὴν ἡμέρα Ὀκτωβρίου θὰ συμβάλλει αποφασιστικὰ στὴν μελέτη τῶν νέων συστημάτων τῆς δαστοκομίας.

Εὐτυπῶσαι ἀπὸ τὴν ἐκπαίδευτικὴ ἐκδρομὴ θὰ δημοσιεύσονται στὸ προσεχές τεύχος.

Προσόντα ἐπικονιστῶν

Εἶναι πλέον ξεκαθαρισμένος σὴν ἡμερὰ ὁ ρόλος τῶν ἐπικονιστῶν στὴν καρπόδεση τῶν φυτῶν καὶ προπαντὸς στὴν καρπόδεση σὲ πολλὰ εἶδη ὀπωροφόρων δέντρων (Ἀπόγονοι Χάρη στὴς Μήλιες - Κερμασιές, Ἀπιδιές, ποικιλία Χάλ τῆς Ροδάκινας, Ἀμυγδαλιές, Δαστοκομολογίες Φουντουκιές κλπ.). Συνοπτικὰ εἶναι καλὸς ἐπικονιστὴς πρὶν νὰ ἔχει: τὰ ἑξῆς: προσόντα.

1) Ἡ ἀνθήση τοῦ ἐπικονιστοῦ πρέπει νὰ συμπίπτει μὲ τὴν ἐπικονιστική (δαστοκομική) ποικιλία. Ἐὰν ἡ συνάντησις τῶν δύο ποικιλιῶν δὲν εἶναι πλήρης, τουλάχιστον πρέπει νὰ καλύπτει τὶς περισσότερες μέρες τῆς ἀνθοφορίας του.

2) Ὁ ἐπικονιστὴς πρέπει νὰ ἔχει γόνιμη γύρη. Δὲν πρέπει νὰ παρουσιάζει γεννητικὴ στειρότητα.

Αὐτὸ συμβαίνει συνήθως μὲ τὶς τριπλοειδεῖς καὶ πολυπλοειδεῖς ποικιλίες.

3) Ὁ ἐπικονιστὴς πρέπει νὰ εἶναι ἀξιόλογη ποικιλία. Νὰ παράγει πολλοὺς καὶ ἐπιπλέον καρπούς.

4) Ἐὰν ἡ κύρια ποικιλία τοῦ δένδρου εἶναι τριπλοειδὴς ποικιλία (παράδειγμα Μήλιες - Μουστὸς) θὰ χρησιμοποιήσουμε δύο τουλάχιστον ποικιλίες ὡς ἐπικονιστές. Ἔτσι, εὐτυχεύεται ἡ γονιμοποίηση καὶ τῶν τριῶν ποικιλιῶν. Οἱ δύο ἐπικονιστρίδες ποικιλίες θὰ κάνουν δύο δουλειές α) θὰ σταυρογονιμοποιηθοῦν μεταξύ τους καὶ β) θὰ σταυρογονιμοποιήσουν τὴν τριπλοειδὴ ποικιλία ποὺ δὲν κάνει γιὰ πατέρα.

Καριπὴ Περίοδος

Ποικιλίες Ἀριθμ. ἡμερῶν ἀνθήσης-συγκομι-

α) ΑΧΛΑΔΙΕΣ

Ὀυλλίμας	115—1
Μπέρ Αρντό	135—1
Κόντρενας	145—1
Ντέανα ντέλ Κομίτσι	160—1
Πιστά Κρασάνα	180—2

β) ΜΗΛΙΕΣ

Στάκιον Ντελταϊσους	140—1
Γκόλινγκ Ντελταϊσους	145—1
Μουστὸς	155—1
Γκράννη Σμῆλ	195—2

Οἱ δραστηριότητες τῆς Ν.Ε.Λ.Ε. στὴν ἐπαρχία Ναούσης

Τὸν περυσινὸ χρόνο λειτουργοῦν καὶ στὴν ἐπαρχία Ναούσης ἓνα ἀγροτικὸ κέντρο τῆς Νομαρχίας ἐπισκοπῆς Λαϊκῆς Ἐπιμορφώσεως (Ν.Ε.Λ.Ε.) μὲ ἔδρα τὴν Ἐπισκοπή.

Τὸ πρόγραμμα τῆς Ν.Ε.Λ.Ε. ἔχει ὡς σκοπὸ τὴν ἐπιμόρφωση τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας σὲ θέματα ποὺ ἔχουν σχέση μὲ τὴν μόρφωση, τὴν υγεία, τὴν δαστοκομική καλλιέργεια, τὴν μελισσοκομία, τὸ παιδ. κ.λπ. Τὸ πρόγραμμα αὐτὸ ἐξυπηρετεῖται ὅλα τὰ γινώσκοντες τῆς Ἐπαρχίας: Ναούσης (Μαρίνα, Ροδωῶρι, Λευκάδα, Μονόπειτα, Ζερδολοῦ, Στενίμαχος κ.λπ.). Οἱ ἄγροτες ἐ-

διδουν ἰδιαιτέρου ἐνδιαφέρον καὶ παρακολουθεῖται μὲ προσοχή τὴν ὁμιλίαν καὶ πῆραν ἐνεργὸ μέρος σ' ὅλες τὶς συζητήσεις ποὺ γινόνταν μὲ βάση τὴν ἡμέρα τῆς ὁμιλίας.

— Μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς ὅτι τὸ Ἀγροτικὸ Κέντρο Λαϊκῆς Ἐπιμορφώσεως Ἐπισκοπῆς παρουσίασε μίαν ἀξιοθαύμαστη δραστηριότητα καὶ ἔπ' ἐπέτυχε στὴν ἀποστολὴ του.

Αὐτὸ ὁφείλεται α) Καταρχὴν τὸ ζήτημα ἐνδιαφέρον ποὺ εἶχε ὁ Νομαρχικὸς Πρωτοπρεσβύτερος κ. Γεώργ. Γιαννιόπουλος, ὁ ὁποῖος παρακολούθησε ἀπὸ κοντὰ τὸ ἐφαρμοζόμενο πρόγραμμα β) στὴν ἐνεργητικότητά καὶ δραστηριότητά τοῦ ἐπιμε-

ληροῦ Δημ. Ἐκπαιδεύσεως κ. Π. Στάλη Τσιακίρη, ποὺ ἦταν παρὼν σ' ὅλες σχεδὸν τὶς ἐκδηλώσεις μιλίας προβολῆς κλπ.), γ) στὴν περὶ τὸ Κέντρο Ἐπισκοπῆς Φωτ. Ἰωταφίδης καὶ δ) στοὺς δικούς ὁμιλητὰς ποὺ προσπέρασαν ἐθελοντικὰ νὰ δοῦν τὴν ἐπιτυχία τοῦ προγράμματος. Τὸ δῶκε τὸ ἐπιτελεῖον τῶν ὁμιλητῶν ἀποτέλεσαν οἱ κ.κ. Ν. Κατάκης, Ὁδ. Ντινόπουλος, Π. Αἰμιόπουλος, Κ. Παυλίδης, Ἰω. Κουμαρῆς, Στ. Δάδης. Στὴν ἐπιτυχία τοῦ προγράμματος βοήθησαν ἐπίσης ἄλλοι ἐπιστήμονες καὶ προπαντὸς οἱ δάσκαλοι τῶν χωριῶν.

Κοίτα πώς χάνονται οί δρόμοι
 μές στους ανθρώπους...
 τὰ περίπτερα πώς κρυνώνουνε
 ἀπ' τῆς βρεμένες ἐφημερίδες
 ὁ οὐρανὸς
 πῶς τρυπιέται στὰ καλώδια
 καὶ τὸ τέλος τῆς θάλασσας
 ἀπὸ τὸ βάρος τῶν πλοίων
 πόσο λυπημένες εἶναι οἱ ξεχασμένες ὁμπρὲς
 στὸ τελευταῖο δρομολόγιο
 καὶ τὸ λάθος ἐκείνου ποὺ κατέβηκε
 στήν πρὶν στάση
 τὰ ἀφημένα ροῦχα στὸ καθαριστήριο
 καὶ τὴ νιροπή σου
 ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια ποὺ βρῆκες λεφτὰ
 πῶς νὰ τὰ ζητήσεις
 πῶς τσοῦκου τσοῦκου
 ἀργὰ μεθοδικὰ
 μᾶς ἀλλοιώνουνε
 νὰ καθορίζουμε τὴ στάση μας στὴ ζωὴ
 ἀπὸ τὸ στύλ τῆς καρέκλας.

Ἀπὸ τὸ «Ἰδιώνυμο» τῆς
 Κατερίνας Γώγου, ἐκδόσεις
 Καστανιώτη

Ἀφήνω τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου
 ν' ἀγαλιάσει ἡ θύμηση
 τὰ μακρινὰ - μόνα - νησιὰ τῶν θεῶν
 τὸ ἄσπρο τοῦ Ἀσβέστη
 τὸ μπλὲ τῆς θάλασσας
 τὸ καφετὶ χρῶμα τῆς Ἀμμου

Ἴσως γαλήνια ὅπως νιώθω τώρα
 μπορέσω πάλι τὰ ταξιδέψω
 στὰ μακρινὰ χρῶματα τῶν ματιῶν σου.

Τὰ εἶδα - θυμᾶμαι - κάποτε
 χρώματα ἀπροσδιόριστα
 ἀλλοίωσαν τὴ μονοτονία τῆς καθημερινότητας
 καὶ
 χάθηκαν

Παλιά, εἶχα τὴ δύναμη νὰ ξεχωρίζω
 τὸ λευκὸ τοῦ ἀσβέστη
 ἀπὸ τὸ διάφανο λευκὸ τῆς ἀτμόσφαιρας

Ἀφήνοντας τὰ λιγιστὰ σου γράμματα
 νὰ κοκκινίσουν μετὰ
 νὰ μαυρίσουν
 ξέχασα τὸ χθὲς
 μὰ πάντα νιώθω τὴν ἀνάγκη νὰ ταξιδέψω
 στὰ μακρινὰ - μόνα - νησιὰ τῶν θεῶν.

Παπαδόπουλος Ἀναστάσιος

HAROLD LASKI

Ὁ τύπος καθενὸς σημερινοῦ κράτους καθο-
 ρίζεται ἀπὸ τὴν ἱστορικὴ του παράδοση· καὶ οἱ
 ἡρώες, ἰδιόζουσας ἐμφρασης, ἀποκρῶσεις τῆς
 ὁποῖας προσδίδει ἡ ἐμπειρία ἐνὸς λαοῦ στὴ ζωὴ
 τοῦ κράτους κάνουν ἀδύνατον τὸν ἰσχυρισμὸ ὅτι
 ὁποιοδήποτε συγκεκριμένο σύστημα εἶναι ἀνώ-
 τερο ἀπὸ κάθε ἄλλο. Μποροῦμε μόνο νὰ ἰσχυ-
 ριστοῦμε ὅτι, σὲ γενικὲς γραμμές, ἡ δημοκρατία
 ταυριάζει πρὸς πολὺ ἀπὸ τὴν ἀπολυταρχία του-
 λάχιστο στίς συνήθειες τοῦ Δυτικοῦ πολιτισμοῦ.
 Γιατὶ ἡ δημοκρατία μὲ ὅλα τῆς τὰ ἐλαττώματα,
 ἐμπνέει νὰ παίρνονται ὑπόψη ὅλες οἱ ἀπαιτή-
 σεις στὴ διαμόρφωση τῶν νομικῶν προσταγῶν
 τοῦ κράτους. Κάνει τὴν κριτικὴ στὴ λειτουργία

τους βάσει τῆς ὑπαρξῆς τους. Αὐξάνει τὴν πρω-
 τοβουλία, εὐρύνοντας τὴν ὑπευθυνότητα. Δὲν
 ἀφήνει τὸν πολίτη μόνο μὲ τὴν ἐντύπωση πῶς
 παίρνει μέρος στὴν ἀπόφαση, ἀλλὰ τοῦ δίνει
 τὴν πραγματικὴ εὐκαιρία νὰ ἐπηρεάσει τὴν οὐ-
 σία τῆς ἀπόφασης. Δοσμένου — καθὼς ἄλλωστε
 διδάσκει καὶ ἡ πείρα — ὅτι τὸ δημοκρατικὸ σύ-
 στημα εἶναι ὑποχρεωμένο νὰ ἐργάζεται πρὸς ἄρ-
 γὰ ἀπὸ τὸ ἀντίθετό του (γὰ τὸν ἀπλὸ λόγο ὅτι
 ἡ ποικιλία τῶν βουλήσεων ποὺ ἀπαιτεῖται
 εἶναι πολὺ μεγαλύτερη), δὲν ὑπάρχει κανένα
 ἄλλο σύστημα ποὺ νὰ ἔχει τὸ ἴδιο προσόν: νὰ
 ἀποδέχεται, σὰν θεσμικὸ σχῆμα, τὸ θεωρητικὸ
 σκοπὸ, τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ ὑπηρετεῖ τὸ κράτος.

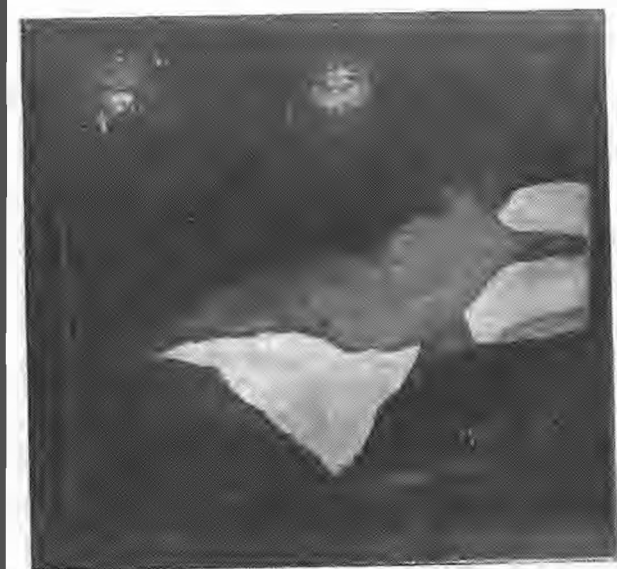
(Ἀπόσπασμα ἀπὸ τὸ βιβλίο του Εἰσαγωγή στὴν πολιτι-
 κή, Ἐκδόσεις Κάλβος, 1975 - σελ. 59).

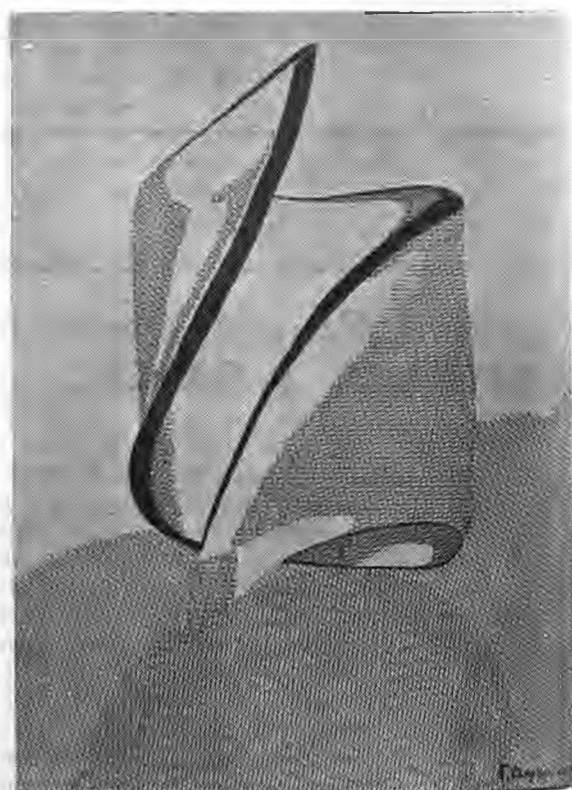
...στής γιογιάς (τό σπιτικό)
του Ν. Μπλιάτκα

Μ. Αλέξανδρος
του Νίκου Χατζηϊωάννου

Γυμνό
του Ιωσήφ Χατζηϊωάννου

Γυαλί
Γ. Δερβάκης

Λαϊκὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου

Ναούσης περιόδου 1979-1980

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 1ο

20-10-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Ἀνδρέας Λεντάκης — Συγγραφέας Δήμαρχος Ὑμητιοῦ.
ΘΕΜΑ: Ἀπὸ τῆ μαγεία στὴ Θρησκεία καὶ τὴ Φιλοσοφία.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 2ο

3-11-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Θανάσης Βακαλιός — Ὑφηγητὴς Πανεπιστημίου — Διδάκτωρ Φιλοσοφίας.
ΘΕΜΑ: Τὸ ἀνθρώπινο πρόβλημα στὴν ἐποχὴ μας.

Ἐπιμέλεια Θωμᾶ Ἀλδάκου

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 3ο

10-11-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Νίκος Μασοῦκας, — Καθηγητὴς Θεολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.
ΘΕΜΑ: Ὁ ἀνθρώπινος λόγος σὲ σχέση μετὰ τὸ μυθικὸ καὶ τὸ σύγχρονο κοσμοεἶδωλο.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 4ο

17-11-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Γεώργιος Δοῦδος — Δικηγόρος.
ΘΕΜΑ: Φιλοσοφία τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 5ο

24-11-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Δημήτριος Βλάχος — Δικηγόρος. Γεώργιος Δοῦδος — Δικηγόρος.
ΘΕΜΑ: Περί τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 6ο

1-12-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Α. Νάσιουτζικ — Συγγραφέας — Φυσικός.
ΘΕΜΑ: Τὰ ἀνθρώπινα φαινόμενα στὴν ἐξέλιξη τοῦ σύμπαντος.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 7ο

8-12-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Χρήστος Μαλεβιτσης — Συγγραφέας.
ΘΕΜΑ: Ὁ λόγος καὶ τὸ Πνεῦμα.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 8ο

22-12-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Δημήτριος Βλάχος — Οἰκονομολόγος — Δικηγόρος.
ΘΕΜΑ: Ἰσοζύγιο πληρωμῶν — Μηχανισμοί — Παθολογία — Ἀντιμετώπιση.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 9ο

29-12-1979 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Στέλιος Νέσιτωρ — Δικηγόρος Ἀντιπρόεδρος Ἑλληνικῆς Ἐπιτροπῆς Διεθνούς Ἀμνηστίας.

ΘΕΜΑ: Γνωριμία μετὰ τὴν Διεθνή Ἀμνηστία.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 10ο

5-1-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Χρύσανθος Χρήστου — Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
ΘΕΜΑ: Ἡ ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς ζωγραφικῆς τοῦ 20οῦ αἰῶνα.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 11ο

12-1-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Ἀνδρέας Λεντάκης — Συγγραφέας Δήμαρχος Ὑμητιοῦ.
ΘΕΜΑ: Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς τέχνης.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 12ο

19-1-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Πίππας Κων(ν)ος — Καθηγητὴς Φιλολογίας Λυκείου Ναούσης.
ΘΕΜΑ: Τὸ Δημοτικὸ τραγούδι (Παρεμβλήματα - Καταγραφές).

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 13ο

26-1-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Τίτος Πατρίκιος — Δικηγόρος — ποιητής.
ΘΕΜΑ: Ἡ σημερινὴ ποίηση στὴν Ἑλληνικὴ πραγματικότητα.

ΟΜΙΛΙΑ ΜΑΘΗΜΑ 14ο

ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Γεώργιος Ζιαμπάκας — Δημοσιογράφος.
ΘΕΜΑ: Ποίηση: Ἕνας δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ ποῦ;

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 15ο

23-2-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Ἀλέξανδρος Κοτζίδης — Λογοτέχνης.
ΘΕΜΑ: Ἡ σύγχρονη λογοτεχνία.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 16ο

1-3-1980 ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Βάσω Πετρίτση — Συγγραφέας.
ΘΕΜΑ: Οἰκογενειακὸς Προγραμματισμός.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 17ο

8-3-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Νίκος Γαβριήλ — Πεντζίκης — Συγγραφέας.
ΘΕΜΑ: Μία ἀρχαία μνημοτεχνικὴ μέθοδος στὴ ζωγραφικὴ.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 18ο

16-3-80 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Ραφαηλίδης Βασίλειος. Κριτικὸς Κινηματογράφου.
ΘΕΜΑ: Βασικὲς ἀρχές τῆς αἰσθητικῆς στὸν κινηματογράφο.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 19ο

22-3-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Νότης Μαυρουδῆς. Μουσικός.
ΘΕΜΑ: Ἡ ἱστορία καὶ ἡ ἐξέλιξη τῆς μπάλαντας.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 20ο

20-3-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Γιάνναρος Γρηγόρης Οἰκονομολόγος.
ΘΕΜΑ: Οἰκονομικὴ κρίση — Πολιτικὲς Οἰκονομικὲς — κοινωνικὲς συνέπειες.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 21ο

12-4-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Ἀδελίδης Παρμενίων Οἰκονομολόγος — Γεωπόνος.
ΘΕΜΑ: Ὁ ρόλος τῶν συνεταιρισμῶν στὴν ἀνάπτυξη τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 22ο

19-4-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Σταῦρος Ράλλας — Ἀνθυποπολιάρχος Ε.Ν.
ΘΕΜΑ: Ἀγνωστὰ ἱπτάμενα ἀντικείμενα (U.F.O.) καὶ ἀρχαῖοι πολιτισμοὶ (προβολὴ ταινιῶν).

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 23ο

26-4-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Πυρουνάκης Γεώργιος. Πρωτοπρεσβύτερος.
ΘΕΜΑ: Ὁ κοινωνικὸς προβληματισμὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Δειγματοληψία εδάφους στις δειγματοληψικές καλλιέργειες

(Συνέχεια από την σελ. 118)
φους. Στην περίπτωση συνεπώς της ήδη εγκατεστημένης δειγματοληψίας καλλιέργειας, προσφεύγουμε στην εξέταση του εδάφους στις εξής κυρίως δύο υποπερίπτώσεις:

α) Η καλλιέργειά μας δεν παρουσιάζει προβλήματα, θέλουμε όμως να έχουμε ορισμένα δεδομένα γενικού χαρακτήρισμού του εδάφους μας, που μπορούν να μας βοηθήσουν στη σωστότερη άρδευση (τρόπο και συχνότητα) στην εκλογή του τύπου του λιπάσματος (π.χ. θειική ή ασβεστούχο νιτρική αμμωνία) στον καθορισμό του χρόνου λιπάνσεως κλπ. Σ' αυτή την υποπερίπτωση είναι συνήθως αρκετό να πάρουμε ένα απλό ή καλύτερα σύνθετο έπιφανειακό (0-30 εκ.) δείγμα εδάφους από κάθε κτήμα. Διευκρινίζεται ότι σύνθετο έπιφανειακό λέγεται το δείγμα που σχηματίζεται από την καλή ανάμιξη πολλών έπιφανειακών (0-30 εκ.) δειγμάτων που πάρθηκαν από διάφορα μέρη του κτήματος και τη λήψη ενός μέ-

ρους (περίπου 2 κιλών) του αμalgματος αυτού. Η δειγματοληψία γίνεται συνήθως μ' ένα πατόφυαρο.

β) Η καλλιέργειά μας παρουσιάζει προβλήματα που έχει εξηκρισθεί ότι δεν οφείλονται σε ασθένειες (μυκητίες, ιώσεις κ.λπ.) ή σε έντονες καιρικές προσβολές (χαλάρι, παγετός κλπ.) και υπάρχουν δάσημες υπόνοιες ότι οφείλονται σε κακές εδαφολογικές συνθήκες και ιδιότητες. Σ' αυτή την υποπερίπτωση, το έδαφος πρέπει να εξετασθεί σε βάθος και για τη δειγματοληψία του ισχύουν τα όσα άρχικά γι' αυτήν αναφέρθηκαν με τις εξής πρόσθετες παρατηρήσεις:

— Έάν τα προβλήματα παρουσιάζονται κατά θέσεις και όχι στο σύνολο του κτήματος, είναι συνήθως χρήσιμο να πέρνονται διαφορετικά δείγματα από τις θέσεις, όπου εμφανίζονται ανωμαλίες στα δένδρα και από τις θέσεις, όπου αυτά φαίνονται καλώς καταστάσεως. Αυτό δε πρέπει να γράφεται:

και στο χαρτάκι που μπαίνει μέσα στο δείγμα και στο πληροφοριακό Δελτίο.

— Το Πληροφοριακό Δελτίο πρέπει να περιλαμβάνει εκτός από τις πληροφορίες που αφορούν στο έδαφος και πληροφορίες σχετικές με το «έστοτικό», τη μεταχείριση, τη συμπεριφορά και τα προβλήματα της καλλιέργειας.

Ειδικά για τον τύπο των Πληροφοριακών Δελτίων, που πρέπει κάθε φορά απαραίτητα να συμπληρώνονται υπάρχουν αντίστοιχα υποδείγματα στα γραφεία όλων των Δ/σεων Γεωργίας προς τα οποία και θα πρέπει να απευθύνεται κάθε παραγωγή που ενδιαφέρεται για εδαφολογική εξέταση του κτήματός του. Άλλωστε μία προσυνηνότητα με τον τοπικό ή τον ειδικό γεωπόνο της περιοχής είναι πάντοτε απαραίτητη γιατί μπορεί να μας προλάβει από τη σπατάλη χρόνου και χρήματος για μία άσκοπη ή μη κανονική δειγματοληψία και εξέταση του εδάφους.

Λαϊκό Πανεπιστήμιο του Πολιτιστικού Κέντρου Ναούσης περιόδου 1979-80

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 24ο

3-5-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Όρέστης Χατζηθασιλείου — Συνδικαλιστής, Πρόεδρος του Α.Ε.Μ.

ΘΕΜΑ: Το συνδικαλιστικό κίνημα και οι προοπτικές του.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 25ο

10.5.1980: ΟΜΙΛΗΤΡΙΑ: Μαρία Νεγρεπόντη — Δεληθάνη Καθηγήτρια Άνωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Θεονίκης.

ΘΕΜΑ: Η εξέλιξη των εισοδημάτων με πληθωρισμό στην Ελλάδα.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 26ο

17.5.1980: ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Σημίτης Κων/νος Καθηγητής Πανεπιστημίου Δικηγόρος.

ΘΕΜΑ: Η προστασία του εισοδήματος του εργαζομένου στην αγορά.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 27ο

24-5-80 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Μπισσάκης Ευτύχιος ΘΕΜΑ: Οικονομική ανάπτυξη και καταστροφή του περιβάλλοντος.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 28ο

31-5-80 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Νικολινάκος Μάριος καθηγητής Πανεπιστημίου.

ΘΕΜΑ: Η Διεθνής οικονομική κρίση και οι μελλοντικές εξελίξεις στην χώρα μας.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 29ο

7-6-80 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Μαρκοβίτης Νικόλαος Δικηγόρος.

ΘΕΜΑ: Έξοπλισμοί — Έπιπτώσεις των Άφσπλισμύς — Ειρήνη.

ΟΜΙΛΙΑ — ΜΑΘΗΜΑ 30ο

14-6-1980 ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Μαρκοβίτης Νικόλαος — Δικηγόρος.

ΘΕΜΑ: Προτεινόμενα μέτρα Παγκοσμίου άφσπλισμού και ειρήνης.

ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΚΥΡΙΩΝ ΝΑΟΥΣΗΣ

ΕΝΑ από τα παλαιότερα σωματεία της πόλης μας, γνωστό για τη μεγάλη κοινωνική και φιланθρωπική του δράση είναι: καί η 'Αγαθοεργός 'Αδελφότης Κυρίων Ναούσης. Είναι ένα έντελως οργανωμένο σωματείο και απαρτίζεται σήμερα 600 μέλη.

Είναι τεράστιο το έργο και έργο ο σκοπός του σωματείου, τα μέλη του οποίου κυρίως δε τα έκαστοτε Δ.σ.κ. Συμβούλια, είναι οι άφαντοι ήρωες οι οποίοι εργάστηκαν και εργάζονται: άφιλανθρωπώς προσφέροντας: εκτός από την οικονομική βοήθεια, την αγάπη τους την καλωσύνη το χαμόγελο, σε όλους εκείνους που την έχουν ανάγκη.

Έκτενέστερα όμως για το έργο και το σκοπό του Σωματείου θα μάς μιλήσει η πρόεδρος κυρία 'Αφροδίτη Τασούκα η οποία έδωσε συνέντευξη στη συνεργάτιδά μας: βίβα Παπανάνου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κυρία Τασούκα μπορείτε να μας πείτε πότε και πώς ιδρύθηκε το σωματείο σας και ποιός ο σκοπός της ίδρύσεώς του;

ΑΠΑΝΤ: Το σωματείο μας ιδρύθηκε το καλοκαίρι του 1905, με καθαρά φιλανθρωπικούς σκοπούς. 'Η ίδρυσή του έγινε έντελως τυχαία στον κήπο του σπιτιού του Γαλάκη Λόγγου. Συγκεντρωμένες εκεί στη βροχή του κήπου οι κυρίες Αικατερίνη Πετρίδη σύζυγος Ιατρού, Εύθυμία Δημ. Τράμποκα, Εύδοξία Γρηγ. Λόγγου σύζυγος εργοστασιάρχη, Εύθυμία Χ' 'Δημούλα, 'Ελένη Χρισ. Ντρουμπάλη, Μαρία Γεώργ. Λόγγου, και 'Αθηνά Χωνού σύζυγος του αειμνήστου διδασκάλου Σταύρου Χωνού, αποφάσισαν την ίδρυση ενός φιλανθρωπικού σωματείου το οποίο θα είχε ως σκοπό να βοηθά άπορους οικογένειες, να περιθάλπει άπορους ασθενείς, να προσφέρει λίγη καρδιά και αγάπη σε πονεμένους ανθρώπους. Την απόφαση αυτή τις παρότρυνε να πάρουν και τις βοήθησε στην αρχή του έργου τους η Αικατερίνη Νικεΐση δασκάλα και μαζί η οποία είχε σπουδάσει στην Κωνσταντινούπολη και ύληρετοίσε σαν δασκάλα στην Φλώρινα. Μορφωμένη καθώς ήταν υπέδειξε στις γεμίτες θέληση

για φιλανθρωπική δράση Ναουσαίεσ τον τρόπο με τον οποίο ιδρύεται ένα Σωματείο.

"Ετσι εξέλεξαν Διοικητικό Συμβούλιο με πρόεδρο την κυρία Εύδοξία Γρηγ. Λόγγου, αντιπρόεδρο την κυρία Αικατερίνη Γρηγ. Πετρίδη, Ταμία την κυρία 'Αθηνά Σταύρου Χωνού, Γραμματέα την κυρία

Τό Διοικητικό Συμβούλιο της Αγαθοεργός 'Αδελφότητας από αριστερά προς τα δεξιά: 1) 'Αμαλία Ιατρού, 'Ελένη Παπανάνου, 'Ελένη Αποστόλου, 'Αφρούλα Κατή (ταμία), Βάσω Χριστοφόρου (Γραμματέας), 'Ελισάβετ 'Εμβαλωματή 'Αφροδίτη Τασούκα (Πρόεδρος), Αικατερίνη Χλωνού (αντιπρόεδρος).

'Ελένη Ντρουμπάλη και Συμβούλους την κ. Μαρία Γεωργ. Λόγγου, Εύθυμία Δημ. Τράμποκα, Εύθυμία Λαυρινίδη και Θεοφανή Κουκούλου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Πείτε μας κυρία Τασούκα πότε συνετάχθη τό καταστατικό του Σωματείου.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τό σωματείο λειτουργούσε ανεπίσημα μέχρι τό 1928. Κατά τό έτος αυτό έγινε τό καταστατικό του Συλλόγου τό οποίο συνέταξε κατόπιν δικαστικής απόφασεως ο τότε δάσκαλος Σταύρος Χωνός σύζυγος της 'Αθηνάς Χωνού. 'Ο σεβαστός δάσκαλος βοήθησε πάρα πολύ τό σωματείο στα πρώτα του βήματα, πλῆν στην σύζυγ του, προσφέροντας τις γραμματικές γνώσεις του (κρατούσε επί πολλά έτη, τό πρακτικό του Σωματείου). Μέ την ίδρυση του καταστατικού τό μέχρι τότε ανεπίσημο σωματείο ονομάστηκε επίσημως πλέον ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΣ Α-

ΔΕΛΦΟΤΗΣ ΚΥΡΙΩΝ ΝΑΟΥΣΗΣ, καί απέκτησε την σφραγίδα του.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Ποία ή φιλανθρωπική δράση του σωματείου σας από την ίδρυση του μέχρι σήμερα;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Είναι τεράστιο και άκατομήρητο τό έργο της αδελφότητας, καί έξ ίσου μεγάλη ή φιλανθρωπική δράση την οποία ανέπτυξαν τα κατά καιρούς Διοικητικά Συμβούλια του Σωματείου από την ίδρυση του έως σήμερα.

Είναι τεράστια τα ποσά που έχουν μοιραστεί σε άπορες οικογένειες, άμέρητα τα φάρμακα που έχουν δο-

θεί σε άπορους ασθενείς, πολλοί οι έπιστήμονες, οι όποιοι θα θυμούνται ένα εύσπλαχνικό χέρι που τους βοήθησε στις δύσκολες στιγμές των σπουδών τους, πολλοί εκείνοι που φόρεσαν ένα δλακαίνουργιο ζευγάρι παπούτσια κάποιου Χριστούγεννα ή ένα Πάσχα.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Μπορείτε να αναφέρετε ποσά τα όποια έμοιρασε ή αδελφότης κατά καιρούς.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Βεβαίως. Τό 1979 ή αδελφότης μοίρασε σε άπορες οικογένειες τό ποσό των 374.000 χιλ. δρχ. 'Ηταν υπό τα μεγαλύτερα ποσά που έχουν μοιραστεί κατά καιρούς από την αδελφότητα. 'Αν ανατρέξουμε στα παρελθόν θα δούμε έξ ίσου αξιόλογα ποσά, τα όποια δίδονται καί σε κρήνη καί σε είδη πρώτης ανάγκης όπως φάρμακα, γάλα, ψωμί. Καλύτερο όμως να δείτε αναλυτικά τα ποσά που έχουν μοιραστεί

κάτω τὰ τέσσερα τελευταία ἔτη:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΟΥ ΔΕΙΧΝΕΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΕ
ΑΠΟΡΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΕΤΗ 1975 — 1979

ΕΤΗ	Βοηθήματα σέ χρήμα	Φάρμακα	Γάλα	Ψωμί	Τρόφιμα
1975	170.000	13.000	23.000	3.700	
1976	145.000	19.000	25.750	8.600	
1978	270.000	31.366	39.422	12.000	12.400
1979	285.000	22.500	36.500	12.000	18.000

Οφείλω νά σᾶς πῶ ὅτι ἡ Ἀδελφότης γνώρισε καί δύσκολες στιγμές κατά καιρούς. Παλλές φορές τὰ πρῶτα πού ἐπρεπε νά διατεθοῦν ἦταν μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ ἔσοδα τοῦ σωματείου. Καί σ' αὐτὲς τίς στιγμές ὅμως οἱ ἀκούραστες Σωματείσσες δὲν ἔχαναν τὸ θάρρος τους ἐνισχύοντας οἱ ἴδιες ἀπὸ τὸ ποσοφύλι τους τὸ Ταμεῖο τοῦ Συλλόγου.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κυρία Τασούκα ἡ προηγούμενη ἀπάντησή σας γέννησε ἓνα ἄλλο ἐρώτημα. Ποιά εἶναι τὰ ἔσοδα τοῦ Σωματείου σας καί πῶς ἀνταποκρίνεσθε εἰς τὰς ὑποχρεώσεις σας; Πῆτε μας δὲ ἂν ἔχετε κάποια κρατική ἐπικυρήγηση.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τὸ ταμεῖο τοῦ Συλλόγου μας ἐνισχύεται: 1) Ἀπὸ δωρεές οἰκογενειῶν εἰς μνήμη προσφίλων τους προσώπων ἢ διὰ τὴν ἐνίσχυση τοῦ Ταμείου ἔχοντας ἐκτελέσει τὴν σωστή διαχείριση τῶν χρημάτων ἀπὸ τὸ Συμβούλιο τοῦ Συλλόγου.

2) Ἀπὸ τὴν συνδρομὴ τῶν μελῶν του τὰ ὁποῖα σήμερα φθάνουν στὸν ἀριθμὸ τῶν 600 ἀτόμων.

3) Ἐνα αξιόλογο ποσὸ χρημάτων προστίθεται στὸ ταμεῖο μας ἀπὸ κέρδη πού ἀποφέρουν ἐορτές, πανηγύρεις καὶ ἀπογευματινὲς ἐκδηλώσεις οἱ ὁποῖες δίδονται διὰ τὴν ψυχαγωγίαν τῶν μελῶν τῆς ἀδελφότητος. Δὲν ὑπάρχει δὲ καμμία κρατική ἐπικυρήγηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Θὰ μπορούσατε νὰ ἀναφέρετε ὁρισμένους ἀπὸ τίς ἐορτές καὶ ἐκδηλώσεις αὐτὲς πού ὁργανώνει τὸ σωματεῖο σας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ὁ γυναικείος κό

σμος τῆς πόλης μας γνωρίζει πολὺ καλὰ τὸ καθιερωμένο τοῦ τῆς ἀδελφότητος τὸ ὁποῖο γίνεται κάθε χρόνο στίς 2 Φεβρουαρίου ἡμέρα τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου, μέ ἀθρόα προσέλευση τῶν γυναικῶν τῆς Ναούσης. Μία ἄλλη ἐορτὴ εἶναι ἡ Κυριακὴ τῶν Μυροφόρων κατὰ τὴν ὁποία τελεῖται λειτουργία ὑπὲρ τῶν ζώντων δωρητῶν τοῦ Σωματείου καὶ μνημόσυνο γὰρ τοὺς ἀποθανόντας.

Τελευταῖα εἶναι ἡ ἐορτὴ τῆς Ἀγίας Κυριακῆς τὴν 7η Ἰουλίου προστάδας τοῦ Σωματείου πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἡ Ἀδελφότης ἀφιέρωσε εἰκόνα εἰς τὸ ἐξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Νεκτάρα μέ τὸ καθιερωμένο λουκούμι. Παλαιότερα ἡ γιορτὴ αὕτη εἶχε ἄλλο χρώμα, ἡμερήσιο γλέντι φαγοπότι καὶ χορὸ.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κυρία Τασούκα ἔχετε τίποτε ἄλλο νὰ μᾶς πεῖτε γιὰ τίς δραστηριότητες τοῦ Συλλόγου;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Θὰ ἤθελα νὰ προσθέσω γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὴν πειθοβολία πού ἀνέπτυξε τὸ σωματεῖο μας στὴν ἀνέγερση τοῦ Γηροκαμείου. Ἡ παρουσία τοῦ Σωματείου μας στὸ δύσκολο καὶ ἱερὸ αὐτὸ ἔργο, στὴν ἀνέγερση τοῦ Γηροκαμείου, ἐπιβεβαιώνει, τὸ σκοπὸ τῆς ἰδρύσεώς του.

Ἡ Ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης Κυριῶν Ναούσης μαζί μέ τὰ ἄλλα δύο Σωματεῖα, δηλαδή τὴν Φιλόπρωτο Ἀνδρῶν, καὶ τὸ Ἀδελφῶτο Γηροκαμείου, σιμμετέχει ἐνεργῶς στὴν ἀνέγερση καὶ ἀποπεράτωση τοῦ Γηροκαμείου τὸ ὁποῖο θὰ κτισθεῖ στὸν δρόμο πρὸς τὸν Σ.Σ.Ν.

ΕΡΩΤΗΣΗ: Κυρία Τασούκα μπο

ρεῖτε νὰ μᾶς πῆτε ποιοὶ εἶναι οἱ συνεργάτες σας στὸ δύσκολο ἔργο σας καὶ ποιά τὰ προβλήματα τοῦ σωματείου σας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Ἀγαπᾶμαι συνεργάτες μου εἶναι ὁποσδήποτε οἱ κυρίες πού ἀποτελοῦν τὸ Διοικ. Συμβούλιο τῆς Ἀγαθοεργῆς Ἀδελφότητος ἤτοι ἡ ἀντιπρόεδρος κ. Αἰκατερίνη Χλωροῦ, ἡ Γραμματεὺς κ. Βάσι Χριστοφόρου ἡ ταμίας κ. Ἀφροῦλα Κατῆ καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου κυρίες Ἐλισάβετ Ἐμβαλωματῆ, Ἐλένη Παπανάνου, Ἐλένη Ἀποστόλου καὶ Ἀμαλία Ἰατροῦ. Ἀκούραστος βοηθός μας εἶναι καὶ ἡ δεσποινὴς Καλλιόπη Χρυσόκευς ἡ ὁποία ἀσχολεῖται μέ τὴν συγκέντρωση τῶν συνδρομῶν τῶν μελῶν τοῦ σωματείου. Συνεργάτες μας ὅμως εἶναι καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι μέ τὴν ἀγάπη τους καὶ τὴν ὑποστήριξή τους συμπαροστέκονται στίς δυσκολίες καὶ τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζουμε. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ σᾶς δυνῶ τὴν ἀπάντησή γιὰ τὸ δεύτερο σκέλος τῆς ἐρωτήσεως σας. Τὸ μεγαλύτερο πρόβλημα τοῦ Συλλόγου μας εἶναι ἡ ὀλικὴ συμπαράσταση τῶν συμπολιτῶν μας τὴν ὁποία ζητοῦμε νὰ μᾶς προσφέρουν εἴτε σὰν ἄτομα εἴτε σὰν ἐπιχειρήσεις ἢ σωματεῖα κ.λ.π.

— Κυρία Τασούκα νομίζω ὅτι μᾶς δώσατε μία πλήρη εἰκόνα τοῦ σωματείου σας καὶ τῶν προβλημάτων του.

Εὐχαριστοῦμε πού εἶχατε τὴν καλωσύνη νὰ μᾶς ἐνημερώσετε γιὰ τὸ παλαιότερο σωματεῖο τῆς Ναούσης, καὶ σᾶς εὐχόμαστε δύναμη γιὰ νὰ συνεχίσετε τὸν ὡραῖο ἀγῶνα σας.

Διαβάσαμε

Ἔχουμε τὸ δικαίωμα ν' ἀντιπαραθεῖμε σὲ κάθε δόγμα, σὲ κάθε κώδικα, σὲ κάθε αὐθεντικὴ ν' ἀποδείξουμε, ἂν τὸ μπορούμε, πῶς ἡ ἀξία τῆς εἶναι πολὺ μικρὴ ἢ καὶ ὀλιγοδύλου μηδαμινὴ ν' ἀντικαταστήσουμε, ἂν τὸ μπορούμε ἐπίσης, τὴ σαφὴ ἀuthenticité μὲ μὰ νῆα, ὅχι γιέστερη, ἴσως πού κ' ἐκεῖνη ν' ἀποσπασθεῖ. Ὅλα τὰ ἀνθρώπινα εἶναι μεταδιδόντα.

I.M. Παναγιωτάπουλος.
«Οἱ σκληροὶ καιροί».

Δραστηριότητες του Συλλόγου

των ἐν Ἀθήναις Ναουσαίων

τῆς περιόδου 1976 1979

Ὁ Σύλλογος τῶν Ναουσαίων τῆς Ἀθήνας πάντοτε βρίσκει τὴν ἐπικαιριότητα. Ὡς γνωστὸν ὁ Σύλλογος ἱδρύθηκε με πρωτοβουλία τοῦ κ. Κ. Χατζηγηγοριάδου καὶ ἄλλων Ναουσαίων τὸ 1966. (Δῆς «Ναούστα» τεύχος 80 σελ. 126 1979). Ὁ Σύλλογος πάντοτε ἀκμαίως συνεχίζει τὴν δράση του καὶ τὴν δημιουργικὴν προσφορά του.

1976

1. Ὁ Σύλλογος γιὰ τὴν 154η ἐπέτειο τῆς κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως στὴ Νάουσα τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας τὸ 1822 τελεῖ στὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Λουμπαρδιάρη Ἀθηνῶν τὴν καθιερωμένη δοξολογία (14 Μαρτίου 1976).

2. Στις 27 Μαρτίου, 1976 ὁ Σύλλογος ὁργανώνει συνεστιάση με χορὴ στὴς αἰθουσες τοῦ ξενοδοχείου «Παλλὰς». Στὴν ἐκδήλωση συμμετέχει καὶ τὸ Λύκειο Ἑλληνίδων Ναούσης.

3. Ὁ Σύλλογος στίς 6 Ἰουνίου ὁργανώνει ἡμερήσια ἐκδρομὴ με πούλμαν στὴ Σιενή Χαλκίδος.

4. Στις 3 Ὀκτωβρίου ὁ Σύλλογος ὁργανώνει ἐκδρομὴ με πούλμαν στὴ ΛΙΜΝΗ — ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗ — ΛΟΥΤΡΑΚΙ.

5. Στις 27 Νοεμβρίου στὸ ξενοδοχεῖο «ΠΑΡΚ» ὁργανώνεται φιλικὴ συνεστιάση.

1977

6. Ὁ Σύλλογος γιὰ τὴν 155η ἐπέτειο τῆς κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως στὴ Νάουσα τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας τὸ 1822 τελεῖ στὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου Λουμπαρδιάρη Ἀθηνῶν τὴν καθιερωμένη δοξολογία (27 Φεβρουαρίου

1977).

7. Ὁ Σύλλογος ὁργανώνει ἐκδρομὴ με πούλμαν (30-4-77 ἕως 2-5-77) στὴ Νάουσα. Σύμφωνα με τὸ πρόγραμμα πραγματοποιεῖται εἰδικὴ δοξολογία στὸν Ἅγιο Νικόλα ὁμιλία καὶ κατάθεση στεφάνου στὸ μνημεῖο τῆς θυσίας (Στουριπάνα).

1978

8. Στις 25 Φεβρουαρίου 1978 ὁργανώνεται φιλικὴ ἀποκριάτικη συνεστιάση στὴν Κυριακὴ ταβέρνα τὸ «ΧΑΝΙ».

9. Ὁ Σύλλογος γιὰ τὴν 156η ἐπέτειο τῆς κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως στὴ Νάουσα τελεῖ στὸν Ἅγιο Δημήτρη τὸν Λουμπαρδιάρη τὴν καθιερωμένη δοξολογία (19 Μαρτίου 1978).

10. Στις 14 Μαΐου 1978 ὁργανώνεται ἡμερήσια ἐκδρομὴ με πούλμαν στοὺς Δελφούς, Ἰτέα καὶ Λειβαδιά.

1979

11. Ὁ Σύλλογος γιὰ τὴν 157η ἐπέτειο τῆς κηρύξεως τῆς Ἐπαναστάσεως στὴ Νάουσα τελεῖ στὸν Ναὸ τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Λουμπαρδιάρη τὴν καθιερωμένη δοξολογία (11 Μαρτίου 1979).

12. Στις 4 Ἀπριλίου 1979 ὁ Σύλλογος ὁργανώνει στὴν αἴθουσα τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρίας διάλεξη με θέμα «Νάουσα ἡ ἡρωικὴ ἐπαλξὴ τοῦ Βορρᾶ» καὶ με ὁμιλητὴ τὸν Γυμνασιάρχην Ναούσης κ. Ἑμ. Βαλταμίδη.

13. Στις 3 Ἰουνίου 1979 ὁργανώνεται ἡμερήσια ἐκδρομὴ με πούλμαν στὴν Ἐρέτρια Εὐδοίας.

14. Στις 30 Σεπτεμβρίου 1979 ὁργανώνεται ἡμερήσια ἐκδρομὴ στὰ Κολάδρυα, Μέγα Σπήλαιο καὶ Ἀγία Λαύρα.

Χρηματικὸ βραβεῖο

ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΝΑΟΥΣΑΙΩΝ

«Ο ΖΑΦΕΙΡΑΚΗΣ»

ΠΡΟΣ ΤΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Α' ΜΙΚΤΟ ΛΥΚΕΙΟ

ΝΑΟΥΣΗΣ

Β' ΜΙΚΤΟΝ ΛΥΚΕΙΟ

ΝΑΟΥΣΗΣ

Ν Α Ο Υ Σ Α

Κύριε Λυκειάρχα,

Τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, ἐπιθυμῶν κατὰ τὸ δυνατόν νὰ τιμωρᾷ εἰς τὴν ἀνώφετον μᾶς εὐγενικῆς μεταξὺ τῶν διαγωνιζομένων εἰς τὸν μαθητικὸν στίβον ἀμίλλης, ἔλαβεν τὴν ἀπόφασιν ἕως ἀπονεύμῃ εἰς τὸν μέλλοντα νὰ ΠΡΩΤΕΥΣῃ μαθητὴν ἢ μαθητρίαν κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις (τῆς Γ' τάξεως) τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1979/80 τμημάτων ἐκ 10.0'00 ὅσων ἐπαθλοῦν ὡς Βραβεῖο ΕΠΑΙΝΟΥ καὶ ΠΡΟΟΔΟΥ.

Διὰ τὸν ἀναφερόμενον αὐτὸν σκοπὸν τὸ Διοικ. Συμβούλιον θερμῶς παρακαλεῖ ὅπως μετὰ τὴν λήξιν τοῦ σχολικοῦ ἔτους μᾶς γνωστοποιήθῃ τὸ ὀνοματεπώνυμον ἡ θαυματολογία, ἡ διαγωγή καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ (ῆ τῆς) προκριθησομένου μαθητοῦ.

Εὐχαριστούντες ἐκ τῶν προτέρων διὰ τὴν γνωστοποίησιν καὶ μετὰ τὸ συναίσθημα δι: ἡ ἐνέργειά μας αὕτη προωθεῖ τὴν πολιτιστικὴν προσπάθειαν τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου, καὶ τὰ μέγιστα τὸν σπουδάζοντα τῆς γενεαίμας μας χῶρον βοηθεῖ.

Διατελοῦμε μετὰ τιμῆς

Ὁ Πρόεδρος

ΓΡΗΓ. ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΜΗΝΑΣ ΡΩΤΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ: Δημ. Τουσιάδης, Ἀγαπ. Πλατσούκας, Δημ. Βαϊωνίδης, Γεωργ. Σιόπη, Ἑμμ. Μάντισος.

ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ...ΑΝΑΜΝΗΣΕΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ 1957

Μία συγκινητική συνάντηση έγινε στις είκοσι δύο Ιουνίου από παλαιούς συμμαθητές στον Άγιο Νικόλα στη Νάουσα.

(Όλοι οι απόφοιτοι το 1957 συναντήθηκαν με τις οικογένειές τους τώρα πια μετά είκοσι τρία χρόνια.

Τα όμορφα κορίτσια και αγόρια των μόλις δεκαοκτώ ετών συναντήθηκαν τώρα σαν μυριάδες σποδαρές με κόρες οι περισσότερες, φίλτρες και σαν μπαμπάδες και παπάρδες οι οικογενειάρχες. Οι Ναουσαίτες συμμαθητές έκαναν πίστες και γλυτά έστρωσαν άσπρα λινά τραπεζομάντιλα και γέμισαν τον τόπο λουλούδια να δεχθούν σαν οι γονείς τους όλους τους συμμαθητές που θαγόταν ειδοποιημένοι για την συνάντηση.

Η συγκίνηση οι άγκαλιές τα φίλια και τα δάκρυα δε μπορούν να περιγραφούν στο χαρτί.

Ένας παλαιός συμμαθητής ο Σ. Κοτανιώτης ήρθε ειδικά από τη Γερμανία για τη συνάντηση και άλλος που δε μπόρεσε να παρευρεθεί ο γνωστός Ο.Ρ.Α. κ. Θεόδωρος Μαγγανάρης από την Αγγλία όπου είναι έστειλε σ' όλες τις συμμαθητριες και καθηγήτριες απ' ένα κόκκινο τριαντάφυλλο με την παράκληση να φρονηθεί απ' όλες και να κιώθη ότι βρίσκεται κοντά.

Συγκινητικώτατη η στιγμή που διαδόστηκε ο παλιός κατάλογος και για πρώτη φορά δε στίγινε ή καρδιά αλλά έκλαιγε ακούγοντας το «πρώτον» ή τα συγκινητικά γράμματα των απόντων.

Τι να πρωτοπή κανείς για τέτοιες συναντήσεις και πώς να τις περιγράψει. Τους παλαιούς αγαπημένους καθηγητές Φωφώ Καρεκλά, Μανώλη Καρεκλά και Παναγιώτη Ζωγράφου που τίμησαν και διόσφηναν τη γιορτή πώς να τους ειχαριστήσει;

Μόνο με μία ευχή. Νάναι όλοι πάλι μαζί για μία καινούργια συνάντηση στην τριακοσιετία.

Στη συγκέντρωση ήταν οι Σαβ. Δατιόπουλος Π., Μίλη Γ., Γκέσιος Γ., Μπιλιούρης Χρ., Αποκατανίδης Χαρ., Πουλιόσης Κ., Μπουλόδας Άρ., Παναγιωτίδης Στάθ., Τάνος Άρ., Μακρόδης Μαν., Χα-

τζησταυράκης Τ., Αιμιόπουλος Π., Παπαγεωργίου Γ., Καστανιώτης Στέργ., Σιαμούλης Δ., Αποστόλου Έλένη, Μυσερλή Έλ., Νιώπα Καλ., Πλαταρίδου Έφη, Ματσουκίδου Έλένη, Σαμαρά Α., Τσαλδάρης Ν., Κεφαλάς Σπ., Τολούδης Κ., Σιάτρης Γ., Βογιατζής Γ., Μηρτσέκη Αίκα, Χειμωνίδου Πρό-

πη, Σωτηροπούλου Μ., Βελή Σ., Τσιόγκα Μαχ., Ίωσηφίδου Όλ., Τσαλιγοπούλου Ε., Παπαδοπούλου Μαίρη, Ζελιλίδη., Τούσιας Β. και οι καθηγητές τους: Καρεκλά Φωφώ, Καρεκλάς Μανώλης, Ζωγράφος Παναγιώτης.

Α. ΣΑΜΑΡΑ

ΠΡΙΝ 50 ΧΡΟΝΙΑ

Άνοιξη 1929. Ήταν εκείνη η περίοδος που την ημέρα της Ζωδόχου πηγής το μοναστήρι της Παναγιωπούλας ζωντάνευε από τις φωνές και τα τραγούδια των γυναικών και των παιδιών τους. Ήταν εκείνα τα χρόνια που το πανηγύρι της Παναγιωπούλας ήταν συνήθεια που επιβαλλόταν. Τέτοια λοιπόν μέρα ογάρταν φω

τογραφία και αυτές οι έξι γυναίκες, ντυμένες στην γνήσια Ναουσαϊκή φορεσιά τους. Τα ονόματά τους από αριστερά προς τα δεξιά είναι: Στεφανή Καλλιόπη, Μαρία Ροδάλη, —, — Μαρία Σιώπη, Μαρία Πάντσιου, Φανούλα Στεφανή.

Ν. Μπλιάτκο

Φυλάξτε τὰ τεύχη τῆς «Νιάουστας»

Μέ τὸ 9ον τεύχος ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1979 συμπληρώνεται
ὁ πρῶτος τόμος τῆς Νιάουστας
Παλαιὰ τεύχη μπορεῖτε νὰ προμηθευθεῖτε ἀπὸ τὰ γραφεῖα τοῦ Συλλόγου
Καραμπατάκη 1 (Γραφεῖα ΤΟΝ) τηλ. 28.150

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΗΣ

ΤΟΒΙΒΑΙΟ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΕΙΨΕΙ
ΑΠΟ ΚΑΝΕΝΑ ΝΑΟΥΣΑΙ-Ι-ΚΟ ΣΠΙΤΙ

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΤΟ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΝΑΟΥΣΗΣ

Καραμπατάκη 1 (Γραφεῖα ΤΟΝ τηλ. 28.150) κάθε Τρίτη Πέμπτη Παρασκευή 6 — 9 ἀπόγευμα

ΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΝΙΑΟΥΣΤΑΣ

ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ ΤΑΚΗ ΜΠΑΪΤΣΗ

“Εκδοση συλλόγου «Μπούλες —Γενίτσαροι»

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΙΤΕ ΤΟ

Καραμπατάκη 1 (Γραφεῖα ΤΟΝ τηλ. 28.150) κάθε Τρίτη Πέμπτη Παρασκευή 6 — 9 ἀπόγευμα

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Βέροιας

Έκατό περίπου χρόνια και μερικά εκατομμύρια μπουκάλια πρίν

μέ τις πρώτες σταγόνες κρασιού από
κλήματα της Νάουσας, γεννιόταν η ποιότητα ΜΠΟΥΤΑΡΗ.

Μαζί της γεννιόταν και η παράδοση ΜΠΟΥΤΑΡΗ.

Η αυστηρή προσήλωση στην παραγωγή, παλαίωση και εμφιάλωση καλού κρασιού.
ΜΠΟΥΤΑΡΗ πρίν έκατό χρόνια. Σήμερα. Ύστερα από έκατό χρόνια.

Πάντα καλό. Κρασί ή ούζο ΜΠΟΥΤΑΡΗ.

μπουταρη

ΟΥΖΟ - ΚΡΑΣΙ ΑΠΟ ΤΟ 1879

Κεντρική Βιολυσθήκη Βέροιας